

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Disertační práce

Investiční podpora inovací v zemědělství ČR

Autor: Ing. Pavel Moulis

Školitel: Prof. Ing. Jan Hron, DrSc., Dr.h.c,

Praha 2011

Anotace

Předmětem této práce je posouzení skutečnosti jak jsou současní čeští zemědělci schopni využít potenciálu inovací k posílení své konkurenceschopnosti a jaká je efektivnost využití dostupné podpory z EU v podmínkách ČR. Posláním práce je zjistit, jaká část potenciálu, které dotační možnosti poskytují, co do zvýšení exportního podílu, rozšíření tržního segmentu, zvýšení produkce, modernizace a inovace, konkurenceschopnosti na světových trzích, včetně příspěvku k posílení celkové konkurenceschopnosti evropského zemědělství, zůstala nevyužita a jak ji lze účinně ovlivnit.

Hlavním cílem této disertační práce je navrhnout formou doporučených opatření model optimálního řízení inovačního procesu v českém zemědělství s ohledem a využitím dostupné podpory z EU. Sada doporučení obsahuje metodické principy efektivního řízení inovačních procesů, návrh směrů podpory inovací z různých zdrojů a doporučená kritéria pro alokaci disponibilních prostředků, včetně doporučení k realizaci modelu řízení inovačního procesu v podmínkách budoucího vývoje českého zemědělství.

Na základě analýzy dosavadní aplikace opatření 121 a metodiky pro její vyhodnocování byly potvrzeny pracovní hypotézy, a výsledky práce obsahují sadu doporučení v podobě modelu, které by bylo účelné do budoucna uplatnit.

Závěry práce umožňují orientaci i pro samotné manažery, investory a vlastníky zemědělských firem k preferování účinnějších forem inovací a to v těch podmínkách, kde je potenciální efektivnost nejvyšší.

Klíčová slova

Inovace, modernizace, investiční podpora, evaluace, opatření, modernizace zemědělských podniků, české zemědělství, podnik, konkurenceschopnost.

Abstract

This thesis is seeking answers to the questions of whether and how the current Czech farmers to exploit the potential of innovation to enhance its competitiveness, and what is the efficient use of available support from the EU in terms of CR. The mission is to find out what part of the potential which provide funding opportunities (in terms of increasing the export share, expanding market segment, increased production, modernization and innovation, competitiveness in world markets, including the contribution to enhancing the overall competitiveness of European agriculture) was missed and how it can effectively influence.

The main objective of this thesis is to propose measures recommended by the optimal control model of the innovation process in the Czech agriculture in the light and the use of available support from the EU. A set of recommendations includes teaching the principles of effective management of innovation processes, design guidelines to encourage innovation from various sources, and recommended criteria for allocation of available resources, including recommendations to implement the management model innovation process in terms of future development of Czech agriculture.

Based on analysis of the current application of measures 121 and its methodology for evaluating the working hypothesis was confirmed, and the work contains a set of recommendations in the form of a model that could be useful in future use. Findings provide guidance for work themselves managers, investors and owners of agricultural firms to prefer more efficient forms of innovation and in those conditions where the highest potential efficiency.

Key words

Innovation, modernization, investment support, czech agriculture, measure, company, competition.

OBSAH

1. ÚVOD.....	7
2. LITERÁRNÍ REŠERŠE A TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE.....	9
2.1. Inovace a modernizace	9
2.2. Využití principů strategického řízení k novým přístupům pro řízení inovačních procesů.....	15
2.3. Podpora inovačního podnikání z fondů EU v sektoru zemědělství (EAFRD - EU).....	20
2.4. Řízení inovací - teoretické základy a principy řízení podle strategických cílů..	25
2.5. Problematika hodnocení inovací a ekonomické ukazatele.....	27
3. CÍL DISERTAČNÍ PRÁCE	30
4. METODIKA ŘEŠENÍ A POUŽITÉ METODY	32
5. ANALÝZA – PRŮBĚH A STAV PROCESU ŘÍZENÍ MODERNIZACE ZEMĚDĚLSTVÍ ČR V LETECH 2008 – 2009 S VYUŽITÍM EVROPSKÝCH A NÁRODNÍCH ZDROJŮ	34
5.1. Charakteristika výchozího stavu a průběhu modernizace zemědělských hospodářství včetně projevů působení opatření 121 – Modernizace	34
5.2. Návrh sledovaných ukazatelů a kritérií pro hodnocení efektivnosti řízení inovačního procesu	35
5.3. Analýza faktorů, ovlivňujících úroveň a efektivnost inovací s ohledem na využití podpory z EU	36
5.4. Návrh pracovních hypotéz.....	37
5.5. Příprava a organizace dotazníkového šetření a terénního výzkumu	38
5.5.1. Ukazatele výchozího stavu, procesu modernizace a dosažených výsledků - otázky v podrobném členění pro žadatele	39
5.5.2. Dotazníkové šetření pro zjištění konečného stavu modernizace a konkurenceschopnosti podniků včetně pro doplňujících otázek pro pokrytí ostatních, dosud nezkoumaných otázek a to u také u neúspěšných žadatelů o dotace na podporu inovací a u tzv. nežadatelů.....	47
5.6. Rozbor zjištěných výsledků výzkumu na základě dotazníkového šetření - hodnocení odpovědí na evaluační otázky	54
5.6.1. Rozbor vlivu investiční podpory inovací na skutečné zkvalitnění výrobní základny v zemědělských firmách.....	61
5.6.2. Rozbor vlivu investiční podpory inovací na skutečné prosazení konkurenční schopnosti měřené přístupem na trh a udržením podílu na trhu	71

5.6.3. Rozbor vlivu investiční podpory inovací na stabilitu hospodaření v zemědělství a na plnění jeho souvisejících funkcí.....	76
5.6.4. Rozbor vlivu investiční podpory inovací na celkovou konkurenceschopnost českého zemědělství.....	90
5.7. Výsledky analýzy	93
6. SYNTÉZA – NÁVRH MODELU OPTIMALIZACE ŘÍZENÍ PRŮBĚHU A PODPORY INOVACÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ.....	94
6.1. Výsledky validace pracovních hypotéz a jejich využití pro podporu optimálního řízení inovačních procesů	96
6.1.1. Obecná struktura modelu řízení inovací	96
6.1.2. Doporučení k realizaci modelu řízení inovací v podmínkách budoucího vývoje českého zemědělství (vliv očekávaných trendů).....	96
6.2. Diskuse dosažených výsledků – praktická využitelnost modelu v praxi	99
6.3. Ověřování modelu řízení podpory inovačního procesu - výsledky rozvoje inovace a modernizace zemědělských podniků	100
6.3.1. Přehled návrhu opatření modelu a doporučení k aplikaci.....	100
6.3.2. Kontrolní otázky na nové metodické prvky - příjemci podpory	101
6.3.3. Kontrolní otázky na nové metodické prvky - neúspěšní žadatelé.....	101
6.3.4. Kontrolní otázky na nové metodické prvky - nežadatele podpory formou dotací	101
6.3.5. Výsledky a dopady opatření.....	103
7. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	104
8. SOUHRN	107
9. SEZNAM LITERATURY	108
10. SEZNAM PŘÍLOH.....	114
11. PŘÍLOHY	i

Seznam tabulek, obrázků a grafů

Schéma č. 1. Struktura směrů dotační politiky EU v oblasti zemědělství	20
Tabulka č. 1: Struktura zdrojů financování včetně EAFRD z evropských zdrojů.....	21
Graf. č. 1. Struktura zdrojů financování včetně EAFRD z evropských zdrojů.....	21
Graf č. 2. Podíl jednotlivých zemí na čerpání investic v rámci osy - konkurenceschopnost	22
Graf č. 3. Podíl investic na modernizaci a inovaci.....	23
Tabulka č. 2 Použité Indikátory a zdroje dat včetně vazby na otázky pro evaluaci opatření 121 - modernizace	40
Tabulka č. 3: Zdroje financování inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů	47
Tabulka č. 4: Vlastní a cizí zdroje financování inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů.....	48
Tabulka č. 5: Faktor informovanosti o možnostech financování inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů.....	48
Tabulka č. 6: Souhrn - faktor informovanosti o možnostech financování inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů	49
Tabulka č. 7: Faktor informovanosti o možnostech podpory inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů.....	49
Tabulka č. 8: Faktor motivace k rozhodnutí o zahájení inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů.....	50
Tabulka č. 9: Faktor úrovně poradenství a podpory v oblasti inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů.....	50
Tabulka č. 10: Upřesnění - faktor motivace k rozhodnutí o zahájení inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů	50
Tabulka č. 11: Faktor bariér procesu inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů	51
Tabulka č. 12: Faktor osobních postojů v procesu inovací – seznam připomínek a návrhů u skupiny příjemců dotací, skupiny neúspěšných žadatelů a skupiny tzv. nežadatelů	52
Tabulka č. 13: Faktor prostředí procesu inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů	53

Graf č. 4: Trend výkonů ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou.....	54
Graf č. 5: Trend VS a ON ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou	55
Graf č. 6: Trend HPH ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou.....	55
Tabulka č. 14: Přehled hlavních ukazatelů ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou.....	56
Graf č. 7: Trend počtu zaměstnanců ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou	56
Graf č. 8: Trend PP ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou..	57
Graf č. 9: Trend Výkonů ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou	57
Graf č. 10: Srovnávací analýza trendů VS a ON ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou.....	58
Graf č. 11: Analýza trendu HPH ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou	59
Tabulka č. 15: Přehled hlavních ukazatelů ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou.....	59
Graf č. 12: Analýza trendu PP ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou	60
Graf č. 13: Analýza trendu HPH ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou	60
Tabulka č. 16: Doporučená hodnotící kritéria k evaluační otázce č. 1211	61
Tabulka č. 17: Analýza trendu HPH ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou	62
Graf č. 14: Analýza vztahu trendů PP a ON ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou.....	63
Graf č. 15: Míra souhlasu trendu zvýšení produkce s očekávaným efektem dotace – zkoumaná skupina podniků s podporou	64
Graf č. 16: Faktor postoje k inovacím: technologie a postupy – zkoumaná skupina podniků s podporou	65

Graf č. 17: Faktor postoje k inovacím: vliv technologie na energii – zkoumaná skupina podniků s podporou.....	65
Graf č. 18: Faktor postoje k inovacím : vliv technologie na spotřebu práce – zkoumaná skupina podniků s podporou	66
Graf č. 19: Faktor postoje k inovacím : vliv investice na počet pracovních míst – zkoumaná skupina podniků s podporou	67
Tabulka č. 18: Podniky, které zavedly nové technologie– skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů.....	68
Tabulka č. 19: Podniky, které zavedly nové produkty – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů.....	69
Graf č. 20: Faktor vlivu možnosti podpory inovace na rozhodnutí o jejím rozsahu a realizaci – zkoumaná skupina podniků s podporou.....	70
Tabulka č. 20. Doporučená hodnotící kritéria k evaluační otázce č. 1212	71
Graf č. 21: Trend podílu na trhu, vyjádřený změnou tržeb ve vztahu k zásobám (2008-skupina zkoumaných podniků srovnávací vs. skupina, jež využila podporu inovací) .	75
Graf č. 22: Trend podílu na trhu, vyjádřený změnou tržeb ve vztahu k zásobám (2009-skupina zkoumaných podniků srovnávací vs. skupina, jež využila podporu inovací) .	75
Graf č. 23: Trend podílu na trhu, vyjádřený relativně(skupina zkoumaných podniků srovnávací vs. skupina, jež využila podporu inovací).....	76
Tabulka č. 21: Doporučená hodnotící kritéria k evaluační otázce č. 1213	77
Graf č. 24: Zastoupení zemědělských hospodářství v projektech podle právní formy (FO x PO) a podle oblasti hospodaření (LFA vs. non LFA).....	79
Graf č. 25: Zastoupení ostatních a mladých zemědělců ve znevýhodněných oblastech.	79
Graf č. 26: Zastoupení ekologických zemědělců	80
Graf č. 27: Zastoupení ekologických zemědělců – vývoj v čase	81
Graf č. 28: Vývoj aktivity ekologických zemědělců podle podílu čerpání dotací.....	81
Graf č. 29: Vývoj v čase (podle jednotlivých kol) alokace finančních prostředků do oblastí LFA a non LFA a z pohledu právní formy podnikání	82
Graf č. 30: Vývoj objemu podpory v čase (podle jednotlivých kol) do oblastí LFA a non LFA a z pohledu právní formy podnikání	83
Graf č. 31: Víceletý vývoj objemu podpory v delším období z pohledu právní formy podnikání	84

Graf č. 31: Zastoupení počtu žadatelů z pohledu právní formy podnikání.....	85
Graf č. 32: Struktura dostupnosti relevantních informací o možnostech podpory inovací žadatelům.....	86
Graf č. 33: Hlavní důvody nepodání žádosti dle právní formy podnikání.....	87
Graf č. 34: Struktura financování investic mimo PRV dle právních forem.....	88
Graf č. 35: Rozdělení celkové podpory podle účelu (odvětví v podniku) jednotlivých způsobilých výdajů.....	89
Graf č. 36: Rozdělení celkové podpory podle účelu (aktivity v rámci RV) jednotlivých způsobilých výdajů.....	89
Tabulka č. 22: Doporučená hodnotící kritéria k evaluační otázce č. 1214.....	90
Tabulka č. 23: NHPH u podpořených podniků a podniků ve srovnávací skupině.....	91
Graf č. 37: Změny složek NHPH u podpořených podniků a podniků ve srovnávací skupině.....	92
Graf č. 38: Vývoj NHPH podpořených podniků a podniků ve srovnávací skupině.....	92
Tabulka č. 24: Návrhy konkrétních opatření na základě analýzy a prověření pracovních hypotéz.....	100
Tabulka č. 25: Výsledky rozhovorů.....	102

1. ÚVOD

Proces obnovy a rozvoje výrobní základny českého zemědělství je nedílnou součástí hospodaření zemědělských podniků. Má strategickou dimenzi a rozhoduje o dlouhodobé konkurenceschopnosti zemědělských hospodářství jak v národním rámci (a to i ve vztahu k jiným odvětvím), tak v evropském i světovém měřítku. Nástrojem k prosazení této strategie jsou investice zacílené nejen do obnovy a systematické modernizace, ale především do oblasti inovací. Předpokládá se, že se vliv inovace promítne do podpory objemu, kvality produkce a zvýšení tržního, potažmo exportního, podílu.

Míra konkurenčního tlaku neustále roste úměrně s tím, jakým tempem mizí bariéry světového obchodu a jak se rozvíjí logistická dostupnost srovnatelné zemědělské produkce z cizích zemí. Ze strany rozvíjejících se ekonomik posiluje mezinárodní konkurenci dostatek levných zdrojů (zejména pracovních), ze strany vyspělých ekonomik především mohutně podporované inovační toky.

České zemědělství se musí těmto trendům přizpůsobit a usilovat o využití svých silných stránek k vytváření nových příležitostí pro tržby a export. Svou roli hrají i specifika našeho zemědělství a také komplexnější chápání charakteru zemědělského odvětví, kdy vedle produkčního poslání jsou stále více ceněny mimoprodukční, stabilizační a energetické funkce.

Objektivní faktory, jako např. obecně nízká míra zisku, dlouhá návratnost kapitálu, význam zemědělsky využívané krajiny pro celou společnost a dlouhodobě nahromaděné problémy zemědělské politiky v zemích EU přispěly k tomu, že současná společná zemědělská politika zemí EU usiluje o radikální zlepšení. Ve svém II. pilíři vymezuje mj. následující cíle: zachování a posílení systémů hospodaření charakterizovaných nízkými vstupy; ochranu a posílení vysoké hodnoty přírody a trvale udržitelného zemědělství, které respektuje požadavky ochrany životního prostředí; zavádění doplňkové nebo alternativní činnosti atd. Od těchto cílů odvozuje nabízené dotační tituly.

Před českým zemědělstvím stojí navíc ještě větší část úkolu restrukturalizace výroby i odbytu s využitím vlastních i cizích zdrojů. Významnou část těchto (omezených, jak jinak) zdrojů tvoří evropské dotace.

Nezastupitelné místo v posilování dlouhodobé konkurenceschopnosti českého zemědělství má rozvoj inovace a její podpora. Inovace v českém zemědělství v letech 2008-2009 a zdokonalování procesu jejího řízení včetně lepšího využití evropských dotací k její podpoře je také obsahem této práce v souladu se zvoleným tématem.

Cíl práce je tedy orientován na návrh modelu zlepšeného řízení podpory inovací v českém zemědělství s využitím všech možností, zejména zvýšením efektivnosti čerpaných prostředků z evropských fondů na inovaci a modernizaci zemědělských hospodářství.

Téma této disertační práce je proto zvoleno tak, aby umožnilo maximálně využít předchozích zkušeností autora s vyhodnocováním opatření 121 na podporu modernizace. Během tohoto období zpracoval samostatně, mimo předepsaný rámec řízení evaluačního procesu, řadu výzkumných šetření a zpracování dostupných statistických dat, jejichž závěry byly poskytnuty a publikovány jako součásti závěrečné zprávy k hodnocení opatření 121. Další nové poznatky metodické povahy a nová doporučení ke zdokonalení řízení procesu inovace zemědělství vytvořil autor a presentoval v podobě modelového řešení na základě vlastního výzkumu (dotazníkové šetření u vybrané skupiny zkoumaných zemědělských podniků ČR) a prověření svých návrhů pracovních hypotéz. Účelem tohoto snažení je prohloubit a zkvalitnit proces zvýšení konkurenceschopnosti českého zemědělství z hlediska dlouhodobého strategického horizontu na základě jeho modernizace – včetně efektivnějšího využití evropských dotací.

Téma práce se stalo v průběhu výzkumu mnohem závažnějším, než se jevílo zpočátku. Bylo tomu tak mj. proto, že značně pokročil proces reformního úsilí v podporování jednotlivých unijních států v oblasti zemědělství. Navíc je tento proces dramatinován současnou krizí, která se přelévá mezi odvětvími, sektory regiony i státy a všeobecně vzniklý nedostatek finančních zdrojů vyvíjí tlak na omezování a podstatně efektivnější zhodnocení unijních dotací, než tomu bylo dříve. Lze se také oprávněně domnívat, že v období úsporných opatření ke stabilizaci státního rozpočtu mohou mít závěry této práce pro sektor zemědělství mnohem větší význam.

2. LITERÁRNÍ REŠERŠE A TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

Následující přehled literatury mapuje současný stav poznání problematiky inovací, jejich řízení v oblasti zemědělství včetně otázek hodnocení efektivity inovací a posuzování jejich vlivu na úroveň konkurenceschopnosti českého zemědělství. Zahrnuje proto také kromě otázek hodnocení výsledků (ukazatele a indikátory) také systém podpory inovace a modernizace ze zdrojů EU i z prostředků státního rozpočtu.

Přehled literatury obsahuje dále mnoho inspirativních myšlenek i faktografického materiálu a nezbytných informací z dostupných zdrojů, které slouží jako postačující základ pro pokrytí nároků při rozvoji základní myšlenkové konstrukce a pro informační podporu jádra této práce.

Kromě tradičních zdrojů byly využity zejména koncepční a metodické zdroje institucí EU, které mají vztah k tématu. Mnohé materiály jsou práce autora, které byly již publikovány v rámci závěrečných zpráv o evaluaci opatření EU, jejichž byl koordinátorem. Rovněž byly podrobeny kromě odborných časopisů výběru relevantních informací i otevřené zdroje (internetové stránky vědeckých časopisů, internetové vyhledávače a domovské stránky autorů, on-line databáze - citační, full-textové či abstraktů). Některé citace jsou navíc interdisciplinárním přesahem do souvisejících problémových okruhů – hlavně v oblasti metodiky a řízení dle cílů.

Z teoretického hlediska jde tedy o zmapování všech klíčových aspektů, které mohou omezovat či naopak motivovat rozvoj českých zemědělských hospodářství s ohledem na budoucnost.

2.1. Inovace a modernizace

J. A. Schumpeter, který je považován za zakladatele teorie inovací, ve svém díle *Theory of Economic Development* z roku 1961 definuje inovace jako změnu ve výrobě. Výroba pro něj představuje kombinaci výrobních faktorů, tj. pracovní síly, výrobních prostředků a zdrojů. Inovovat tedy znamená vyrábět jinak, tudíž i jinak kombinovat výrobní faktory.

Podle dokumentu Evropské komise COM (2003) 112: „Inovace je obnova a rozšíření škály výrobků a služeb a s nimi spojených trhů, vytvoření nových metod výroby, dodávek a distribuce, zavedení změn řízení, organizace práce, pracovních podmínek a kvalifikace pracovní síly.“ Nebo též: „Technické inovace spočívají v implementaci technicky realizovaných nových výrobků a procesů nebo v implementaci významně zdokonalených výrobků a procesů“ [78] .

Pojem inovace prodělal dlouhý historický vývoj. Na Schumpetera navazovali další autoři a definice se neustále vyvíjí. Jeffrey Baumgartner [32] hovoří o inovaci jako o realizované tvořivosti. Pro Joe Tidda je inovace změnou produktu, procesu, pozice nebo paradigmatu [32]. Peter Drucker [5] říká, že inovace je tvorba nového rozměru výkonu firmy. Nejedná se tudíž pouze o vznik nového nápadu (např. v podobě vynálezu), ale o celý souhrn činností, včetně výroby a prodeje.

Inovace jsou podle [34] základem dlouhodobé konkurenceschopnosti a strategického rozvoje každého podnikatelského subjektu.

Schumpeter dále uvádí pět případů, které znamenají zavádění nových kombinací:

1. Zavedení výroby, nového druhu zboží nebo změna vlastnosti dosavadního výrobku
2. Zavedení nové výrobní metody do výroby
3. Otevření nového trhu
4. Používání nových zdrojů surovin nebo polotovaru
5. Vytvoření nové organizace výroby [32].

Podle směru působení (dle zaměření či cílové oblasti) se rozlišují [34] inovace na:

- Inovace vstupů
- Inovace technologické
- Inovace výrobků
- Inovace procesů (od organizace, řízení marketingu až po logistiku, komunikaci a informační procesy).

Toto členění není jen technickou záležitostí – uvedené směry působení inovací se liší efektivností – a to v různých etapách rozvoje tržní ekonomiky různě. V současné době je všeobecně považována za nejnáročnější inovace v oblasti procesů pro svoji komplexnost. Dlouhodobě perspektivní je inovace v oblasti vstupů (řešení bariér omezenosti zdrojů, přechod na využívání druhotných surovin). Největší a nejrychlejší efekt je spojován s inovací výrobků (možnost dosahování vyšších cen, oslovení nových zákazníků - tedy vyšší příjmy) a také s inovacemi technologie (možnost zvyšování produktivity, odstraňování bariér ve výrobě a snižování nákladů, tedy vyšší zisk). Má proto velký význam interpretovat dosažené výsledky výzkumného šetření se zřetelem na vliv tohoto faktoru na skutečnou konkurenceschopnost.

Abychom mohli inovace změřit – kvalitativně či kvantitativně sestrojil profesor František Valenta schéma klasifikace inovačních řádů:

Podle kvalitativní úrovně, neboli dle řádu či stupně inovací a tedy vlivu na dlouhodobou konkurenceschopnost a strategickou pozici firmy člení [38] inovace na:

Tabulka č. 3 – Schéma klasifikace inovačních řádů

řád	označení	co se zachovává	co se mění	příklad
-n	degenerace	nic	úbytek vlastností	opotřebení
0	regenerace	objekt	obnova vlastností	údržba, opravy
Racionalizace				
1	změna kvanta	všechny vlastnosti	četnost faktorů	další pracovní síly
2	intenzita	kvality a propojení	rychlost operací	zrychlený posun pásu
3	reorganizace	kvalitativní vlastnosti	dělba činnosti	přesuny operací
4	kvalitativní adaptace	kvalita pro uživatele	vazba na jiné faktory	technologická konstrukce
Kvalitativní kontinuální inovace				
5	varianta	konstrukční řešení	dílčí kvalita	rychlejší stroj
6	generace	konstrukční koncepce	konstrukční řešení	stroj s elektronikou
Kvalitativní diskontinuální inovace				
7	druh	princip technologie	konstrukční koncepce	tryskový stav
8	rod	příslušnost ke kmeni	princip technologie	vznášedlo
Technologický převrat – mikrotechnologie				
9	kmen	nic	přístup k přírodě	genová manipulace

Zdroj: Švejda, Pavel a kol.: Základy inovačního podnikání, AIP ČR, 2002, str. 26

Pro účely této práce je naznačena diferenciace postačující a velmi účelná. Umožňuje dobře posoudit, do jaké míry jde o obnovu zastaralé technologie a saturaci chybějících zdrojů pro běžný rozvoj firmy, a do jaké míry jde o mimořádně účinné využití unijních dotací ke zvýšení úrovně konkurenceschopnosti. Zda došlo k tzv. „inovačnímu zdvihu“ [34]. Kritériem je kvalita inovace, bez ohledu na její formu či rozsah. Různí autoři uvádějí, že s rostoucím stupněm (řádem) inovace roste úměrně i dlouhodobý efekt zvýšení konkurenceschopnosti a tedy i strategická pozice firmy [34].

Proto - na rozdíl od stávající metodiky hodnocení pro standardní evaluační proces unijních dotací v rámci opatření 121, která hodnotí jako přínos jakýkoliv posun modernizace zemědělských hospodářství [112] – je v této práci preferován, při interpretaci výsledků šetření, maximální důraz na inovace vyššího (alespoň 3. a 4.) řádu a na inovace v oblasti produktů či technologie. Kvalita produkce a nové produkty umožňují aktivní cenovou politiku. Významně inovované technologie jsou účinným předpokladem dlouhodobého snižování nákladů.

Soustavná modernizace podniků je obecně uznávána jako nezbytný předpoklad pro udržení jejich konkurenceschopnosti a dalšího rozvoje. Proto je řízení procesu modernizace a využívání všech forem její podpory v popředí zájmu nejen samotných podnikatelů, ale i jedním z důležitých cílů hospodářské politiky států a také EU [67]. Jedním z cílů modernizace je i vyrovnávat konkurenční pozice těch odvětví, které jsou dlouhodobě znevýhodněny. V rámci investiční podpory modernizace je nutno rovněž podporovat modernizaci nejslabších oblastí a zastaralých provozů. Jde zpravidla o významné finanční prostředky z omezených zdrojů (ať již vlastních nebo cizích) a proto je efektivnost modernizace nutno neustále měřit a hledat nové možnosti jejího zvýšení.

Keller ve svém díle [] uvádí několik proudů teorie modernizace. Také vytýká teoretikům čistě technokratické, sociálně nepoučené chápání modernizace. Říká, že *„je poměrně snadné přestavit si modernizaci v oblasti vědeckého poznání. Tam mívá podobu lepších přístrojů, lepších metod výzkumů a lepších teorií. V oblasti ekonomiky znamená zase účinnější produkci, menší spotřebu materiálů a energie, vyšší zisky a vyšší výnosy. V oblasti zdravotnictví znamená účinnější léčbu, v oblasti dopravy rychlejší, pohodlnější, bezpečnější cestování. V oblasti administrativy přehlednější, rychlejší a zároveň lacinější vyřizování záležitostí spravovaných.“*

Teorie modernizace mívají obvykle snahu vydávat modernizační proces za projev působení jakési přírodní nutnosti, za výraz nevyhnutelných zákonů evoluce. (Keller)

Na pojem modernizace lze pohlížet v širším či užším kontextu. Tato práce upřednostňuje systémové pojetí modernizace a opírá se o ty autory [34], kteří chápou modernizaci jako součást a zároveň určitý projev určité úrovně inovace [32]. Toto širší, systémové pojetí pohlíží na modernizaci jako na inovace nižšího řádu.

V literatuře, zejména v učebnicích [38] nebo prováděcích metodikách [112] bývá chápána modernizace v užším pojetí. Je považována za součást rozšířené obnovy (reprodukce) výrobní základny, kdy v protikladu k prosté reprodukci dochází navíc ke zvýšení rozsahu (kapacit) výrobní základny, ke změně její struktury a také ke zvýšení její úrovně, tzn. že jde i o kvalitativní změnu. Tento užší pohled je zde zmíněn ze dvou důvodů. Jednak jde o častý praktický přístup, pro tuto práci je však podstatnější jiná skutečnost. V dlouhodobém horizontu není problém oddělit investice do prosté a do rozšířené reprodukce výrobní základny (tedy modernizace).

V krátkodobém horizontu – a to je případ výzkumného šetření v této práci – však nelze jednoznačně určit, zda investice do podpory modernizace zemědělského podniku je plně využita na zvýšení kapacity, struktury výroby a kvalitativní přínos, nebo zda její převažující efekt spočívá v tom, že pouze saturuje předchozí dlouhodobě nedostatečné investice na prostou obnovu výrobní základny a její zastaralost v zemědělství. K této otázce je proto nutno přihlížet při interpretaci výsledků výzkumu i při konstrukci návrhu modelu.

Pro lepší objasnění vztahu předmětu práce a toho, jak probíhá modernizace zemědělských subjektů a tedy potažmo celého zemědělství, je důležité znát rozdělení inovací a jejich různé projevy podle směru, v němž působí.

Faktory zásadního významu pro podporu inovací a pro řízení procesu jejich zavádění jsou jednak finanční zdroje, jednak inovační zdroje a také cesty, resp. kanály, kterými jsou tyto zdroje distribuovány a transformovány ve výslednou změnu inovace. Má rovněž smysl při návrhu modelu řízení procesu inovací respektovat omezení, resp. bariéry, které brání úspěšnému průběhu těchto procesů.

Klasické členění [6] finančních zdrojů podle vztahu k očekávaným důsledkům se provádí zpravidla na investiční (očekávaná návratnost investice) a neinvestiční (provozní). V této práci jde pouze o zdroje investiční.

Podle původu se rozlišují finanční zdroje vlastní a cizí. Cizí zdroje pak lze rozlišit na vratné (úvěry, půjčky) a nevratné (dotace). Z hlediska investora, kterým je vlastník či manažer zemědělského hospodářství, tato práce uvažuje jak s finančními zdroji vlastními (úspory nebo disponibilní zisk), tak se zdroji cizími, kterými jsou úvěry (někdy se státní garancí, popř. s úhradou úroků) nebo *dotace*. Dotace jsou složeny z evropských dotací a z dotací z národních zdrojů (vzájemně jsou podmíněny [27]). Jednotlivé kanály, kterými jsou finanční zdroje distribuovány, se liší tak, jak je podrobněji uvedeno v následující části.

Paleta omezení, která brání úspěšnému prosazení inovací i tam, kde jsou k dispozici dostatečné finanční prostředky (evropské dotace), je poměrně rozmanitá. Jde o omezení administrativní, ale také řady dalších. Protože jsou klíčová pro efektivnost řízení procesu inovací, je jim věnována značná pozornost v syntetické části práce při návrhu doporučení a metodických zásad v rámci modelu. Lze přitom vycházet nejen z vlastních poznatků, ale i z dosud publikovaných prací.

Uvádí se [50,89], že náročná administrativa odradí přes 30% potencionálních zájemců, vyzbrojených kvalitním projektem či záměrem na zásadní modernizaci. Autor provedl studii vzdělávání pracovníků v zemědělství, kde prokázal významný nedostatek konkrétních procesních informací a informací snižujících riziko pochybení z neznalosti při přístupu k evropským dotacím. Jako další významné bariéry se uvádí neexistence profesionálních asistentů pomáhajících zájemcům o dotace zvládnout procesní nároky. Bariér, které snižují efektivnost investiční podpory inovací, nebo přinejmenším neumožňují využít plně inovační potenciál českých zemědělských hospodářství, je celá řada. Představují je kupř. také metodické pokyny stávající metodiky [25] pro poskytování a evaluaci v rámci evropských dotačních titulů, jejichž kritéria nedovolují ani přibližně ocenit, do jaké míry je využít potenciál efektivnosti vynaložených dotací tím, že na procesu řízení inovací někteří zemědělci naprosto neparticipovali. Jak uvádí [25], jedná se o celkem 85% tzv. nežadatelů o dotace a neúspěšných žadatelů. Tuto skutečnost je účelné zformulovat formou pracovní hypotézy a více ji objasnit.

Další omezení zmiňuje [MOULIS] při přípravě závěrečné zprávy [25], kde konstatuje, že není metodicky (ani v procesu kritériálního posuzování nároků na dotace, ani v procesu evaluace výsledků) zohledněn výchozí stav, výrobní zaměření, výrobní struktura ani takové další významné výchozí parametry zájemců o dotace, jako je rychlost obratu a délka technologického cyklu. Pak se nabízí otázka, jak podrobné informace by měly být k dispozici pro zkvalitnění procesu řízení inovací v českém zemědělství v budoucnu.

Kromě finančních zdrojů a různých potenciálních omezení jejich efektivního zhodnocení v procesu rozvoje inovací v českých zemědělských podnicích, zmiňují autoři [34] tzv. inovační zdroje. Pod tímto pojmem se rozumí intelektuální kapacity, schopné hledat prostor pro inovace a navrhnout inovační změny. Dále zde patří inovační prostor, který je závislý na mnoha faktorech. Kupř. určitá technologie, která je na svém vrcholu, neumožňuje další výraznou inovaci a inovační prostor se tak zmenšuje. Obdobně některý výrobek svojí povahou (v zemědělství je to velmi častý případ) nedovoluje výrobkovou inovaci, ať již z důvodu jednoduchosti výrobku, nebo pro nemožnost získat pro odbyt konzervativního zákazníka.

Praktickým měřítkem a formálním projevem toho, zda a jaké inovační zdroje jsou potenciálně k dispozici, je tzv. inovační záměr v podobě projektu modernizace, podnikatelského záměru na nové výrobky či novou technologii, investiční projekt, zlepšovací návrh, patent, projekt rekonstrukce technologie apod. Z dostupných informací [25] vyplývá závěr, že mnoho těchto projektů neobstojí z hlediska administrativních kritérií a náročnosti. Stávající metody hodnocení jejich kvality však této administrativní stránce problémů inovací věnují velkou váhu hodnotících kritérií a prakticky opomíjejí ocenění stupně inovace (viz výše uvedená škála stupňů inovací).

2.2. Využití principů strategického řízení k novým přístupům pro řízení inovačních procesů

Již bylo uvedeno, že v procesu inovací v českém zemědělství hraje důležitou roli konkurenční prostředí. Efektivní cestou, jak se s ním vyrovnat, je pochopit a zvládnout dopady procesu globalizace, využít prvky strategického řízení a neopomenout ani projektový management při realizaci navrhovaných opatření.

Trendy posledních let - globalizace, internacionalizace, koncentrace výrobních a distribučních kapacit a diferenciací trhů – tzn. stejný výrobek – různé balení, různé distribuční cesty na různé trhy vedou k tomu, že se mění charakter konkurence – realizuje se přesun konkurence firem a státních ekonomik na konkurenci logistických řetězců. Paralelně s tím probíhají procesy ekologizace, deregulace a standardizace.

Jak uvádí ŠTŮSEK [34], technická revoluce, která se vyznačuje a projevuje rozvojem dopravy, telekomunikací a informatizace, vede ke stárnutí podniků, mezinárodní migraci a krizový vývoj v sobě obsahuje prvky ekonomické, sociální i společenské. Podpora inovací v tomto směru se dotýká dvou významných stránek – sociální (zajištění dostupných potravin) a ekonomicko-politické (globální konkurenceschopnost).

Nové tendence ve vývoji řízení v procesu globalizace, se projevují ve vytváření vnějšího prostředí, které umožní jejich rozvoj. Dochází k vytváření efektivních procesů podnikatelských, rozhodovacích, správních a servisních subjektů. Klesá význam zeměpisné polohy a mění se charakter celosvětové ekonomické konkurence, mění se i úlohy státu, úlohy vědy. Klíčovým se stává proces řízení ze strategického úhlu pohledu.

Proces řízení je subjektivní, cílevědomá a uvědomělá činnost lidí, která je objektivně nutná, neboť vyplývá z podstaty společenského charakteru výrobních, obchodních a dalších procesů a ze společenského charakteru dělní práce.

Rozlišujeme [3] následující fáze procesu řízení:

- plánování,
- organizování

- operativní řízení
- kontrola
- stadia cyklu řízení:
- informační procesy,
- rozhodovací procesy,
- ovlivňovací procesy,
- kontrolní procesy,

Jádrem řízení je dynamický vědomý proces výběru jedné z možných alternativ, kterou lze dosáhnout požadovaného cíle. Základem pro rozhodování je informační proces, analýza a následný výběr (volba) nejvhodnější varianty (postupu, řešení). V procesu řízení inovačních procesů se musíme zabývat i následujícími prvky řízení.

Subjekty rozhodování jsou vedoucí pracovníci. Rozhodování o inovacích v českém zemědělství má tu zvláštnost, že těchto subjektů (které navenek naplňují tuto roli) je více. Jsou to samostatně rozhodující investor (majitelé farem, jejich management, pracovníci státních a evropských institucí, kteří nastavují pravidla a rozhodují o objemu, struktuře a směřování investiční podpory inovací). O to je proces strategického řízení inovací v českém zemědělství složitější.

Objekty rozhodování jsou obecně problémy, chování, prvky a jejich vazby. Konkrétní problémy budou popsány v analytické části.

Rozhodovací situace představují propojené podmínky, které určují rozhodnutí – v našem případě o rozsahu, účelu a způsobu realizace investice. Dělí se na situace za

- jistoty
- nejistoty
- rizika
- konfliktu

Dalšími prvky jsou:

- Problém rozhodování
- Cíle rozhodování
- Okolí subjektu rozhodování
- Kritéria rozhodování

V literatuře [3] se uvádí následující členění rozhodovacích procesů. Kritérium členění je :

- 1.Časový horizont
 - operativní
 - taktické
 - strategické
- 2.Míra důležitosti
3. Míra složitosti
 - jednodimenzionální - finance

- vícedimenzionální – finance, ekologie
4. Přístup k analýze
- deskriptivní
 - prognostické
 - normativní
5. Časový faktor
- statické
 - dynamické
6. Věcný obsah

Při rozhodování o investicích do inovací je nutno rozlišovat typy rozhodování a podle toho pohlížet i na dlouhodobé dopady a volit vhodnou formu vyhodnocování ukazatelů. Základní typy rozhodování jsou tyto:

STRATEGICKÉ

- Navazuje na obecné a strategické cíle podniku.
- Ovlivňuje dlouhodobý směr organizace.
- Má komplexní přístup.
- Realizováno na vrcholové úrovni řízení (top management).

TAKTICKÉ

- Uskutečňuje strategické cíle.
- Specifikuje a konkretizuje cíle a prostředky (způsoby) pro jejich dosažení.

OPERATIVNÍ

- Krátkodobá rozhodnutí.
- Vychází z taktického rozhodnutí, ze známých podmínek a zdrojů.
- Rozhoduje o procesech provozních a procesech s nimi úzce souvisejících.

Kroky rozhodovacího procesu jsou:

- Vymezení problému a stanovení cíle
- Rozbor informací a podkladě
- Stanovení jednotlivých možností (variant, alternativ)
- Stanovení kritérií pro zhodnocení těchto možností
- Vyčíslení (měření) užitečnosti (vhodnosti) možností (variant)
- Zajištění nepříznivých důsledků, stanovení možných rizik
- Volba optimální varianty - rozhodnutí

Jde o určitou filozofii řízení projektů:

- S jasně definovaným cílem
- Definovaným termínem plnění
- Stanovenými náklady včetně kvality
- Respektuje určené strategie

- Využívá specifických projektových postupů, nástrojů a technik
- Specifická metodika plánování, tvorby a realizace projektu

Definice projektu:

- Cílevědomý návrh na uskutečnění určité inovace
- Realizovaný v daných termínech zahájení a ukončení
- Má hmotný či nehmotný výstup

Projekt je přechodná činnost, vykonávaná za účelem vytvoření unikátního produktu nebo služby.

Charakteristické znaky řízení inovací:

- Sleduje konkrétní cíl, trojrozměrný cíl („Trojimperativ“)
- Splnění požadavků na věcné provedení
- Časové provedení
- Nákladové provedení

Úspěšné řízení projektu vyžaduje:

- Měřitelnost uvedených třech cílů
- Definuje strategii vedoucí k dosažení daného cíle
- Určuje nezbytné zdroje (Lidské, Materiální, apod.)
- Určuje nezbytně nutné náklady
- Očekávané přínosy z realizace záměrů
- Vymezuje jeho začátek a konec
- Vždy je jedinečný (provádí se jednou)
- Neopakovatelný
- Dočasný (má začátek a konec)
- Týmová práce
- Projektem není periodicky se opakující činnost

Atributy projektu:

- Konkrétní cíle vymezené v rozsahu projektu
- Produkty (výkonného a řídicího rámce)
- Akceptační kritéria
- Plánované náklady a přínosy
- Časový rámec (začátek a konec)
- Definovaná struktura činností
- Zdroje
- Omezení (zdroje, termíny i jiná)
- Rizika
- Projektová organizace
- Kontext projektu
- Kritéria úspěšnosti

Řízení projektu:

- Aplikace znalostí, dovedností, nástrojů a technik při provádění projektových činností tak, aby byly splněny požadavky na projekt.
- Uskutečňuje se prostřednictvím procesů: Zahájení, Plánování, Provádění, Kontrola a Ukončení. Práce na projektu řídí a provádí projektový tým. Tyto práce typicky zahrnují:
 - sladění protichůdných požadavků na: rozsah, čas, náklady, rizika a kvalitu
 - rozdílné potřeby a očekávání zainteresovaných stran
 - řešení identifikovaných požadavků

Oblasti znalostí řízení inovací:

- Řízení integrace projektu
- Řízení rozsahu projektu
- Řízení času na projektu
- Řízení nákladů na projektu
- Řízení kvality projektu
- Řízení lidských zdrojů
- Řízení komunikace projektu
- Řízení rizik projektu
- Řízení nákupu na projektu

Problémy v oblasti řízení inovací:

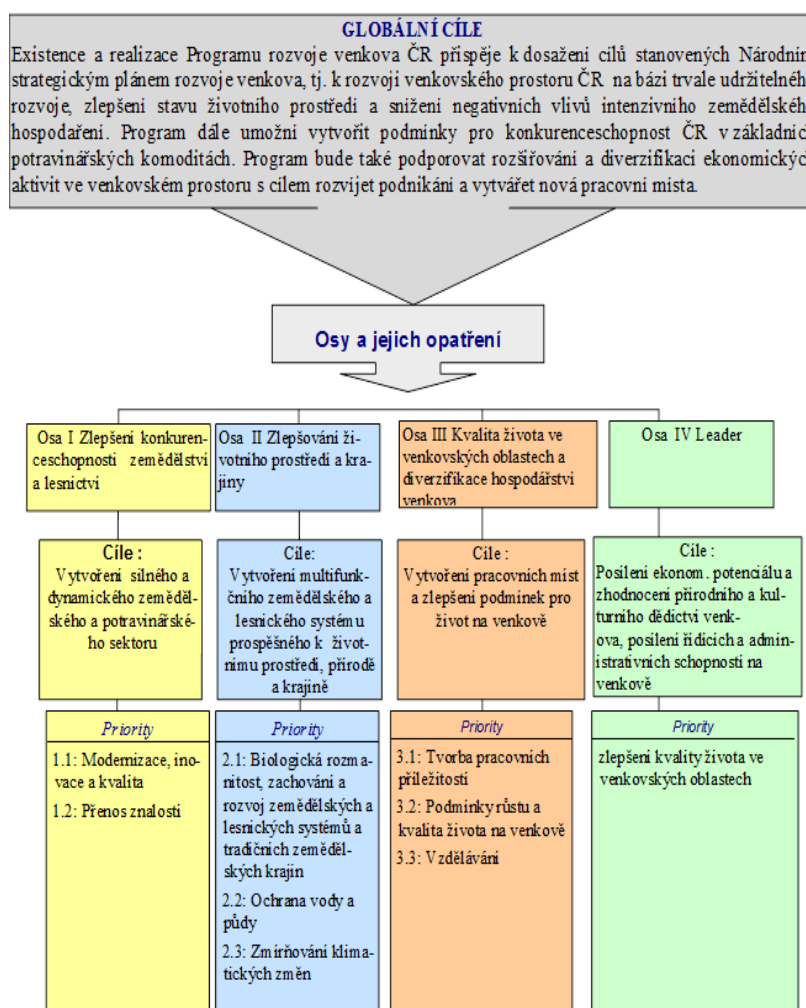
- obtížné stanovení plánu a harmonogramu projektu (činnosti, termíny, náklady, rozpočet)
- plán projektu je modifikován v jeho průběhu
- plán projektu není dodržován (překračování rozpočtu a harmonogramu)
- obtížné sledování průběhu projektu
- obtížné sledování vytížení zdrojů a jejich efektivnosti
- nejasné vymezení odpovědnosti
- nejednoznačně zadávání práce a vyhodnocení výsledků
- neefektivní komunikace mezi všemi účastníky projektu
- obtížné zajišťování kvality výsledného řešení
- nejvíce pozornosti věnovaného řešení problémů („hašení požárů“)
- frustrování/přetížení pracovníci

2.3. Podpora inovačního podnikání z fondů EU v sektoru zemědělství (EAFRD - EU)

V předchozích částech bylo uvedeno, že jedním z významných finančních cizích zdrojů pro financování investic do podpory procesu inovací v českém zemědělství jsou dotace z evropských fondů. Slouží mnoha účelům. K cílovým skupinám (v našem případě do zemědělských hospodářství) se dostávají různými kanály, pro něž jsou typické různé administrativní procesy. Tak se často odcizuje proces administrativního řízení optimálnímu řízení inovačních procesů.

K plnému pochopení významu a souvislostí s jednou z oblastí, na níž navazuje i předmět této práce, tj. opatření 121 -Modernizace zemědělských hospodářství, je účelné shromáždit podstatné informace i o poskytovateli těchto dotací a o proklamovaných cílech. Jsou uvedeny v rámci schématu č. 1.

Schéma č. 1. Struktura směrů dotační politiky EU v oblasti zemědělství

Zdroj: <http://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/page2865>

Každá koruna, účelně vynaložená na modernizaci zemědělských hospodářství, má značný multiplikační efekt. Přesto tomu neodpovídá ani struktura, ani objem disponibilních finančních zdrojů. To však není předmětem této práce. Jisté souvislosti s výsledkem procesu řízení inovací v zemědělství ČR zde však nalezneme. O své místo na slunci (přesněji o podíl na čerpání ze společného měšce) soutěží podpora inovace a modernizace s jinými směry financování dotační politiky EU a vyžaduje součinnost s národními rozpočty participujících zemí. V ČR jde o tzv. program EAFRD ČR.

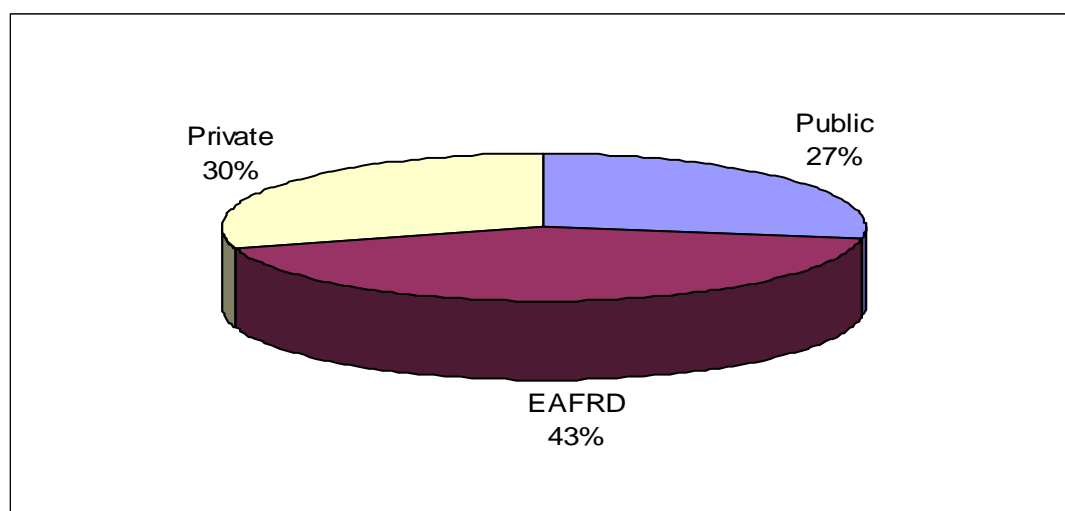
EAFRD ČR vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova a je zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005. Struktura zdrojů celkového financování včetně EAFRD [66] v miliardách € je přehledně uvedena v tabulce č. 1 a graficky zobrazena na grafu č. 1.

Tabulka č. 1: Struktura zdrojů financování včetně EAFRD z evropských zdrojů.

EAFRD	90,8	43%
Veřejné zdroje (národní)	57,9	27%
Soukromé zdroje	62,7	30%
CELKEM	211,4	100%

Pramen: [20]

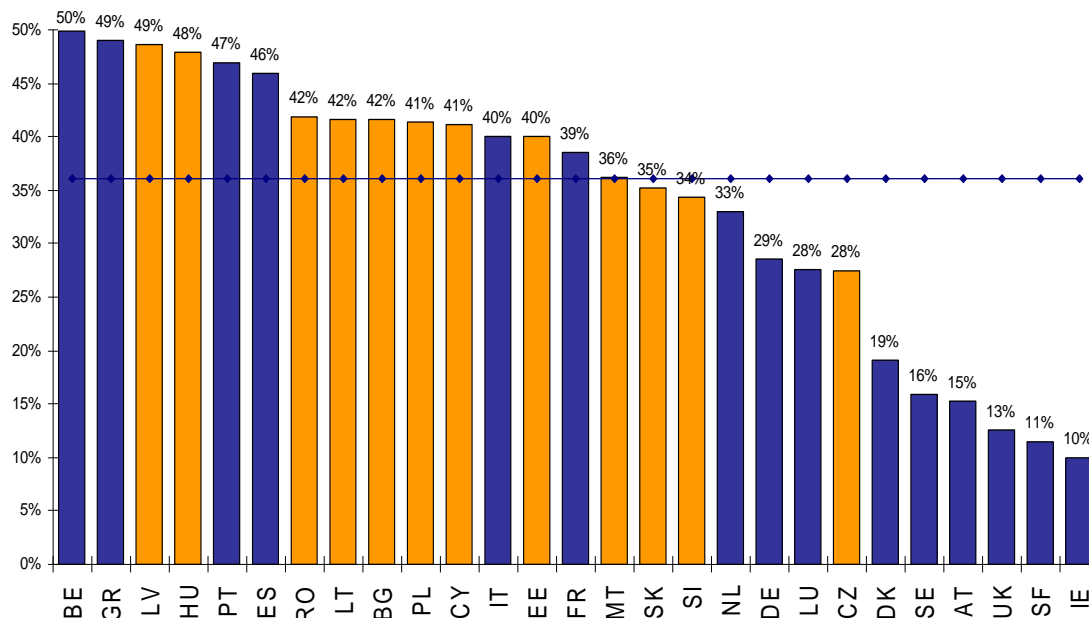
Graf. č. 1. Struktura zdrojů financování včetně EAFRD z evropských zdrojů

Pramen: MICHAEL PIELKE , EU's Rural Development Policy 2007-13: Which support is provided for young farmers ? , 2008, Brno [20].

Podíl jednotlivých zemí (viz graf č. 2) naznačuje, že nízký podíl investic pro ČR vyžaduje o to více dbát na jejich efektivní využívání.

Graf č. 2. Podíl jednotlivých zemí na čerpání investic v rámci osy 1 - konkurenceschopnost

Pramen [20]

Tato podpora je alokována do následujících oblastí podpory [34]:

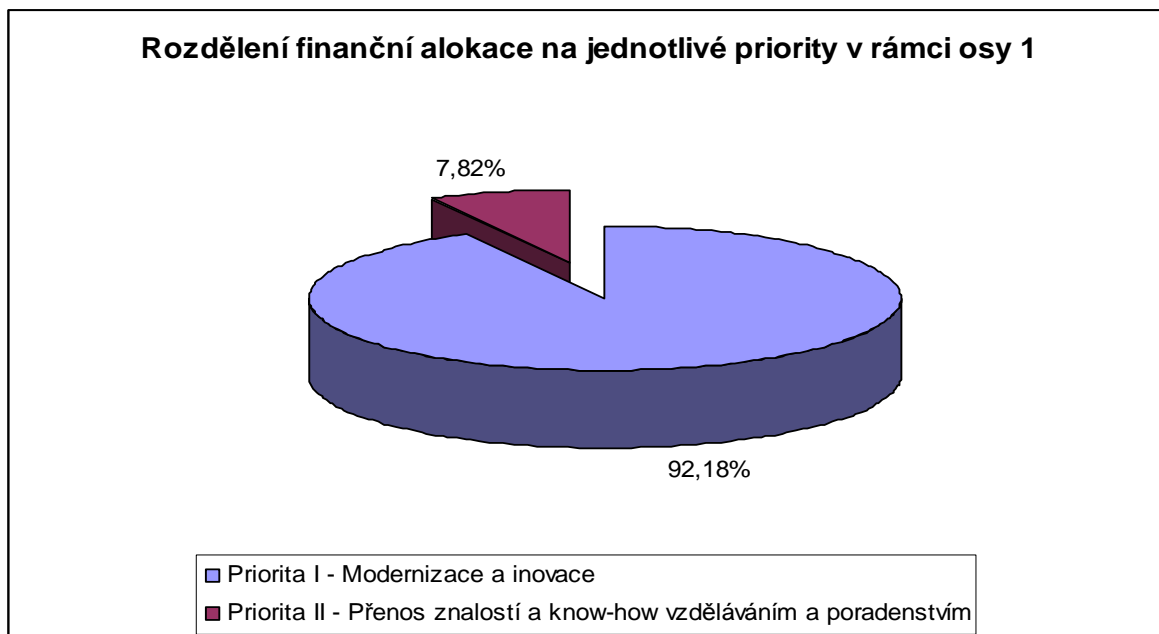
- Osa 1 Konkurenceschopnost
 - Modernizace zemědělských podniků
 - Zlepšování kvality potravinářských výrobků
 - Poradenství a vzdělávání
- Osa 2 Ochrana životního prostředí
 - Agroenvironmentální opatření
 - Lesnická opatření
 - NATURA 2000
- Osa 3 Diverzifikace a kvalita života
 - Diverzifikace
 - Rozvoj mikropodnikání a turistiky
 - Obnova a rozvoj vesnic
- Osa 4 LEADER
 - Tvorba strategií LEADER
 - Realizace strategií LEADER

Dotace na zlepšení konkurenceschopnosti v rámci osy 1 jsou návazně zaměřeny v takto:

- I.1.1. Modernizace zemědělských podniků
- I.1.2. Investice do lesů
- I.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- I.1.4. Pozemkové úpravy
- I.2.1. Seskupení producentů
- I.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost
- I.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců
- I.3.3. Předčasné ukončení zemědělské činnosti
- I.3.4. Využívání poradenských služeb

Ukazuje se, jak je patrné z grafu č. 3, že podíl investic na modernizaci a inovaci není z celkových investic na posílení konkurenceschopnosti zásadně velký. Jeho význam je však mimořádný, neboť se předpokládá, vyšší účinnost opatření než u jiných směrů.

Graf č. 3. Podíl investic na modernizaci a inovaci

Pramen [48]

Dotace do modernizací zemědělských podniků, jejichž celková výše je 650 mil.€, se dále rozpadá na [66]:

- Podpora investic, které zlepšují celkovou výkonnost zemědělského podniku za účelem zvýšení jeho konkurenceschopnosti.
- Podopatření:
 - Modernizace zemědělských podniků
 - Spolupráce při vývoji nových produktů a postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství
 - zemědělský podnikatel

Bylo by žádoucí, aby kromě modernizace v užším slova smyslu největší pozitivní posun nastal především v oblasti spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství, kde se jedná o 50 mil.€:

Podopatření je zaměřeno na podporu rozvoje inovací v rámci zemědělské výroby spoluprací se subjekty podílejícími se na výzkumu a vývoji (kde dotace činí 40 -60% z ceny investice):

- Investiční výdaje činí max. 70% celkových výdajů
- Výdaje na spolupráci činí max. 50% celkových výdajů

Tato práce v analytické a syntetické části pracuje s vlastním dotazníkovým šetřením. Protože je potřeba zajistit základní srovnatelnost dat i vazbu na oficiální šetření, je vhodné na tomto místě citovat oficiální údaje o počtech žádostí a čerpaných objemech dotací k 29. 10. 2008 [34]. Jak bude později uvedeno tyto počty jsou adekvátní počtům zpracovaných zkoumaných podniků z vlastního šetření a umožňují velmi dobré porovnání a posouzení rozdílných trendů v poměru úspěšných a neúspěšných žadatelů a tak tzv. nežadatelů.

- Zaregistrováno celkem **6184** žádostí v částce cca **11 mld.** Kč (souhrn 5 výzev)
- Schváleno **3729** žádostí v částce cca **6,4 mld.** Kč
- Počet podaných žádostí o proplacení **619**
- Proplaceno celkem cca **582** mil. Kč

2.4. Řízení inovací - teoretické základy a principy řízení podle strategických cílů

Řízení procesu modernizace a inovace v českém zemědělství je složitým procesem, na němž lze v optimálním případě demonstrovat všechny klíčové prvky řízení podle strategických cílů. Jak uvádí HRON [11], výsledné chování subjektu je funkcí jeho struktury, úrovně jednotlivých parametrů, charakterizující technické a lidské prvky, jejich organizační uspořádání a řídicí propojení.

V této souvislosti bylo nutno vyřešit ještě před návrhem metodického postupu výzkumu, na němž je tato práce založena, jaké jsou optimální metody pro zvolený cíl práce a předem daný charakter tématu práce a podkladového materiálu.

Proto byly zkoumány kromě zjevně přiměřených metod indukce (vyvolané potřebou zobecňování trendů) a metod dedukce (vyvolané potřebou doplnit chybějící vazby mezi faktory a obecnými trendy), zda a do jaké míry jsou odůvodněné sofistikovanější postupy.

Z hlediska soudobé teorie, kterou potvrzují autoři, specializovaní v oblasti výzkumu řízení, i řadou praktických aplikací [11], lze předpokládat, že i případě řízení inovací, kdy je část faktorů známa a část není podchycena, obecný vztah. HRON [11] používá kvantitativní vztah mezi výše uvedenými proměnnými a aplikuje základní vzorec:

$$e = \frac{c}{1 + C(F + R)} \cdot a$$

kde:

- e - proměnná výsledného chování
- a - proměnná vnějšího prostředí
- F = 1 - D - proměnná podnikového managementu
- R = 1 - M - proměnná marketingového managementu
- C - strukturální proměnná.

Proměnná výsledného chování potom naznačuje dosaženou úroveň k možnému chování a naplnění dlouhodobých záměrů [11].

Aplikace výše uvedeného vztahu by i při návrhu nového systému řízení – v našem případě jde o naplnění strategických střednědobých i dlouhodobých cílů procesu modernizace a inovace v českém zemědělství – byla velmi problematická. Důvodem jsou dva aspekty, které lze shrnout takto:

Kvantifikace jednotlivých proměnných je velmi obtížná, ale možná prostřednictvím dílčích metod s tím, že úroveň parametrů je třeba přenést do intervalu 0-1 [11].

Každá strategie musí respektovat i faktor času, který se prosazuje ve všech procesech a transformacích. Časové zpoždění, projevující se v chování organizačních systémů podniků a charakterizované zpožděním od zavedení změny do jejího projevení je ve výsledném chování velmi důležité [11].

Mimo tyto dva metodické problémy, tedy problém kvantifikace faktorů v návaznosti na metriku výsledků a problém časového zpoždění mezi investicí prostředků na modernizaci a inovaci a mezi zvýšením úrovně modernizace, měřené zprostředkovaně pomocí sledování nárůstu tržeb, exportu, hrubé produkce či hrubé přidané hodnoty, existují další aspekty, které ovlivnily nejen organizaci celé této práce, ale i charakter interpretace výsledků. Jde především o to, že výše uvedené faktory jsou faktory s vysokým stupněm agregace stejně jako výsledky. Bylo tedy nutno najít kompromis mezi dvěma legitimními přístupy. První z nich, založený na diskriminační analýze, doprovázené příslušným matematickým aparátem by vyžadoval zajistit podrobnější datové vstupy s hlubším členěním (předchozí úroveň vybavenosti, předchozí počet úspěšných žádostí, podrobnější výrobní strukturu žadatel o dotace atd.), na nichž by se brilantně uplatnily i sofistikovanější statistické metody. Cíl zkoumání by byl přesunut více ve směru hlubinné analýzy dílčích faktů na úkor hledání logických souvislostí a odkrývání klíčových možností účinnějšího řízení procesu modernizace a inovace.

Druhý přístup, založený na jednoduchém zpracování vybraných relevantních dat s maximálním důrazem na odborné hodnocení, podložené kvalifikovanými odhady a věcnou interpretací s preferencí metod indukce a dedukce, se ukázal jako vhodnější. V průběhu této disertační práce byly učiněny opakované pokusy o získání detailnějších dat v rámci systému evaluace i mimo něj. Prokázalo se, že to není v dané etapě reálné a že naopak využitím druhého přístupu mohou být pro další etapy získány relevantní argumenty pro aplikaci navrženého modelu tak, aby do budoucna mohla být realizována evaluace s využitím nově koncipovaných dotazníků.

Získané údaje by pak umožnily snížit stupeň agregace faktorů, zohlednit faktor času a využít výše uvedený matematický aparát, popřípadě jej rozšířit o diskriminační analýzu k oddělení podle hladin významnosti pro finální úroveň ukazatelů konkurenceschopnosti podniků. Mimoto není předmětem této práce návrh nového relativně nezávislého systému, ale jde o modelový návrh zdokonaleného procesu řízení modernizace a inovace o aspekty, které stávající systém řízení nezahrnuje dostatečně.

Souvisí to s tím, že stávající systém evaluace byl již nastaven a je poměrně rigidní. Z těchto úvah o účelnosti zvolených metod tudíž vyplynula volba druhého přístupu, který upřednostňuje před hloubkovou kvantitativní analýzou kvalitativní přístup, kdy kvantifikace má smysl jen tehdy, je-li zobecnitelná za vymezených podmínek na celou oblast zkoumání. Praktickým důsledkem tohoto rozhodnutí bylo, že trajektorie dosažení stanovených nebo předpokládaných cílů je chápána pouze jako trend v rámci dané interpretace zpracovaných dat.

V této souvislosti je třeba upozornit na setrvačnost jednotlivých procesů (také setrvačnost působení i jiných faktorů). Vzhledem ke skutečnosti, že časové zpoždění v praxi od čerpání dotace přes realizaci modernizace až po projev modernizace a inovace u ukazatele zvýšení produkce či u jiného ukazatele, se pohybuje v intervalu 0,5 – 4 roky, potom je nutno této otázce a charakteristice souvislostí věnovat značnou pozornost. Tyto skutečnosti byly již zmíněny v předchozí části a budou aplikovány v hlavní části práce.

2.5. Problematika hodnocení inovací a ekonomické ukazatele

Základem hodnocení efektivnosti investic do podpory inovací je porovnání výsledného stavu zemědělského podniku či jeho zkoumaného odvětví se stavem výchozím nebo se srovnávací základnou jiných podniků, popř. celého zemědělského odvětví nebo s jinou srovnávací základnou (zemědělské podniky srovnatelných zemí EU aj.). Přitom je třeba výsledky správně interpretovat, tj. především oprostít od nesledovatelných a nežádoucích časových posunů a snížení vypovídací schopnosti, způsobené agregací. Rovněž je nutno vymezit podmínky, za nichž výsledky platí.

K vlastnímu hodnocení je nutno zvolit nejvhodnější ukazatele pro výchozí i výsledný stav tak, aby dovolovaly odvodit platné závěry a provést odhad trendů. Kromě indikátorů, doporučených metodikou připadají v úvahu ukazatele, o nichž je pojednáno dále z pohledu osvědčené teorie.

PRODUKCE – společné ukazatele

Za každé sledované období popisuje národní účetnictví platné i pro odvětví zemědělství, původ zboží a služeb a jejich užití. Popis je založen na základní rovnici vyjadřující rovnováhu zdrojů a užití služeb v hospodářství. Sleduje toky hodnoty zboží a služeb za jednotlivé výrobky, skupiny výrobků a národní hospodářství jako celek [37].

Rovnováha produktů se zjistí podle základního vzorce [37]:

$$CP + D = MS + KS + HTFK + \Delta Z + V,$$

kde

CP - celková domácí produkce
D - dovoz
MS - mezipotřeba
KS - konečná spotřeba
HTFK - hrubá tvorba fixního kapitálu
 ΔZ - změna stavu zásob
V – vývoz.

Odtud:

$$\text{HTFK} + \Delta Z = \text{HTK}$$

$$\text{CP} = \text{MS} + \text{PH},$$

kde

PH - přidaná hodnota v ekonomické jednotce

Mezipotřeba – hodnota zboží a služeb, které jsou během výrobního procesu zničeny nebo včleněny do vyrobených výrobků. Hodnota mezipotřeby je zahrnuta v hodnotě statků konečné spotřeby.

Hrubá tvorba fixního kapitálu – odpovídá užití rozloženému v čase. Vyjadřuje velikost investic do fixního kapitálu. (viz. dále)

Změna stavu zásob - investice do zásob, které odpovídají odloženému užití. Spolu s hrubou tvorbou fixního kapitálu tvoří dohromady hrubou tvorbu kapitálu.

Produkce závisí na způsobu zkoumání procesu výroby, výrobní činnosti a jejího předmětu. Vymezení rozsahu produktivní činnosti je stěžejním prvkem národního účetnictví. Výrobní činnost je definována jako společensky organizovaná činnost, jejímž cílem je tvorba zboží a služeb, které se buď směňují na trhu nebo jsou získávány na základě výrobních faktorů, jež se na trhu směňují. Existují různá pojetí produktivní činnosti, např.[37]

1. Zúžené pojetí produkce jako materiální produkce – vycházelo z Marxovy teorie hodnoty. Jako produktivní byly považovány výlučně činnosti vedoucí k tvorbě statků a služby nezbytné k zajištění těchto statků. Bohatství bylo vytvářeno pouze ve sféře materiální výroby a nevýrobní odvětví byla považována za neproduktivní. Takový systém se nazýval Systém bilancí národního hospodářství a v ČR existoval od 50. let až do roku 1991.

2. Tržní pojetí produkce – opět se jedná o zúžené pojetí, tentokrát ve smyslu činnosti vytvářející pouze tržní statky, které se běžně směňují na trhu. Tato koncepce opomíjí netržní produkci.

3. Extenzivní pojetí produkce – pojetí produkce se snaží pokrýt co největší část lidské činnosti. Za produktivní jsou považovány činnosti produkující blahobyt a uspokojující potřeby člověka, např. aktivní odpočinek, sebevzdělávání apod.

$$\text{HPH} + \text{D} = \text{KS} + \text{HTK} + \text{V} = \text{KU}$$

HPH hrubá přidaná hodnota - hodnota nově vytvořená v národním hospodářství za sledované období (HDP, ale bez daní)

HTK hrubá tvorba kapitálu

KU konečné užití zboží a služeb - rozdíl celkového užití a mezispotřeby

Faktory ovlivňující ekonomickou výkonnost

Úroveň ekonomické výkonnosti regionu je ovlivněna celou řadou faktorů, jejichž vliv lze kvantifikovat pomocí vybraných ukazatelů.

- přírodními podmínky, využití zemědělsky i nezemědělsky obhospodařované plochy

- územní specifika odvětvové struktury podnikatelské sféry

- sociálními zdroji (lidský potenciál)

- HPH regionu

Výše hrubé přidané hodnoty vypovídá nepřímo o úrovni mechanizace, efektivním využívání technologií a o produktivitě práce.

Objektivnější komparaci mezi regiony, umožňuje hrubá přidaná hodnota připadající na 1 ekonomický subjekt.

Příznivý vývoj ekonomické výkonnosti regionu vytváří vysoký podíl výdajů na hrubý fixní kapitál. Hodnota hrubého fixního kapitálu udává úroveň investičních aktivit daného regionu.

Základním předpokladem trvale udržitelného ekonomického rozvoje zemědělství je efektivní využití základních výrobních faktorů, tj. práce, půdy a kapitálu (Převážnou většinu statků v přírodě nenacházíme tak, jak bychom chtěli. K jejich získání je nutné vynaložit lidskou práci - vyrobit je). Efektivnost využití práce jako výrobního faktoru je obecně vyjadřována úrovní produktivity práce. Produktivita práce je definována jako účinnost lidské práce vynaložené při tvorbě užitečných statků. Vyjadřuje se množstvím těchto statků připadajících na jednotku vynaložené práce. Růst produktivity práce je považován za klíčový faktor pro udržení růstu ekonomiky při nízké inflaci. Nízká úroveň produktivity práce v ČR je jednou z příčin nízké konkurenceschopnosti ekonomiky jako celku.

3. CÍL DISERTAČNÍ PRÁCE

Hlavním cílem disertační práce je navrhnout model optimálního řízení inovačního procesu v českém zemědělství v podobě sady doporučení, obsahující:

- Metodické principy efektivního řízení inovačních procesů
- Návrh směrů podpory inovací z heterogenních zdrojů
- Doporučená kritéria pro alokaci disponibilních prostředků
- Návrh jednotného hodnocení významu faktorů efektivního procesu inovací v zemědělství ČR
- Doporučení k realizaci modelu řízení inovačního procesu v podmínkách budoucího vývoje českého zemědělství (včetně vlivu očekávaných trendů)

Cíl práce je tedy orientován na návrh modelu zlepšeného řízení podpory inovací v českém zemědělství s využitím všech možností, zejména zvýšením efektivnosti čerpaných prostředků z evropských fondů na inovaci a modernizaci zemědělských hospodářství.

Tento návrh ve formě ucelené soustavy konkrétních doporučení a podmínek, za nichž jsou platné, je určen k podpoře rozhodování potencionálních i skutečných příjemců dotací na straně jedné a ke kvalifikovanějšímu rozhodování poskytovatelů o unijních dotacích nejen v rámci opatření 121 pro využití v zemědělských hospodářstvích ČR. Tím mohou být vytvořeny předpoklady pro následné zvýšení konkurenceschopnosti českých zemědělců na základě účinnější modernizace a inovace jejich výrobních technologií nebo výrobků bez zvýšení výdajů státního rozpočtu a zvýšených nároků na finanční zdroje v samotných zemědělských hospodářstvích.

Tyto dílčí cíle jsou následující:

- provést analýzu dosahovaných výsledků při poskytování unijních dotací v rámci opatření 121 ve vazbě na stávající způsob, principy a zásady jejich řízení, poskytování a čerpání,
- definovat slabá místa v dosavadní účinnosti i rozsahu působnosti,
- na základě analýzy dosavadní aplikace opatření 121 a metodiky pro její vyhodnocování zformulovat pracovní hypotézy, u nichž je předpoklad, že jejich potvrzením či vyvrácením lze dojít k použitelným a slabá místa řešícím závěrům,
- připravit a uplatnit vlastní metodický postup pro validaci pracovních hypotéz, založený na standardním dotazníkovém šetření vybraných jevů,
- připravit a realizovat dotazníkový průzkum, zpracovat jeho výsledky a formulovat závěry,

- sestavit sadu doporučení a návrhů na základě syntézy poznatků z vlastního šetření, na základě poznatků o fungování dle dosavadní metodiky a na základě validace pracovních hypotéz - to vše ve vztahu ke stanovení a vysvětlení otázek, do jaké míry a jakými způsoby jsou současní čeští zemědělci schopni využít dostupnou unijní podporu v rámci opatření 121,
- navrhnout doplnění zjišťování těch charakteristik, které komplexně doplňují dosavadní pravidla, navrhnout nové metodické prvky a žádoucí směry dalšího zkoumání.

Cíl práce odráží silnou motivaci autora práce prokázat, že lze s pomocí teorie a vlastního výzkumu nalézt v praxi současného systému využívání unijních dotací k podpoře inovace a modernizace v českém zemědělství způsoby odstranění některých bariér v jejich efektivnějším využívání. Nalezení a následné usnadnění využití klíčových vztahů a trendů pro zvýšení konkurenceschopnosti českých zemědělských hospodářství lepším a rozsáhlejším využitím disponibilní podpory EU není jistě malým cílem.

4. METODIKA ŘEŠENÍ A POUŽITÉ METODY

Základem metodického postupu je kvalitativní a kvantitativní výzkum předmětu práce, tj. inovačního procesu na vybraném souboru zkoumaných zemědělských podniků ČR. Zkoumání jsou podrobeny i současně používané metodické principy a postupy včetně stávajícího systému poskytování a využívání unijních dotací a tedy návazně i příslušné závazné metodiky v rámci opatření 121 – modernizace zemědělských podniků.

Výzkum byl realizován v podmínkách českého zemědělství s ohledem na celoevropské souvislosti v letech 2008 – 2009. Metodický postup práce se opírá o standardní metodický přístup, upravený pro zvolený cíl práce. Zahrnuje část analytickou a syntetickou.

Část analytická obsahuje:

- vymezení a formulaci pracovních hypotéz o vlivu faktorů na účinnost inovačního procesu a o hypotetických možnostech zlepšení procesu řízení inovací v podmínkách zemědělství ČR
- analýzu současného stavu i průběhu poskytování, využívání a vyhodnocování unijních dotací v rámci opatření 121 – modernizace
- přípravu, provedení a analýzu získaných výsledků z vlastního dotazníkového šetření u všech potenciálních nositelů inovace – tedy žadatelů o dotace (v členění na úspěšné a neúspěšné) i nežadatelů
- validace pracovních hypotéz

Část syntetická obsahuje:

- Závěry z výsledků rozvoje inovace v letech 2008 - 2009
- Využití závěrů analýzy pro návrh modelu řízení inovačního procesu podle získaných poznatků spolu s výsledky vlastního samostatného výzkumu v následující struktuře:
 - a) Metodické principy efektivního řízení inovačních procesů
 - b) Návrh směrů podpory inovací z heterogenních zdrojů
 - c) Doporučená kritéria pro alokaci disponibilních prostředků
 - d) Návrh hodnocení významu faktorů efektivního procesu inovací v zemědělství ČR

- e) Doporučení k realizaci modelu řízení inovací v podmínkách budoucího vývoje českého zemědělství (vliv očekávaných trendů).
- Diskuse dosažených výsledků z hlediska jejich uplatnění

Je nesporné, že výše uvedeným jednotlivým krokům metodického postupu bude odpovídat splnění dílčích postupných cílů práce.

5. ANALÝZA – PRŮBĚH A STAV PROCESU ŘÍZENÍ MODERNIZACE ZEMĚDĚLSTVÍ ČR V LETECH 2008 – 2009 S VYUŽITÍM EVROPSKÝCH A NÁRODNÍCH ZDROJŮ

5.1. Charakteristika výchozího stavu a průběhu modernizace zemědělských hospodářství včetně projevů působení opatření 121 – Modernizace

Pro objektivní zhodnocení průběhu a výsledků řízení inovačních procesů, které probíhaly v českém zemědělství v letech 2008 – 2009, je velmi důležité znát výchozí stav, podmínky prostředí a vhodné hlavní indikátory či ukazatele stavu inovací v celém českém zemědělství a také ve zkoumaném souboru zemědělských podniků.

Některé ukazatele jsou vhodnější ke stanovení potenciální konkurenceschopnosti. Jde zejména o ukazatele rozsahu, struktury a kvality inovace. Jiné ukazatele jsou předurčeny k zachycení skutečné konkurenceschopnosti, tj. popisují dosaženou strategickou pozici podniku. Skutečná konkurenceschopnost však může být výslednicí i jiných než sledovaných zásahů a faktorů. Tudíž se obě skupiny ukazatelů musí účelně doplňovat a výsledná charakteristika musí být doprovázena odborným popisem jejich vzájemných souvislostí.

Výchozí stav, v jakém se nacházely zemědělské podniky, lze charakterizovat na základě využití oficiálních statistických údajů, popř. přehledů specializovaných institucí [65,66] – viz tabulka č. 1. Tento popis však bylo pro účely práce nutno zpřesnit a proto byla již při přípravě dotazníkového šetření navržena rozšířená vhodná struktura identifikačních a zjišťovacích otázek.

Soubor respondentů byl zvolen tak, aby byla zajištěna co možná nejlepší srovnatelnost a zpětná vazba k ostatním zemědělským podnikům. Dotazovanými osobami byli zástupci (vlastníci, manažeři rozhodujících pozicích) široké škály zemědělských podniků.

Jaký tedy byl výchozí stav inovace ve sledovaném souboru zemědělských podniků? Ze zpracování dotazníku (jehož plné znění ve všech navržených a použitých variantách je uvedeno v přílohách) vyplynuly následující skutečnosti, přehledně uvedené v tabulce č.14,15 – Přehled hlavních ukazatelů ve sledovaném období, v tabulce č. 17 – Analýza trendů HPH ve sledovaném období.

5.2. Návrh sledovaných ukazatelů a kritérií pro hodnocení efektivnosti řízení inovačního procesu

Stupeň obnovy podniků, v němž se příjemci dotací nacházeli, je charakterizován údaji o objemech hrubé produkce, tržeb, hrubé přidané hodnoty a podílu exportu na úrovni českého zemědělského odvětví.

Je třeba zdůraznit, že jak výchozí stav, tak vývoj konkurenceschopnosti zemědělských subjektů byl značně deformován vlivem dovozů z konkurujících zemí. Lze neformálně hovořit o dumpingu – nízké ceny byly umožněny výhodnějším přístupem importérů k dotacím. Dalším významným vlivem byla začínající a prohlubující se finanční krize s dopady na cash-flow zemědělských podniků. Existovala a stále existuje značná podinvestovanost českého zemědělství do té míry, že mnohde jde o problém zajištění prosté obnovy strojních a biologických technologií. Tento jev nelze paušalizovat, neboť jsou zde značné rozdíly mezi jednotlivými hospodářstvími. Nehledě k tomu, řada firem svoji prostou obnovu a dílčí modernizaci postupně řeší dlouhodobě pomocí cizích zdrojů (leasing, úvěry). Tím se stávají více odkázanými na stálé příjmy a další mimořádné výdaje na rozvoj si nemohou vzhledem k zadluženosti dovolit.

Z tohoto hlediska i navržené pracovní hypotézy na základě zmapování terénu výzkumu včetně kritického zhodnocení dosavadní metodiky usilují o zachycení slabých míst, nedostatečně pokrytých stávající metodikou a zohlednění omezené vypovídací schopnosti standardních ukazatelů. Ze zkušeností autora práce a jeho dlouhodobé znalosti této problematiky, znalosti eskalovaných problémů, a na základě komparace výsledků s dostupnou teorií byly pracovní hypotézy použity též jako kritérium pro výběr a zpracování dostupných dat. Bylo provedeno dvě fáze dotazníkového šetření a jeho zpracování.

1. Fáze – dotazníkové šetření pro zjištění výchozího stavu úrovně modernizace a konkurenceschopnosti podniků v průběhu čerpání dotací a během postupu modernizace a inovace
2. Fáze – dotazníkové šetření pro zjištění konečného stavu modernizace a konkurenceschopnosti podniků včetně doplňujících otázek pro pokrytí ostatních, dosud nezkoumaných otázek a to také u neúspěšných žadatelů o dotace na podporu inovací a u tzv. nežadatelů.

Veškeré náležitosti dotazníků včetně závazných metodik jsou uvedeny v přílohách této práce. Dále se zaměříme přímo na strukturu otázek a na jejich vazbu na pracovní hypotézy.

5.3. Analýza faktorů, ovlivňujících úroveň a efektivnost inovací s ohledem na využití podpory z EU

System poskytování a využívání unijních dotací v rámci opatření 121 - modernizace, včetně příslušné závazné metodiky se stal v průběhu let účinným nástrojem pro implementaci modernizace a inovace i v podmínkách českého zemědělství. Rozdílná úroveň čerpání dotací i rozdílné výsledky jednotlivých zemí nejsou vysvětlitelné pouhými rozdíly a specifiky těchto zemí, nebo různou výchozí úrovní. Právě tato rozdílnost ukazuje na skrytý potenciál, který lze v budoucnu využít ke zvýšení efektivnosti vynaložených prostředků. Znalost skrytých možností je velmi zajímavá nejen v evropském kontextu, ale i na úrovni národních ekonomik, na úrovni řízení jejich zemědělských odvětví a také („last, but not least“) na úrovni jednotlivých zemědělských hospodářství.

Zmíněný evropský kontext je určen několika aspekty. Předně neutěšenou celkovou úrovní konkurenceschopnosti evropského zemědělství, přestože v mnoha evropských zemích existuje mnoho konkurenceschopných zemědělských firem s mnoha výrobky s pevnou konkurenční pozicí. Celá řada zemí však, včetně některých tzv. „nových zemí eurozóny“ není schopna svoji konkurenceschopnost, založenou na levné pracovní síle, tradici, nízké ceně, aj. přetavit v konkurenceschopnost, založenou na modernizacích, potažmo inovacích a následně vysoké produktivitě práce, vysoké kvalitě produktů, na nových produktech, na vysoké přidané hodnotě. Neméně důležitým požadavkem je potřeba a perspektiva efektivnějšího vynakládání prostředků na společnou zemědělskou politiku, kdy klíčovou roli hrají omezené zdroje a historicky vzniklé výdaje na některé zemědělské tituly, s nimiž do budoucna budou přetrvávat nejen politicky motivované ale i věcně zdůvodnitelné problémy.

Situace na národních úrovních – pro tuto práci jde o rámec ČR – je složitá. Na jedné straně i mezi zeměmi EU panuje silná konkurence, jejíž kolbiště je pohřichu vymezeno mantinely povahy politické, odbytové, dotační, ekologické a marketingové. Mnohem slaběji se konkurenční zápas odehrává mezi soupeři podle jejich inovační úrovně. Ukázkovým příkladem diskutabilní a diskutované inovace jsou kupř. geneticky modifikované produkty. Ve skutečnosti je kolem přínosu z inovace více otazníků než odpovědí a to je živnou půdou pro zpochybňování progresivnějších systémů evaluace opatření na podporu inovací.

Je však nesporné, že ta země, která dostupné prostředky využije efektivněji než jiné země k tzv. „inovačnímu zdvihu“ [34], získává lepší strategickou pozici i větší manévrovací prostor, bez ohledu na turbulentní a ne zcela jednoduché změny okolí.

Na druhé straně je v zájmu ČR i v době rozpočtových omezení uvolnit maximum prostředků tam, kde je to podmínkou uvolňování evropských dotací. Tyto prostředky jsou totiž přímo multiplikovány v pevném poměru k evropským dotacím. Navíc jsou nepřímo dále multiplikovány podle pravidla, že čím vyšší stupeň inovace je dosažen, tím větší pákový efekt ve výsledných ukazatelích se projeví. Obhájit jakékoliv čerpání z národních rozpočtů vyžaduje mít dostatek pádných důkazů o efektivnosti vynaložených prostředků. K tomu nepostačí standardní evaluační proces – ten zohledňuje hlavně evropská kritéria – ale je třeba jít nad jeho rámec podle národních podmínek tak, jak se o to snaží tato práce. Na úrovni jednotlivých hospodářství a zemědělských odvětví jde posléze o to, aby byl maximální průnik cílů všech zúčastněných subjektů s vyhlášenými cíli. Tyto otázky proto byly rozpracovány do konkrétních detailů a na jejich základě byly navrženy a formulovány následující pracovní hypotézy.

5.4. Návrh pracovních hypotéz

Na základě značných zkušeností autora této práce s evaluačním procesem se ukázaly konkrétní projevy a signály, které svědčily o tom, že existují otevřené problémy, které stávající proces evaluace nepostihuje a ponechává tak možnosti ke zvýšení efektivnosti využívání prostředků na modernizaci do značné míry nevyužity. Proto byly po důkladném zvážení a konfrontaci se všemi známými a dostupnými zdroji informací a na základě posouzení oficiálních relevantních dat zformulovány následující pracovní hypotézy:

A) Předpoklad posílení konkurenceschopnosti na evropské úrovni

H_0 - Vynaložené prostředky na modernizaci českého zemědělství s participací evropských dotací, prostředků ze státního rozpočtu a ze zdrojů příjemců dotací v rámci opatření 121 mají příznivý vliv na konkurenceschopnost českého zemědělství.

B) Předpoklad prokazatelné efektivnosti při existenci cílené podpory zemědělských hospodářstvích

H_0 - Efektivnost vynaložených prostředků na modernizaci českého zemědělství s participací evropských dotací, prostředků ze státního rozpočtu a ze zdrojů příjemců dotací má pozitivní trend

C) Předpoklad existence potenciálu skrytého mimo standardní proces evaluace

H_0 - Existuje závislost zlepšení ukazatelů konkurenceschopnosti na jiných faktorech, než jsou ty, které jsou předmětem standardního evaluačního procesu

D) Předpoklad nutnosti rozšíření kritérií pro efektivní strategické řízení procesu inovace podle cílů

H_0 - Stupeň agregace faktorů, příjemců dotací a ukazatelů podle stávající metodiky evaluace je nedostatečný pro účinné řízení procesu modernizace a inovace v českém zemědělství

E) Předpoklad významného vlivu časové prodlevy mezi čerpáním dotace a zvýšením konkurenceschopnosti zemědělských hospodářství podle jejich detailního členění

H_0 - Existuje závažný důvod pro zohlednění časové prodlevy mezi čerpáním dotací a zlepšením ukazatelů konkurenceschopnosti při volbě kritérií a to podle výrobního zaměření příjemců dotace (rychlost obratu a rychlost výrobního cyklu) v metodice evaluace

F) Předpoklad silných vedlejších a multiplikačních efektů dotací

H_0 - Existují významné vedlejší účinky dotací v rámci opatření 121, které evaluace podle standardní závazné metodiky nezachycuje a neinterpretuje (vyrovnání deficitu v investicích do prosté reprodukce z minula, zvýšení úrovně odměňování nebo úrovně provozní spotřeby, zvýšení tržeb s mizivým podílem přidané hodnoty, aj.)

Tyto hypotézy tvoří základ analýzy možností zdokonalení současných hodnotících postupů, zjištění volného potenciálu pro zvýšení kvality procesu řízení inovací a pro konstrukci vlastního modelu optimálního procesu řízení inovací českého zemědělství.

5.5. Příprava a organizace dotazníkového šetření a terénního výzkumu

Zatímco u úspěšných žadatelů o dotace na podporu inovací můžeme využít pro potvrzení obecných trendů evaluační otázky podle standardní metodiky téměř bez úpravy, u nežadatelů tuto možnost nemáme. Proto byla navržena vlastní struktura otázek, jak je patrné z přehledu v tabulkách 2 až 23. Otázky jsou zaměřeny na získání dat pro všestrannou validaci pracovních hypotéz. S pracovními hypotézami můžeme tedy pracovat jako s základem pro pracovní verzi evaluačních otázek pro modelovou, dosud neexistující metodiku. Postupně, tak jak jsou hypotézy podrobeny validaci, jejich potvrzené teze mohou posloužit v budoucnu jako doplněk metodiky pro nežadatele dotací.

K získání podkladů pro validaci hypotéz bylo zčásti – zejména v oblasti charakteristiky výchozího stavu a průběhu hlavních trendů – využito výsledků evaluace, na jejíž přípravě, řízení i zpracování se autor této práce přímo podílel. Další podstatné a potřebné podklady byly získány z vlastního dotazníkového šetření, které bylo koncipováno tak, aby umožnilo pokrýt všechny otázky na základě pracovních hypotéz a objasnit podstatné souvislosti a podmínky platnosti hypotéz.

Jako nejvhodnější metoda sběru dat byla zvolena metoda CAWI, tj. Computer Aided Web Interviewing. Jedná se o online dotazování pomocí internetu, které umožnilo s ohledem na návaznost na ostatní dotazníková šetření a na efektivnost výzkumu pokrýt maximální počet respondentů a zároveň v průběhu šetření modifikovat a doplňovat informace od respondentů tak, aby výsledky byly nejen prokazatelné a statisticky významné, ale aby byl získán i podklad pro jejich kvalifikovanou interpretaci. Zjišťovací a doplňkové otázky byly zaměřeny na tyto okruhy:

- Předpoklad posílení konkurenceschopnosti na evropské úrovni
- Předpoklad prokazatelné efektivnosti při existenci cílené podpory zemědělských hospodářství
- Předpoklad existence potenciálu skrytého mimo standardní proces evaluace
- Předpoklad nutnosti rozšíření kritérií pro efektivní strategické řízení procesu inovace podle cílů
- Předpoklad významného vlivu časové prodlevy mezi čerpáním dotace a zvýšením konkurenceschopnosti zemědělských hospodářství podle jejich detailního členění
- Předpoklad silných vedlejších a multiplikačních efektů dotací.

5.5.1. Ukazatele výchozího stavu, procesu modernizace a dosažených výsledků - otázky v podrobném členění pro žadatele

Otázky byly určeny jednak úspěšným žadatelům o dotace, jednak neúspěšným žadatelům. Tím se odlišuje i jejich struktura od evaluačních otázek podle standardní metodiky. Zjišťovací a doplňkové otázky byly zaměřeny na tyto okruhy (v závorce je poznamenán odkaz a vztah problémového okruhu ke standardnímu evaluačnímu procesu podle priority poskytování dotací v rámci PRV):

- Do jaké míry přispěly podporované investice k lepšímu využívání výrobních faktorů v zemědělských hospodářstvích? Zejména do jaké míry podporované investice usnadnily zavádění nových technologií a inovace [1211] ?
- Do jaké míry zlepšily podporované investice přístup zemědělských hospodářství na trh a jejich podíl na trhu [1212] ?
- Do jaké míry přispěly podporované investice k trvalé a udržitelné činnosti zemědělských hospodářství [1213]?
- Do jaké míry přispěly podporované investice ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství [1214]?

Protože opatření v českém PRV je zaměřeno na modernizaci, jsou i odpovídající ukazatele u žadatelů upraveny do podoby standardních indikátorů pro zodpovídání EQ kódu 121. Zavádění nových technologií či inovací není předmětem standardního hodnocení při výběru projektů. Odkazovaná opatření řeší jeden ze stěžejních problémů (zastaralý fyzický kapitál) zemědělského sektoru v ČR. Přehled indikátorů je uveden v příložené tabulce a dále následuje vysvětlení používaných pojmů, ukazatelů a doporučených postupů hodnocení.

Tabulka č. 2 Použité Indikátory a zdroje dat včetně vazby na otázky pro evaluaci opatření 121 - modernizace

Název indikátoru	Vazby na dostupné zdroje dat nebo srovnávací základnu, odkazy
Produktivita práce zemědělského sektoru	Eurostat
Tvorba hrubého fixního kapitálu v zemědělství	Eurostat
Ekonomický vývoj v primárním sektoru	Eurostat, ČSÚ
Hrubá přidaná hodnota v zemědělství	Eurostat, ČSÚ, Souhrnný zemědělský účet- účet výroby(http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/2115-10)
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	FADN
Dovoz	Eurostat – SITC
Vývoz	Eurostat - SITC
Komodity - sklizeň	Eurostat
Veřejné výdaje (Celkem a EZFRV)	MZe
Počet podpořených podniků	MZe
Celkový objem investic (v tisících EUR)	MZe
R.2 Nárůst HPH v podporovaných hospodářstvích / podnicích	MZe
Produktivita práce v podporovaných podnicích	Žádost o proplacení dotace (T-2 až T-1)
HPH (kontrolní skupina)	FADN
Produktivita práce (kontrolní skupina)	FADN
R.3 Počet podniků zavádějících nové produkty nebo nové postupy	MZe
Příjmy z prodeje vlastních výrobků a služeb[341]	MZe

Výkony[342]	Žádost o proplacení dotace (T-2 až T-1)
Výkony (kontrolní skupina)	FADN
Mzdy placených zaměstnanců včetně sociálního a zdravotního pojištění[343]	MZe
Osobní náklady[344]	Žádost o proplacení dotace (T-2 až T-1)
Osobní náklady (kontrolní skupina)	FADN
Příjmy z prodeje výrobků z RV[345]/	MZe
Tržby za prodej vlastních výrobků z RV[346]	T-2 až T-1 – žádost o proplacení
Příjmy z prodeje výrobků ze ŽV a zvířat/	MZe
Tržby za prodej vlastních výrobků za ŽV a vlastních zvířat	Žádost o proplacení dotace (T-2 až T-1)
Výdaje na nákup materiálu a energií + výdaje na nakoupená zvířata + výdaje na nákup služeb a režijní náklady[347]	MZe
Výkonová spotřeba[348]	Žádost o proplacení dotace (T-2 až T-1) nebo Sběr u vzorku respondentů (T0 až T4)
Výkonová spotřeba (kontrolní skupina)	FADN
Tržby (příjmy) za prodej vlastních výrobků a služeb (kontrolní skupina)	FADN
Výkonová spotřeba (kontrolní skupina)	FADN
R.3 Počet hospodářství zavádějících nové produkty nebo nové postupy	Žádost o proplacení dotace (Sběr u vzorku respondentů v T2)
I.1 Hospodářský růst	ČSÚ
I.3 Produktivita práce	ČSSZ

Pramen: Autor: zpracováno s použitím metodiky pro evaluaci opatření 121 – Modernizace a s použitím vlastních návrhů hodnotících kritérií

Do jaké míry přispěly podporované investice k lepšímu využívání výrobních faktorů v zemědělských hospodářstvích? Zejména do jaké míry podporované investice usnadnily zavádění nových technologií a inovace [341211]?

Definice klíčových výrazů

Výrobní faktory

Za výrobní faktory považujeme z hlediska dostupnosti údajů lidskou práci a další faktory potřebné pro produkci – materiál a energie.

- práce – lidská činnost, která přeměňuje zdroje ve statky – měření pomocí indikátoru výsledku Produktivita práce
- materiál a energie – vstupy do výroby – měření pomocí indikátoru výsledku Výkonová spotřeba

Nové technologie

- nové technologie lze nahlížet ve dvou úrovních:
 - o nový postup, přístup, metodu zpracování,
 - o nový stroj, přístroj, technické vybavení

- nové technologie nahrazují nebo rozšiřují původní vybavení podniku a mají produkční a/nebo nákladový účinek
- nové technologie také umožňují vyhovět novým legislativním požadavkům Společenství

V rámci hodnocení omezujeme nové technologie na zavedení nového technického vybavení v podpořených subjektech.

Inovace

- inovaci lze nahlížet ve dvou úrovních:
 - o inovace *celková*, tj. změna či vývoj v porovnání s celkovým stavem na trhu v odvětví – na tento typ inovace však není podopatření zaměřeno
 - o inovace *specifická pro daný podnik*, tj. změna v konkrétním podpořeném podniku³, která se projeví např. na efektivitě a/nebo objemu výroby, zavedení nového produktu.

V rámci hodnocení omezujeme pojem inovace na zavedení nového produktu na úrovni podniku.

Hodnotící kritérium

Podpora vedla k lepšímu využívání (tj. zvýšení efektivity) výrobních faktorů a k zavedení nových technologií a/nebo inovací.

Postupy hodnocení

Zlepšení využití výrobních faktorů

Šetření na vzorcích příjemců a kontrolních skupin

1. U vzorku příjemců sledovat vývoj indikátoru výsledku „Výkony“ k indikátorům výsledku „Výkonová spotřeba“ a „Osobní náklady“ v letech T₋₂ až T₄
2. U kontrolní skupiny sledovat ve stejném období vývoj indikátoru výsledku „Výkony“ k indikátorům výsledku „Výkonová spotřeba“ a „Osobní náklady“
3. U vzorku příjemců sledovat produktivitu práce v letech T₋₂ až T₄
4. U kontrolní skupiny sledovat ve stejném období produktivitu práce¹

Analýza získaných informací

Celkový vývoj sektoru:

- a. Vývoj indikátoru Produktivita práce zemědělského sektoru

Zavádění nových technologií a inovace

Obsahová analýza projektů se žádostí o proplacení, rozdělení projektů podle druhu realizovaných investic (způsobilých výdajů a preferenčních kritérií) a vytipování projektů:

- a. s potenciálem pro zavedení nové technologie či inovace
 - Investiční záměr

¹ Indikátor produktivity práce je agregovaně dopočítán z dostupných indikátorů.

- Sektorové zaměření projektu

identifikace hlavních směrů rozvoje (podle sektorového zaměření výroby),
porovnání na kontextová data zemědělského sektoru

Šetření na vzorcích příjemců a kontrolních skupin

1. Studium výsledkového indikátoru R.3 na základě skupin projektů a vzorků příjemců
2. Šetření zavádění nových technologií a produktů pomocí M3 u vzorku příjemců
3. Šetření u kontrolních skupin pomocí M3 pro sledování zavádění nových technologií a produktů u nepodpořených podniků

Doplňující otázky

Otázky u podpořených subjektů mají za cíl zjistit, zda realizované investice s podporou z PRV vedly k dalším návazným investičním akcím.

**Do jaké míry zlepšily podporované investice přístup zemědělských
hospodářství na trh a jejich podíl na trhu?**

Definice klíčových výrazů

Zlepšení přístupu na trh

- možné determinanty zlepšení přístupu na trh:
 1. změna v nabídce produktů, tedy investice do:
 - zvýšení přidané hodnoty stávajících produktů,
 - zvýšení kvality,
 - zavedení nových produktů apod.
 2. zvýšení účinnosti výroby v důsledku zavedení technologií s nákladovým účinkem (v důsledku zefektivnění výroby)
 3. investice do skladování, přípravy na expedici a do manipulace

Podíl na trhu

- definice trhu podle produktu (je nutné přihlídnout k charakteru produkce podniku)
- podíl na trhu můžeme definovat na základě tržeb vzorku podpořených podniků pomocí srovnání s vývojem kontrolní skupiny i s vývojem kontextu
- podíl na trhu se může zvýšit na základě např.:
 1. zlepšením přístupu na trh
 2. zvýšením objemu výroby v důsledku zavedení technologií s produkčním účinkem
 3. změnou konkurenčního prostředí
 4. vlivem odlivu kapitálu
 5. vstupem na zcela nové trhy
 6. změnou zapojení do distribuční sítě

Hodnotící kritérium

Investice zlepšily přístup na trh a podíl na trhu.

Postup hodnocení

Zlepšení přístupu na trh

Obsahová analýza projektů se žádostí o proplacení

1. Roztřídění do skupin podle výsledkového indikátoru R.3 (*od r. 2011*)
2. Roztřídění do skupin podle způsobilých výdajů (např. technologie přípravy na skladování, sklady, technologie přípravy na expedici, manipulační plochy)

Šetření na vzorcích příjemců a kontrolních skupin

1. Šetření u vzorků příjemců pomocí M3 pro ověření zlepšení přístupu na trh a získání dat o tomto jevu (např. zlepšení přístupu na trh díky získání certifikátu, vývoj skladby odběratelů - dodávky přímo prodejci případně prodej konečnému spotřebiteli)
2. Šetření u kontrolních skupin pomocí M3 pro sledování vývoje přístupu na trh u nepodpořených podniků

Podíl na trhu

Šetření na vzorcích příjemců a kontrolních skupin

1. U vzorku příjemců sledovat vývoj položek „Tržby za prodej vlastních výrobků z RV“, „Tržby za prodej vlastních výrobků ze ŽV a vlastních zvířat“, „Tržby z prodeje potravinářských výrobků“ v letech T₂ až T₄
2. U kontrolní skupiny sledovat ve stejném období vývoj položky „Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb“²

Analýza získaných informací

1. Celkový vývoj sektoru
 - Vývoj doplňkového indikátoru „Tržby (příjmy) za prodej vlastních výrobků a služeb“
 - Vývoj doplňkového indikátoru Dovozy a Vývozu u relevantních výrobků a komodit
 - Vývoj doplňkového indikátoru „Komodity – sklizeň“ u relevantních komodit

Doplňující otázky

Otázky do M3 budou formulovány s cílem získat údaje o tržním chování příjemců, přístupů na trh, bariér apod.

² Pozn.: Tato kontrolní skupina by se měla krýt s kontrolní skupinou pro šetření konkurenceschopnosti podniků v rámci evaluační otázky 1235.

Do jaké míry přispěly podporované investice k trvalé a udržitelné činnosti zemědělských hospodářství?

Definice klíčových výrazů

Trvalá a udržitelná činnost

- z hlediska ekonomického se jedná o udržení zemědělské činnosti
- z hlediska sociálního se jedná o udržení počtu pracovních míst na straně jedné a o podporu mladých lidí v zemědělství na straně druhé
- z hlediska ekologického se jedná o šetrné zacházení s přírodními zdroji

Hodnotící kritérium

Investice přispěly k trvalé a udržitelné činnosti zemědělských hospodářství.

Postup hodnocení

Obsahová analýza projektů se žádostí o proplacení

1. rozdělení projektů do skupin podle druhu realizovaných investic (způsobilých výdajů a preferenčních kritérií) a vytipování projektů, které mohou přispět k trvalé a udržitelné činnosti:
 - o ostatní a mladí zemědělci ve znevýhodněných oblastech,
 - o žadatel je mladý začínající zemědělec nebo mladý zemědělec,
 - o žadatel je zařazen do přechodného období a provozuje ekologické zemědělství (ze 100 nebo 50 %),
 - o Projekt využívá a obnovuje existující stavbu / stavby,
 - o Projekt je realizován v nitrátově zranitelné oblasti.
 - o Předmětem projektu je pořízení technologie ke zpracování / spalování biomasy
 - o Projekt je realizován v chráněném území.

Šetření na vzorcích příjemců a kontrolních skupin

1. Šetření u vzorků příjemců pomocí M3
2. Šetření u kontrolní skupiny pomocí M3

Do jaké míry přispěly podporované investice ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství?

Definice klíčových výrazů

Konkurenceschopnost

Zlepšení konkurenceschopnosti je definováno z hlediska zvyšující se HPH (zvýšení HPH) a produktivity práce (zvyšující se poměr HPH na pracovní sílu).

Hodnotící kritérium

Zlepšení konkurenceschopnosti je definováno z hlediska zvyšující se HPH (zvýšení HPH) a produktivity práce (zvyšující se poměr mezi HPH na pracovní sílu).

Postup hodnocení

Šetření na vzorcích příjemců a kontrolních skupin

1. Vývoj HPH a produktivity práce vzorku příjemců v letech T₂ až T₄
2. Vývoj HPH a produktivity práce kontrolní skupiny ve stejném období
3. Vývoj HPH a produktivity práce celého sektoru

Analýza získaných informací

1. Celkový vývoj sektorů
 - Vývoj indikátoru Hrubá přidaná hodnota v zemědělství
 - Vývoj indikátoru Produktivita práce zemědělského sektoru
 - Vývoj doplňkových indikátorů Dovoz a Vývoz u relevantních výrobků a komodit
 - Vývoj doplňkového indikátoru „Komodity – sklizeň“ u relevantních komodit

5.5.2. Dotazníkové šetření pro zjištění konečného stavu modernizace a konkurenceschopnosti podniků včetně pro doplňujících otázek pro pokrytí ostatních, dosud nezkoumaných otázek a to u také u neúspěšných žadatelů o dotace na podporu inovací a u tzv. nežadatelů.

Struktura otázek

Návrh otázek dotazníkového šetření pro nežadatele je uveden v příloze. Podkladem pro kvalifikovanou interpretaci ukazatelů podle jednotlivých hypotéz byly zjišťovací a doplňkové otázky rozčleněny na tyto okruhy:

- Předpoklad posílení konkurenceschopnosti na evropské úrovni
- Předpoklad prokazatelné efektivity při existenci cílené podpory zemědělských hospodářství
- Předpoklad existence potenciálu skrytého mimo standardní proces evaluace
- Předpoklad nutnosti rozšíření kritérií pro efektivní strategické řízení procesu inovace podle cílů
- Předpoklad významného vlivu časové prodlevy mezi čerpáním dotace a zvýšením konkurenceschopnosti zemědělských hospodářství podle jejich detailního členění
- Předpoklad silných vedlejších a multiplikačních efektů dotací

Analýza prvotních dat

Počet získaných odpovědí je více než dostatečný pro tvorbu kvalitních závěrů. Celkem lze využít odpovědi u některých hypotéz až 304 respondentů v následující struktuře výstupů.

Otázka: Realizovanou investici jste financovali z následujících zdrojů?

Tabulka č. 3: Zdroje financování inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Možnosti	Počet	Zastoupení
Z vlastních zdrojů.	157	77,00%
Bankovní úvěr.	39	19,10%
Bankovní úvěr s podporou PGRLF	37	18,10%
Leasing.	22	10,80%
Obchodní úvěr.	3	1,50%

PRV Zahájení činnosti mladých zemědělců	3	1,50%
půjčky od lidí	2	1,00%
MAS	1	0,50%
podpora od ČSV, zařízení na vytáčení medu	1	0,50%
dotace ze SZIF	1	0,50%
přímé dotace na zem. půdu	1	0,50%
splátkový režim	1	0,50%
z přidružené výroby	1	0,50%
Jiné	2	1,00%
Celkem	304	100,00%

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Otázka: Realizovanou investici jste financovali z následujících zdrojů?

Tabulka č. 4: Vlastní a cizí zdroje financování inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Možnosti	Počet	Zastoupení
Z vlastních zdrojů.	157	77,0%
Bankovní úvěr.	39	19,1%
Bankovní úvěr s podporou PGRLF	37	18,1%
Leasing.	22	10,8%
Zbytek	16	7,8%
Celkem	304	100,00%

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Otázka: Myslíte, že máte dostatek informací o možnostech financování Vašich investic?

Tabulka č. 5: Faktor informovanosti o možnostech financování inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Možnosti	Počet	Zastoupení
Spíše ne.	123	40,46%
Spíše ano.	121	39,80%
Rozhodně ne.	37	12,17%

Rozhodně ano	23	7,57%
Celkem	304	100,00%

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Otázka: Myslíte, že máte dostatek informací o možnostech financování Vašich investic?

Tabulka č. 6: Souhrn - faktor informovanosti o možnostech financování inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Možnosti	Počet	Zastoupení
Ano	144	47,37%
Ne	160	52,63%
Celkem	304	100,00%

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Otázka: Znáte PRV (Program rozvoje venkova) a konkrétně opatření, které umožňuje financovat investice do modernizace zemědělských podniků s názvem „Modernizace zemědělských podniků“?

Tabulka č. 7: Faktor informovanosti o možnostech podpory inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Možnosti	Počet	Zastoupení
Slyšel/a jsem o něm, ale neznám podrobnosti.	159	52,30%
Ano	113	37,17%
Ne.	32	10,53%
Celkem	304	100,00%

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Otázka: Uvažujete o podání žádosti o dotaci v některém z dalších vyhlašovaných kol tohoto opatření?

Tabulka č. 8: Faktor motivace k rozhodnutí o zahájení inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Možnosti	Počet	Zastoupení
Ano	165	54,28%
Ne	139	45,72%
Celkem	304	100,00%

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Otázka: Máte ve svém okolí někoho, na koho se můžete obrátit pro radu se zpracováním žádosti o dotaci?

Tabulka č. 9: Faktor úrovně poradenství a podpory v oblasti inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Možnosti	Počet	Zastoupení
Ano	123	40%
Ne	181	60%
Celkem	304	100%

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Doplňující otázka: V kladném případě předchozí odpovědi uveďte, o koho se jedná

Tabulka č. 10: Upřesnění - faktor motivace k rozhodnutí o zahájení inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Možnosti	Počet	Zastoupení
Specializované firmy/agentury	17	51,52%
SZIF	5	15,15%
Poradce	4	12,12%
jiné (internet, sousedé,..)	4	12,12%
Známí, rodinný příslušník	3	9,09%
Celkem	33	100,00%

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Poslední dvě otázky byly vytvářeny průběžně na základě interakce s nežadateli a postupně doplňovány o možnosti, které uváděli sami. Kvantifikace a hodnocení odpovědí slouží k ilustraci dalších možných příčin nízkého zájmu u určité kategorie zemědělských firem.

Otázka pro fyzické osoby: Z následujících možností vyberte prosím tři hlavní důvody, proč jste se o podání žádosti o dotaci dosud nepokusili:

Tabulka č. 11: Faktor bariér procesu inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Možnosti	Počet	Zastoupení
Složitá administrace	153	50%
Problém s finančním krytím projektu a následné získání dotace tj. nemožnost průběžného financování	144	47%
Obava z rizika z nezvládnutí administrace projektu a nevyplacení dotace	95	31%
Nedostatek finančního krytí	83	27%
Vysoká cena za zpracování projektu	64	21%
Dlouhá doba od žádosti k proplacení podpory	61	20%
Není čas	40	13%
Negativní zkušenosti ostatních žadatelů	30	10%
Jsem schopen projekt realizovat bez dotační podpory	18	6%
Žádost v jiných osách/nepotřebuje dělat modernizaci	13	4%
Nesplnění podmínek (více obyvatel, nemá velké příjmy ze zem. výroby,..)	9	3%
Málo informací	8	3%
Neschválení jiných dotací/zamítavý postoj Mze	8	3%
Není podnikatel/nemá podnik	5	2%
Zdravotní stav, věk a další	3	1%
nezkušenost a strach úředníků	2	1%
Bez součtu – vícenásobný výběr	X	X

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Otázky, doplněné podle potřeby. Další volné možnosti byly určeny pro vlastní formulace respondentem – výskyt vždy pouze v jednom případě(závislé na individuální situaci a místních podmínkách):

Tabulka č. 12: Faktor osobních postojů v procesu inovací – seznam připomínek a návrhů u skupiny příjemců dotací, skupiny neúspěšných žadatelů a skupiny tzv. nežadatelů

osobní nekonceptčnost-neinformovanost
nepotřebuji dělat modernizaci
o dotaci jsem požádal
levnější je udělat si to sám bez dotace a razítek.
pro drobné zemědělce to prostě nejde
nepokrývá náš podnikatelský záměr
Požádal jsem v roce 2010, bylo zamítnuto (Zamítnuto = diskriminační kritéria) MZe
problémy s úřady
přicházím o pozemky z důvodů zástavby zemědělských
Zamítavé stanovisko ŽP
dostal bych pouze 40 %
o malého hospodáře nemá nikdo zájem protože „je tu málo peněz“
věk, necítí potřebu
kdyby banky fungovaly tak, jak mají, nebylo PRV
nikoho kdo to dělá neznám
S byrokracií je to dražší než bez dotace
Nesplňuji určitá kritéria - žiji v obci nad 2000 obyvatel
Nedostatek finančního krytí - nemám 1/3 příjmů ze zemědělské výroby
nedostatek financí a neochota se zbytečně zadlužovat
nízké bodové ohodnocení = zamítnutí žádosti
Není čas, zřejmě nedostatek informací

Nevím
,Po třech neúspěšných žádostech jsem přesvědčen o tom, že to není reálné
záporné stanovisko obecního úřadu ,a stavebního úřadu: zemědělství na vesnici nepatří, pouze mimo obec (k lesu)
nemožnost získání stavebního povolení
zatím neziskový vlastní podnik
mám málo informací, je to nepřehledné, samá osa
Já jsem žádala
nemám důvod žádat
Není čas, pochybnosti nad smyslem dotačních schémat
Vysoká cena za zpracování projektu. Problém s finančním krytím projektu a následné získání dotace tj. nemožnost průběžného financování, obava z rizika z nezvládnutí administrace projektu a nevyplacení dotace
předem se musím zadlužit a po realizaci "možná dostanu část peněz zpět bez úroků“
chci svůj podnik rozvíjet pomalu a bez tlaku
Pokusil jsem se, ale nemám na to povahu
,nezkušenost a strach úředníků SZIF Olomouc. ,úředníci SZIF Olomouc nejsou aktivní v implementaci záměru EU v rámci relevantních programů

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Otázka po právnické osobě : Jaký je obecně postoj Vaší firmy obecně na úseku čerpání (i jiných) dotací

Tabulka č. 13: Faktor prostředí procesu inovací – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Možnosti	Počet	Zastoupení
žádáme dotace v jiných osách	14	50,00%
Ještě není vhodná doba pro naši firmu	5	17,86%
v rámci koncernu žádáme o dotace PRV u jiných společností	3	10,71%

realizovali jsme dosud takové aktivity ,na něž nebylo možno čerpat evropské dotace	6	21,43%
CELKEM	28	100,00%

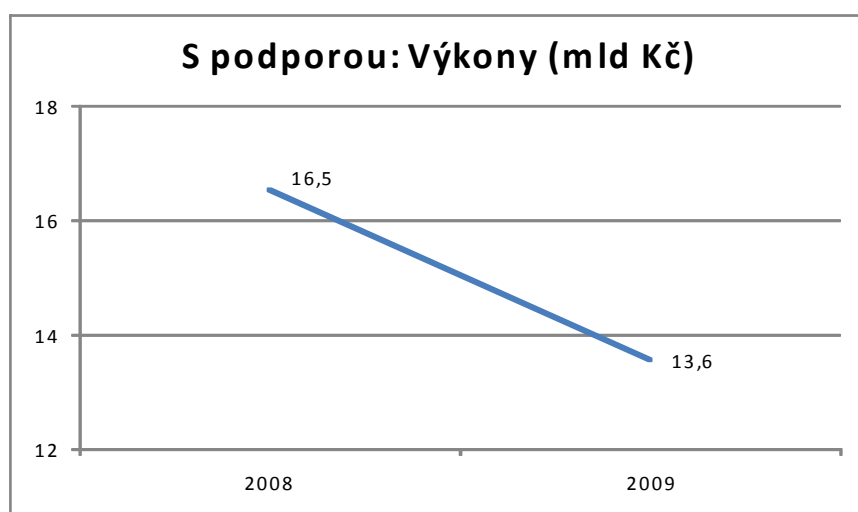
Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

5.6. Rozbor zjištěných výsledků výzkumu na základě dotazníkového šetření - hodnocení odpovědí na evaluační otázky

Kvantifikovatelné výsledky, zjištěné v dotazníkovém šetření byly pro tvorbu závěrů analýzy zpracovány a upraveny do podoby sady grafů a tabulek. Další výsledky byly využity k popisu trendů, které se staly základem návrhu modelu v syntetické části. Nejprve se budeme zabývat skupinou podniků, kde je oprávněně očekáváno zlepšení úrovně konkurenceschopnosti v důsledku inovací a modernizací na základě dotační podpory v rámci opatření 121 – modernizace.

Skupina podniků podpořených v opatření 121 pocítila sníženou poptávku. Výkony poklesly za celou skupinu o zhruba 3 miliardy Kč, podniky tedy zaznamenaly výrazný pokles v průměru o 18 %.

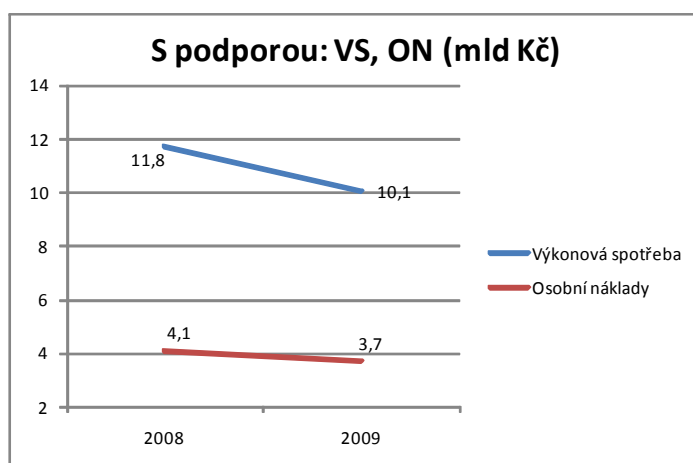
Graf č. 4: Trend výkonů ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladových datech z ČSÚ[66]

Podniky ve skupině zareagovaly na pokles Výkonů (dále V) rovněž poklesem Výkonové spotřeby (dále VS) i Osobních nákladů (ON). Ani jedna složka však nedosáhla neutrální reakce. VS klesla o 14 % a osobní náklady pouze o 9 %. Ve sledovaném období proto došlo k více než neutrálnímu (více než 18 %) poklesu hrubé přidané hodnoty a také ke zhoršení normované HPH, která nám vyjadřuje HPH na jednu peněžní jednotku osobních nákladů.

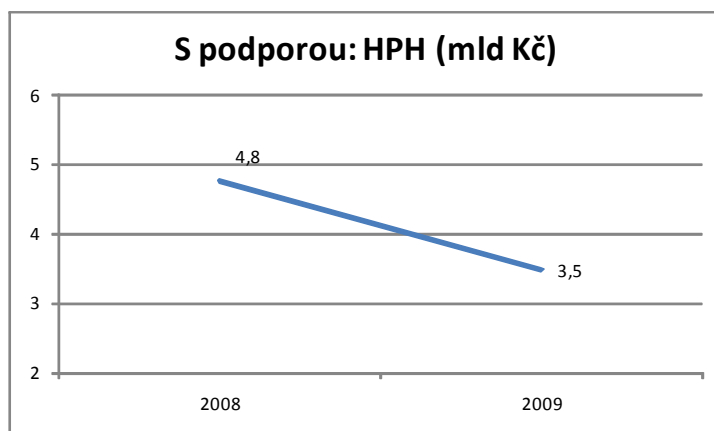
Graf č. 5: Trend VS a ON ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Vývoj hrubé přidané hodnoty dokumentuje následující obrázek. HPH výrazně klesla z téměř 5 miliard Kč v roce 2008 na 3,5 mld. Kč v roce 2009. Jde o pokles o vysokých 27 %.

Graf č. 6: Trend HPH ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66].

Jak vyplynulo z předchozích grafů, pokles osobních nákladů nedostatečnou reakcí výkonové spotřeby nekompensuje. I když osobní náklady poklesly, tento pokles nedosáhl ani hodnot neutrální mzdové reakce. NHPH se proto propadla o značných 20 %, až na hodnotu 0,93. Průměrný podnik ve skupině s podporou se tedy přesunul do střednědobě obtížně udržitelných hodnot.

Hypotetické udržení NHPH na původní hodnotě 1,17 by vyžadovalo pokles osobních nákladů na 3 mld. Kč, zatímco hodnota v roce 2009 dosáhla 3,7 mld. Kč. Mzdový polštář byl vypuštěn a došlo k vytvoření inverzního mzdového polštáře.

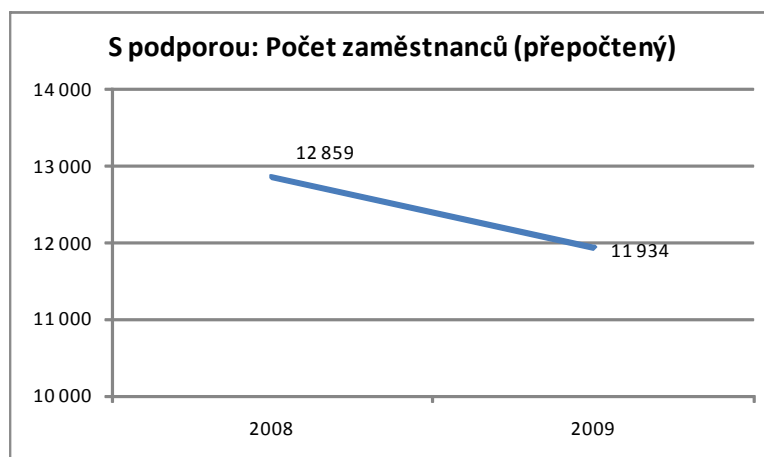
Tabulka č. 14: Přehled hlavních ukazatelů ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Ukazatel (mld.)	2008	2009	Δ
Výkony	16,5	13,6	-18%
Výkonová spotřeba	11,8	10,1	-14%
HPH	4,8	3,5	-27%
Osobní náklady (ON)	4,1	3,7	-9%
NHPH	1,17	0,93	-20%
ON - konstantní NHPH		3	
Mzdový polštář		0,74 = -20%	

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

U skupiny příjemců se sledoval nejen vliv ekonomických indikátorů Výkony, Výkonová spotřeba a Osobní náklady, ale v závislosti na těchto indikátorech i produktivita práce v letech 2008 až 2009. A to na základě přepočteného počtu pracovníků a HPH. Produktivita práce je důležitým ukazatelem zlepšování technologie.

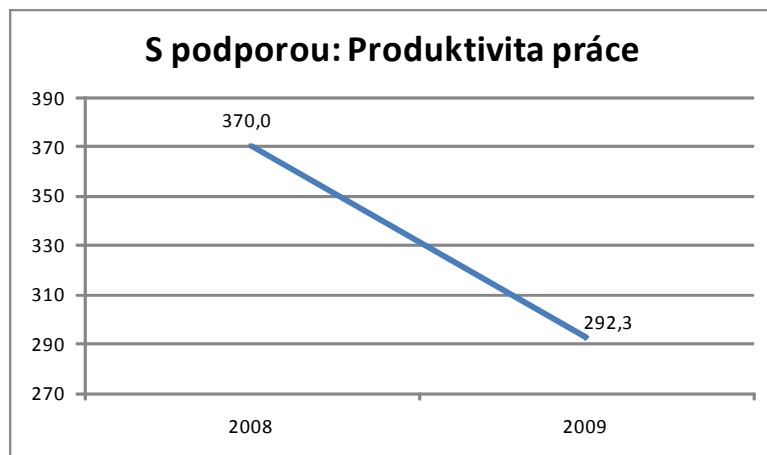
Graf č. 7: Trend počtu zaměstnanců ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Přestože průměrný přepočtený počet zaměstnanců o 7 % poklesl, nemohl kompenzovat téměř 30% propad hrubé přidané hodnoty. Ve finále se propadla i produktivita práce, a to o 21 %.

Graf č. 8: Trend PP ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

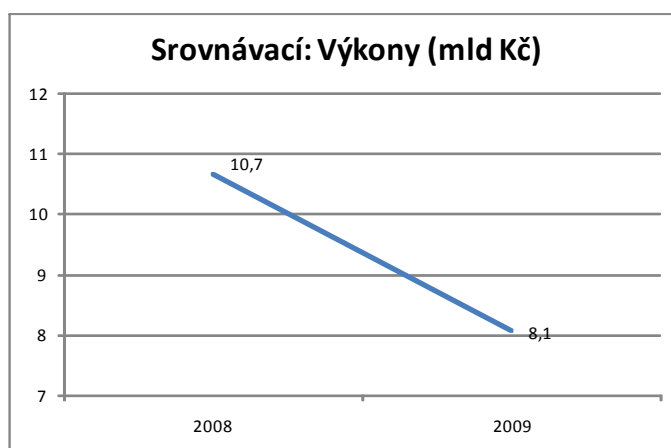
Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Pokles produktivity má za následek pokles mezd (osobních nákladů) – snižuje se podíl osobních nákladů na HPH. Konfrontace produktivity práce a osobních nákladů vede k ukazateli normované hrubé přidané hodnoty (NHPH).

Dále byl sledován vliv HPH a produktivity u srovnávací skupiny.

Výkony podniků ve srovnávací skupině rovněž výrazně poklesly. Propadly se o 2,6 mld.Kč, tedy o 24 % oproti základnímu roku.

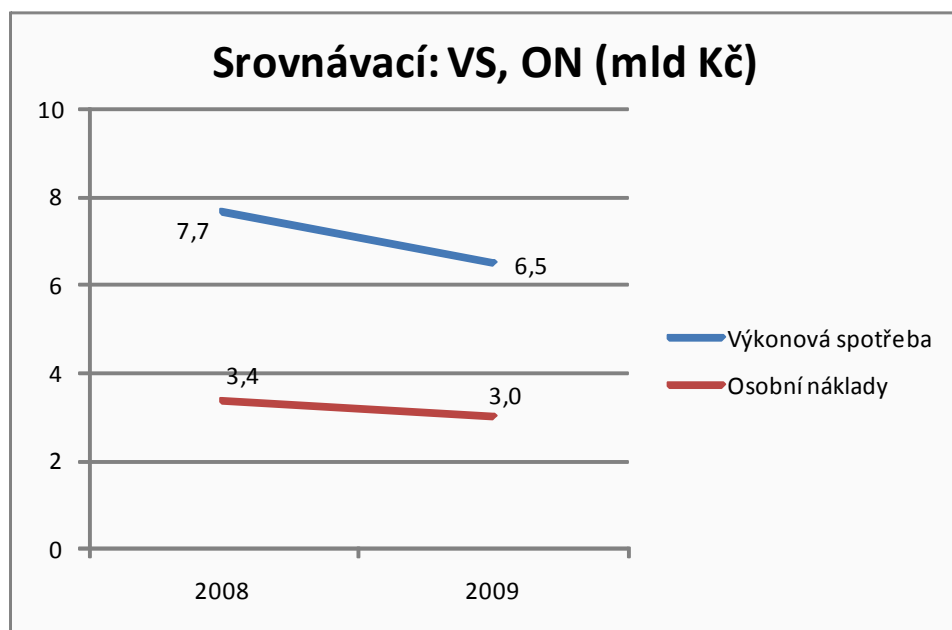
Graf č. 9: Trend Výkonů ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Takto výrazný pokles výkonů je pro podnik s určitou kapacitou výroby náročný. Alespoň zachování prostoru před poklesem vyžaduje neutrální reakci Výkonové spotřeby i Osobních nákladů – tedy jejich proporcionální pokles. Vývoj VS i ON ukazuje následující obraz. Ukazuje se, že obě složky nákladů podstatně poklesly, nicméně pokles o 15 % na straně výkonové spotřeby ani 11 % na straně osobních nákladů neutrální reakce (v hypotetické výši 24 %) nedosáhl.

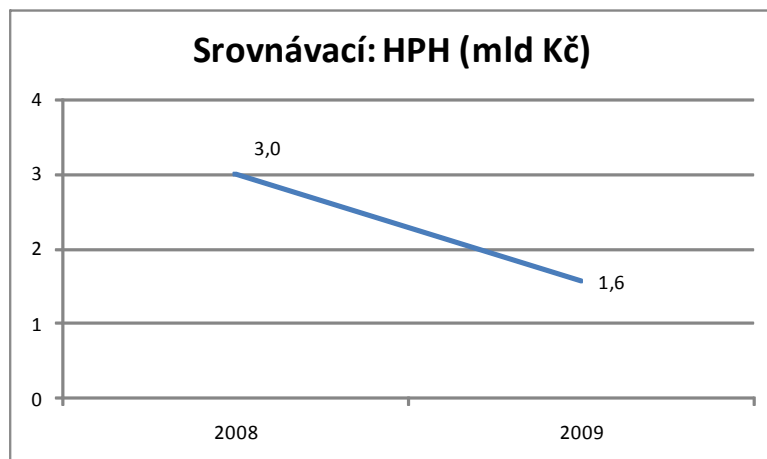
Graf č. 10: Srovnávací analýza trendů VS a ON ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

V konečném důsledku lze očekávat více než proporcionální pokles hrubé přidané hodnoty, který znázorňuje následující obraz. HPH klesla ze 3 mld. Kč na 1,6 mld. Kč. Přidaná hodnota tak zaznamenala propad o 47 %. V souvislosti s nedostatečným poklesem osobních nákladů lze proto očekávat i negativní vývoj normované hrubé přidané hodnoty, NHPH.

Graf č. 11: Analýza trendu HPH ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Propad NHPH poněkud zmírnila částečná flexibilita osobních nákladů, takže NHPH poklesla oproti HPH o něco méně. Vzhledem k malému podílu faktoru práce na výkonech došlo nicméně k propadu o 41 %. Ještě více znepokojující jsou absolutní hodnoty NHPH, která se již před propadem pohybovaly v červených číslech – tedy hrubá přidaná hodnota, ani v základním roce nepokrývala osobní náklady. Po propadu činí NHPH 0,52, tedy hrubá přidaná hodnota pokrývá osobní náklady pouze z poloviny.

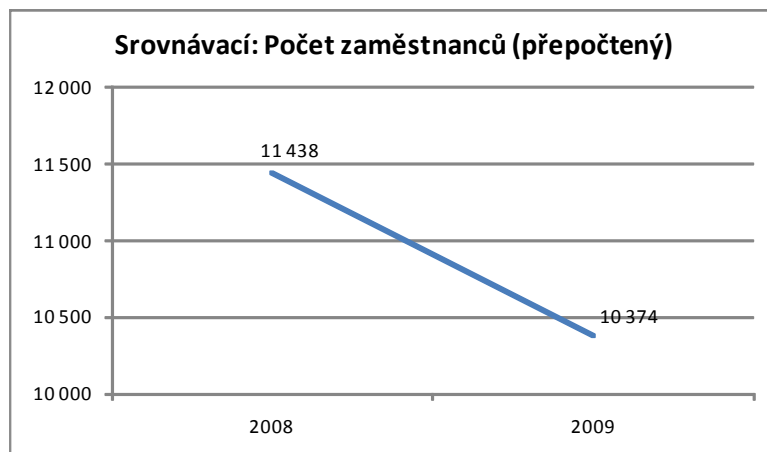
Tabulka č. 15: Přehled hlavních ukazatelů ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Ukazatel (mld.)	2008	2009	Δ
Výkony	10,7	8,1	-24%
Výkonová spotřeba	7,7	6,5	-15%
HPH	3	1,6	-47%
Osobní náklady (ON)	3,4	3	-11%
NHPH	0,88	0,52	-41%

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Téměř celý pokles osobních nákladů ve výši 11 % jde na vrub redukce průměrného přepočteného počtu zaměstnanců, který poklesl o 9 %. Snížení přepočteného počtu zaměstnanců zachycuje v absolutních číslech následující obrázek. Dvě procenta poklesu osobních nákladů pak vyjadřuje reakci mezd či ostatních osobních nákladů na jednoho zaměstnance.

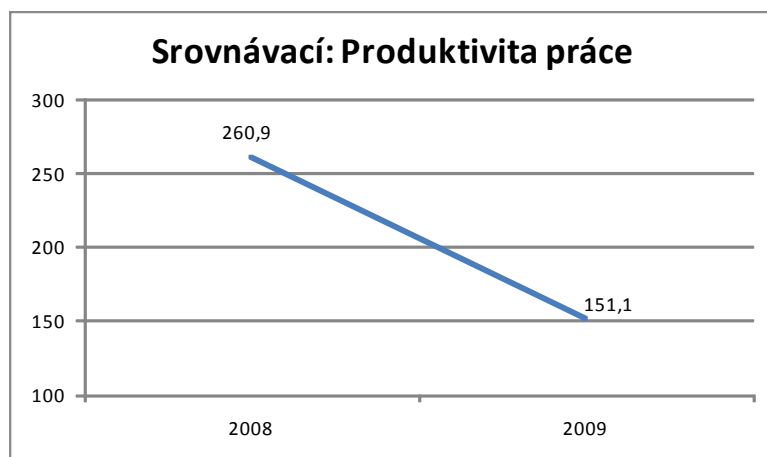
Graf č. 12: Analýza trendu PP ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Nesoulad mezi poklesem přepočteného počtu zaměstnanců a poklesem HPH vyústil v podstatný pokles produktivity práce, která se snížila o 42 %.

Graf č. 13: Analýza trendu HPH ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Následuje syntéza závěrů platných pro jednotlivé okruhy, vymezené evaluačními otázkami a pracovními hypotézami.

5.6.1. Rozbor vlivu investiční podpory inovací na skutečné zkvalitnění výrobní základny v zemědělských firmách

Rozbor vlivu investiční podpory inovací na skutečné zkvalitnění výrobní základny v zemědělských firmách, ať již ve velkých společnostech, nebo v drobných hospodářstvích, je do značné míry založen na hlubší analýze souvisejících aspektů s evaluační otázkou, v přílohách i v přiložené literatuře označovanou kódem 1211.

Jde o to, do jaké míry přispěly podporované investice k lepšímu využívání výrobních faktorů v zemědělských hospodářstvích? Zejména do jaké míry podporované investice usnadnily zavádění nových technologií a inovace?

Standardní metodika doporučuje hodnotící kritéria, uvedená stručně v tabulce č. 16.

Tabulka č. 16: Doporučená hodnotící kritéria k evaluační otázce č. 1211

Hodnotící kritérium (=operacionalizace evaluační otázky)	Podpora vedla k lepšímu využívání (tj. zvýšení efektivity) výrobních faktorů a k zavedení nových technologií a/nebo inovací
Indikátory	Výsledkový indikátor – Výkonová spotřeba, osobní náklady
	Výsledkový indikátor – Produktivita práce
	Výsledkový indikátor – Výkony
	Doplňkový výsledkový indikátor – Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený
	Pomocný indikátor pro měření výsledkového indikátoru 1 - Produktivita práce zemědělského sektoru
	Výsledkový indikátor Počet hospodářství zavádějících nové produkty nebo nové postupy
Zdroje dat a metody jejich sběru	Dotazníkové šetření (M3) – příjemci Dotazníkové šetření (MA2) – srovnávací skupina Ukazatele hospodaření vzorku příjemců a srovnávací skupiny – ČSÚ (M7)
Odpověď na evaluační otázku	Přestože vývoj nebyl uspokojivý ani v jedné skupině, u podpořených podniků lze vysledovat podstatně stabilnější výkon na peněžní jednotku obou hlavních výrobních faktorů. Podstatně příznivější je i konfrontace produktivity práce s osobními náklady na hlavu zaměstnance – přes mírně negativní vývoj se podpořená skupina nachází blízko střednědobě stabilní pozice. Dotazníkové šetření potvrzuje výsledky ekonomické analýzy vlivu dotace na výrobní faktory. Celkem 16 %

	<p>neúspěšných žadatelů, kteří realizovali projekt ve stejném nebo menším rozsahu, uvádí vliv realizované nepodpořené investice na snížení počtu pracovních míst. U podpořených podniků se projevil výrazně větší vliv na zavádění nových technologií (72,2 %) na rozdíl od zavádění nových produktů (34,9 %). U mikropodniků jsou tyto hodnoty odlišné. Nové technologie zavádí v menší míře a to na úrovni 47,6 % (výrazně nižší než průměr) a nový produkt na úrovni 38,1 %, což je mírně vyšší než průměr vzorku.</p>
--	---

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ [66]

Následující tabulka ukazuje průměrné produkty dvou hlavních výrobních vstupů: nemzdových (výkonová spotřeba, VS) a mzdových (osobních, ON) nákladů. U obou skupin podniků došlo ke snížení výkonů na jednu korunu výkonové spotřeby, reakce obou skupin na propad výkonů byla méně než neutrální. Jak se však ukazuje, skupina s podporou zaznamenala mnohem menší pokles této hodnoty než srovnávací skupina (0,05 vs. 0,15 Kč). K propadu došlo i v případě „produktivity“ jednotky osobních nákladů. I v tomto případě byl však pokles u skupiny s podporou mírnější – o 10 % ve srovnání s 15 % srovnávací skupiny.

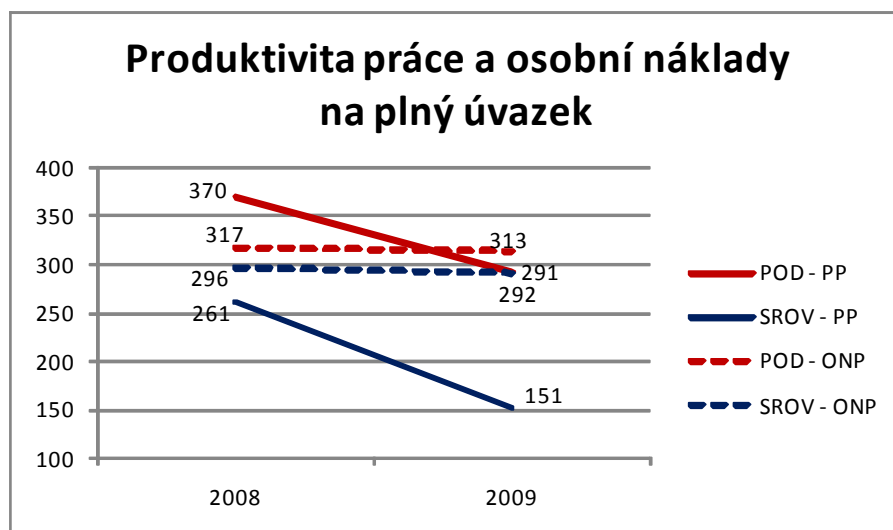
Tabulka č. 17: Analýza trendu HPH ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

S podporou	2008	2009	2009/2008
Výkony / VS	1,40	1,35	-4%
Výkony / ON	4,05	3,63	-10%
Srovnávací skupina	2008	2009	2009/2008
Výkony / VS	1,39	1,24	-11%
Výkony / ON	3,15	2,67	-15%

Pramen: Autor: zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Následující graf konfrontuje klíčový ukazatel produktivity práce s osobními náklady přepočtenými na plný pracovní úvazek. Tento pohled potvrzuje, že ačkoliv pozice podniků s podporou byla mírně lepší již v základním roce, podpořená investice napomohla větší stabilitě a produktivita práce se ve srovnání s osobními náklady na hlavu přepočteného zaměstnance nepropadla tak výrazně jako u srovnávací skupiny.

Graf č. 14: Analýza vztahu trendů PP a ON ve sledovaném období – zkoumaná skupina podniků s podporou

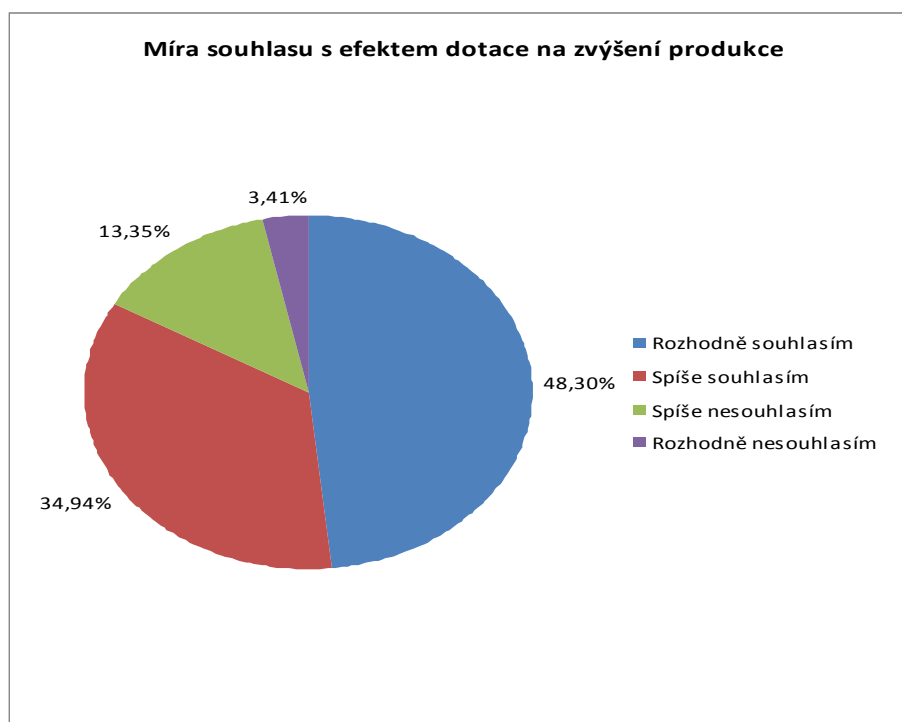

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Pozn.: POD = podpořené podniky, SROV = srovnávací skupina, PP = produktivita práce, ONP = osobní náklady / Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený (v názvu grafu zkráceno na „na plný úvazek“)

Z uvedené analýzy vyplývá, že u podpořených podniků v porovnání s nepodpořenými podniky došlo k nižšímu poklesu tržeb o 6 procentních bodů. Pokles tržeb mohl být způsoben snížením prodejní ceny nebo snížením objemu tržní produkce (realizované produkce). Při porovnání meziroční změny cen zemědělských výrobců (dle údajů ČSÚ) za období 2008 - 2009 je patrné, že pokles tržeb byl způsoben výrazným propadem cen zemědělských výrobců na úrovni 24,8 %. Při porovnání propadu tržeb podpořených podniků, nepodpořených podniků a meziročního poklesu cen zemědělských výrobků je zřejmé, že u podpořených podniků mohlo dojít k navýšení objemu tržní produkce z pohledu naturálního vyjádření na rozdíl od nepodpořených podniků. Toto tvrzení podporují i výsledky dotazníkového šetření u příjemců podpory. Celkem 88,24% respondentů uvedlo, že dotace z opatření 121 (I.1.1.1) Modernizace zemědělských podniků jim umožnila prostřednictvím zavedení nové technologie či postupů zvýšit produkci. Níže uvedený graf názorněji představuje odpovědi respondentů související s efektem dotace na zvýšení produkce.

Graf č. 15: Míra souhlasu trendu zvýšení produkce s očekávaným efektem dotace – zkoumaná skupina podniků s podporou

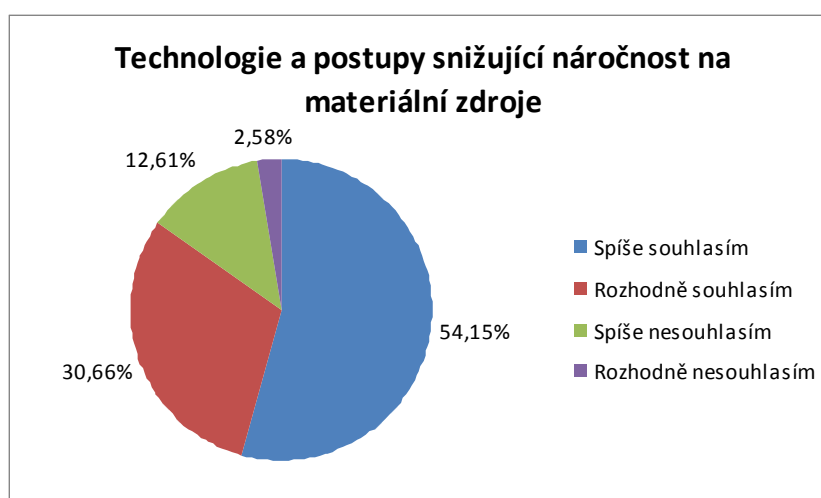
Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků

Vliv dotace na lepší využívání výrobních faktorů byl sledován srovnáním dosahovaných hodnot výkonové spotřeby (výrobní faktor materiál, energie a služby) a osobních nákladů (práce) u příjemců podpory a neúspěšných žadatelů za stejné období let 2008 -2009. Z této ekonomické analýzy vyplývá, že i přes předpokládaný růst objemu produkce z hlediska naturálních výsledků u podpořených podniků došlo ke snížení výkonové spotřeby o 14 % a osobních nákladů o 9 %. I přesto, že pokles výkonu v porovnání s poklesem výkonové spotřeby a osobních nákladů nedosáhl neutrální reakce. Nelze jednoznačně tvrdit, že nedošlo k efektivnější kombinaci podnikových výrobních faktorů nebo efektivnějšímu využití těchto podnikových výrobních faktorů. Pokles výkonové spotřeby mohl být patrně vyvolán i efektivnějším využíváním podnikových výrobních faktorů obsažených ve výkonové spotřebě a svůj podíl sehrál i meziroční pokles cen průmyslových výrobců ve sledovaném období o 3,1 %.

Dotazníkové šetření v rámci úspěšných žadatelů potvrzuje, že nově zavedené technologie v podpořených podnicích snižují náročnost na materiální zdroje a zejména zdroje energetické. O pozitivním vlivu náročnosti výroby na materiálové zdroje se vyjádřilo 84,81 % respondentů z podpořených podniků a v ještě větší míře se projevil vliv investice na snížení náročnosti na energetické zdroje prostřednictvím 85,11 % kladných odpovědí respondentů.

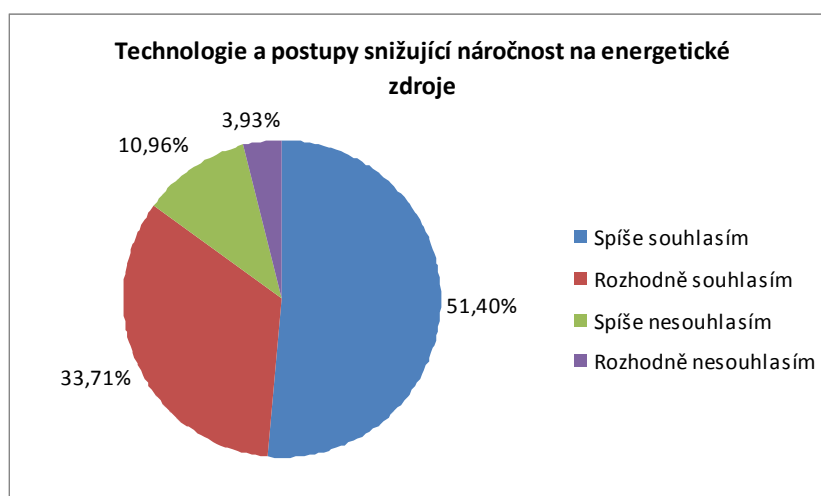
Podrobněji míru vyjádření souhlasu předchozích konstatování vyjadřuje následující graf „Technologie a postupy snižující náročnost na materiální zdroje“ a graf „Technologie a postupy snižující náročnost na energetické zdroje“. Neúspěšní žadatelé, kteří realizovali projekt ve stejném nebo v omezeném rozsahu rovněž potvrzují snížení náročnosti na materiální a energetické zdroje, ale v menší míře. Konkrétně u vlivu investice na snížení náročnosti na materiálové zdroje se pozitivně vyjádřilo 66 % respondentů a u snížení náročnosti na energetické zdroje 64% respondentů.

Graf č. 16: Faktor postoje k inovacím: technologie a postupy – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků

Graf č. 17: Faktor postoje k inovacím: vliv technologie na energii – zkoumaná skupina podniků s podporou

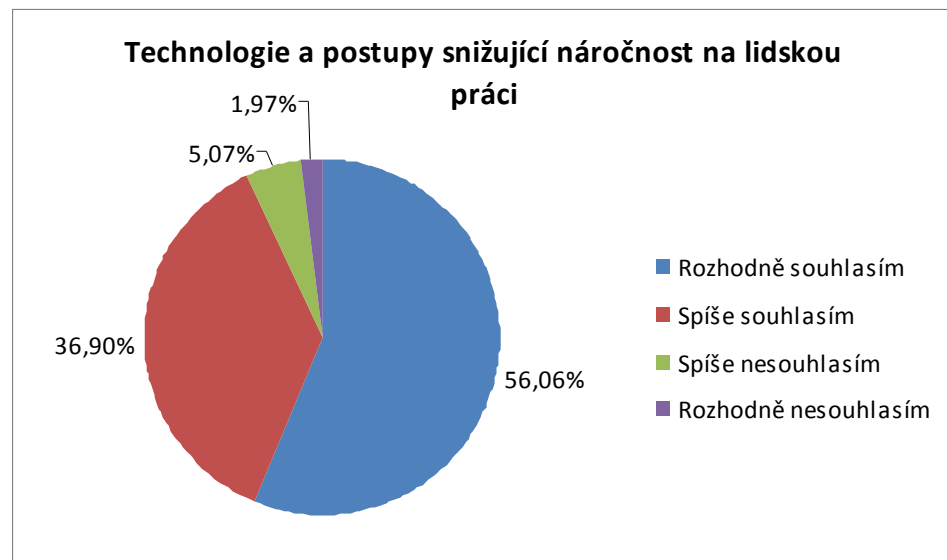

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků

Posledním sledovaným výrobním faktorem byla práce. U sledovaných podniků lze sledovat pokles osobních nákladů o 9 %. Dotazníkové šetření u úspěšných žadatelů potvrdilo, že prostřednictvím podpořené realizované investice se podařilo u 92,96 % podniků snížit náročnost na lidskou práci. Pozitivní konstatování ohledně snížení náročnosti na lidskou práci je u tohoto výrobního faktoru nejvíce markantní v porovnání se snížením náročnosti materiálové a energetické.

Snížení osobních nákladů v porovnání s výkonovou spotřebou v rámci ekonomické analýzy je nižší, ale respondenti uvádějí větší význam právě efektu snížení pracovní náročnosti u podpořených investic. Je nutné si uvědomit rozdíl mezi úrovní osobních nákladů a snížením pracovní náročnosti výroby související s podpořenou investicí. Snížení pracovní náročnosti nemusí nevyhnutelně znamenat snížení osobních nákladů. Vysvětlením může být, že byť došlo ke snížení pracovní náročnosti výroby, tak uvolněná kapacita pracovníka/ů v souvislosti se zavedením nové technologie byla v rámci podniku využita v rámci jiné výroby nebo pro výkon jiné práce. Ze strukturovaných rozhovorů dále vyplývá, že snížení pracovní náročnosti a následně snížení počtu pracovníků, vedlo k úspoře osobních nákladů, které byly následně použity pro navýšení osobních nákladů stávajících pracovníků podniku.

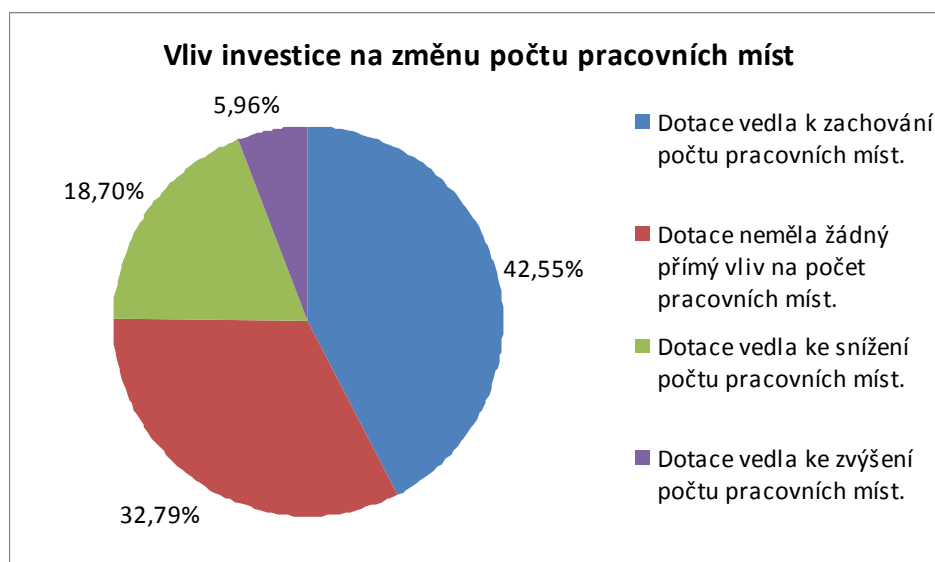
Graf č. 18: Faktor postoje k inovacím : vliv technologie na spotřebu práce – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků

Zároveň odpovědi respondentů jednoznačně naznačují, že vliv investice na změnu počtu pracovních míst v podpořených podnicích byl téměř neutrální nebo vedl k zachování stávajícího počtu pracovních míst. Pouhých 5,96 % respondentů uvedlo, že investice měla vliv na snížení počtu pracovních míst. Celkem 16 % neúspěšných žadatelů, kteří realizovali projekt ve stejném nebo menším rozsahu, uvádí vliv realizované nepodpořené investice na snížení počtu pracovních míst. Dotazníkové šetření plně potvrdilo výsledky ekonomické analýzy, že u podpořených podniků došlo k menšímu poklesu počtu pracovních sil v porovnání s nepodpořenými podniky. Lze konstatovat, že investice přispěly k zachování počtu pracovních sil v podpořených podnicích při snížení pracovní náročnosti a předpokládaném nárůstu finančního ohodnocení živé práce.

Graf č. 19: Faktor postoje k inovacím : vliv investice na počet pracovních míst – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků

Díky koncipování dotazníkového šetření je autor schopen blíže specifikovat, v jaké míře zaváděly podniky jak nové technologie, tak nové produkty. U příjemců vyplývá velmi významná rozdílnost v zavádění nových technologií a nových produktů. Z důvodu velké rozdílnosti je další část hodnocení zvlášť prováděna pro zavádění technologií a zvlášť pro zavádění nových produktů.

U analýzy zaváděných nových technologií je procento podniků, kteří díky dotaci zavedly nové technologie, **vysoké** (tabulka č. 18). Z celkově získaných 367 odpovědí tuto skutečnost uvedlo 265 podniků (**72,2 %**).

Po dopočtu na celou oslovenou populaci podniků, kteří k 17. 5. 2010 podaly žádost o proplacení, můžeme s přihlédnutím k výsledkům za jednotlivé velikostní kategorie odhadnout celkový počet podniků zavádějících, díky podpoře z opatření I.1.1.1, nové technologie na 628 podniků z 877. Mezi fyzickými (67,8 %) a právníckými osobami (74,2 %) jsou v zavádění nových technologií rozdíly na úrovni 6,4 %. Rozdíly jsou patrné při bližší strukturaci dat pouze u právníckých osob, podle velikosti podniků. Z tabulky, která se dále zabývá pouze právníckými osobami lze vyčíst, že existuje rozdílnost v zavádění nových technologií v závislosti na velikosti podniku. U mikropodniků zavedlo nové technologie 10 podniků z 21 podniků. Malých podniků je v rámci kategorie mikro/malý výrazně více, jelikož se jedná o vzorek tvořený výhradně právníckými osobami. U malých podniků zavedlo novou technologii 74 podniků (75,5%) z 98 dotázaných podniků. V rámci porovnání těchto dvou kategorií podniků je patrný poměrně velký rozdíl v zavádění technologií. U středních podniků zavedlo nové technologie 97 ze 127 (76,4 %). Nakonec, u středně velkých podniků zavedlo nové technologie 6 z 6 (100 %). Ze získaných responsí je proto možné odvodit, že mikropodniky předvedly nejmenší potenciál zavádění nových technologií a s růstem velikosti podniku se zvyšuje procento zavádění nových technologií.

Tabulka č. 18: Podniky, které zavedly nové technologie– skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

Velikost	Právní forma	Základní soubor	Výběr	Výběr ano	Výběr ne	Procento	Koeficient	Dopočet na celou populaci
XXX	FO	327	115	78	37	67,80%	2,8	221,8
XXX	PO	550	252	187	65	74,20%	X	X
XXX	FO/PO	877	367	265	102	72,20%	X	X
Mikro	PO	X	21	10	11	47,60%	X	X
Malý	PO	X	98	74	24	75,50%	X	X
Mikro/malý	PO	244	119	84	35	70,60%	2,1	172,2
Střední	PO	289	127	97	30	76,40%	2,3	220,7
Středně velký	PO	15	6	6	0	100,00%	2,5	15
CELKEM	FO/PO	877	367	265	102	72,20%	X	629,8

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků

Z analýzy zavádění nových produktů vyplývá, že procento podniků, kteří díky dotaci zavedly nové technologie, je v porovnání se zaváděním nových technologií zhruba dvakrát nižší (tabulka č. 2). Z celkově získaných 367 odpovědí tuto skutečnost uvedlo 128 podniků (**34,9 %**). Po dopočtu na celou oslovenou populaci podniků, které k 17.5.2010 podaly žádost o proplacení, můžeme s přihlédnutím k výsledkům za jednotlivé velikostní kategorie odhadnout celkový počet podniků zavádějících díky podpoře z opatření I.1.1.1 nové technologie na **306 podniků z 877**. Mezi fyzickými (37,4 %) a právníckými osobami (33,7 %) jsou v zavádění nových produktů/technologií rozdíly na úrovni 3,7%. Rozdíly jsou patrné při bližší strukturaci dat, pouze u právníckých osob, podle velikosti podniků. Z tabulky můžeme vyčíst, že existuje rozdílnost v zavádění nových produktů v závislosti na velikosti podniku. U mikropodniků zavedlo nový produkt 8 podniků z 21 podniků (38,1%). Malých podniků je v rámci kategorie mikro/malý výrazně více jelikož se jedná o vzorek tvořený výhradně právníckými osobami. U malých podniků zavedlo nový výrobek 26 podniků (26,5%) z 98 dotázaných podniků. V rámci porovnání těchto dvou kategorií podniků je patrný poměrně velký rozdíl v zavádění nových výrobků. U středních podniků zavedlo nový produkt 49 ze 127 (38,6 %). Nakonec u středně velkých podniků zavedly nový produkt 2 z 6 (33,3%). Ze získaných responsí proto můžeme odvodit, že mikropodniky a střední podniky předvedly největší potenciál zavádění nových produktů.

Tabulka č. 19: Podniky, které zavedly nové produkty – skupina příjemců dotací, skupina neúspěšných žadatelů a skupina tzv. nežadatelů

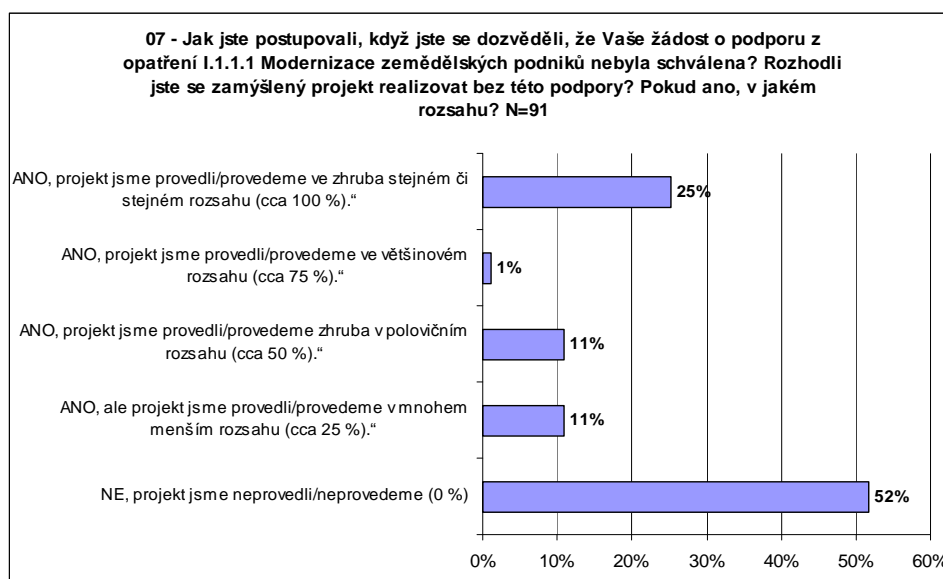
Velikost	Právní forma	Základní soubor	Výběr	Výběr ano	Výběr ne	Procento	Koeficient	Dopčet na celou populaci
XXX	FO	327	115	43	72	37,40%	2,8	122,3
XXX	PO	550	252	85	167	33,70%	X	X
XXX	FO/PO	877	367	128	239	34,90%	X	X
Mikro	PO	X	21	8	13	38,10%	X	X
Malý	PO	X	98	26	72	26,50%	X	X
Mikro/malý	PO	244	119	34	85	28,60%	2,1	69,7
Střední	PO	289	127	49	78	38,60%	2,3	111,5
Středně velký	PO	15	6	2	4	33,30%	2,5	5
CELKEM	FO/PO	877	367	128	239	34,90%	X	308,5

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

V rámci srovnání zavádění nových technologií a nových produktů v zemědělských podnicích je patrné, že podniky více (72,2%) zavádějí nové technologie oproti zavádění nových produktů (34,9%). Při porovnání zavádění nových technologií a nových produktů v závislosti na právní formě je zajímavé zjištění, že nové technologie více zavádějí právnické osoby o 6,4% na rozdíl od zavádění nových produktů. Zavádění nových produktů více pozornosti věnují fyzické osoby, a to o 3,7%. Tato skutečnost může souviset s rozdílnou strategií podniků. Velké podniky volí strategií minimalizace nákladů na jednotku produkce a fyzické osoby volí strategii zaměření na segment trhu. V budoucnosti by bylo zajímavé sledovat tento vývoj u fyzických osob podle velikosti podniků.

U srovnávací skupiny neúspěšných žadatelů (88 dotázaných) byla otázka na zavedení nových technologií položena pouze podnikům, které se rozhodly projekt realizovat, přestože nezískaly podporu (41 z 88). Z nich 14 podniků (15,9 %) zavedlo nové /technologie. Jde o velmi rozdílné procento oproti příjemcům. Jelikož příjemci, prostřednictvím podpory investic z opatření I. 1.1.1 Modernizace zemědělských podniků zavedli nové technologie z 72,2%, což dokazuje, že projekty předkládané v opatření I.1.1.1 mají velmi vysoký potenciál k zavádění nových technologií. Obdobný trend lze sledovat i u zavádění nových produktů. Z celkově oslovených respondentů však nové produkty/technologie zavedlo menší množství neúspěšných žadatelů, a to 21,6 %. Poměrně vysoké procento (52%) respondentů, kteří nebyli úspěšní z hlediska získání dotace, nerealizovali investice, které byly předmětem žádosti o dotaci ani v minimálním rozsahu 25% tj. nepodpořenou investici by nerealizovali vůbec.

Graf č. 20: Faktor vlivu možnosti podpory inovace na rozhodnutí o jejím rozsahu a realizaci – zkoumaná skupina podniků s podporou

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z DHV CR[25]

5.6.2. Rozbor vlivu investiční podpory inovací na skutečné prosazení konkurenční schopnosti měřené přístupem na trh a udržení podílu na trhu

Rozbor vlivu investiční podpory inovací na skutečné prosazení konkurenční schopnosti, ať již ve velkých společnostech, nebo v drobných hospodářstvích, souvisí s návaznými aspekty evaluační otázky, v přílohách i v přiložené literatuře označovanou kódem 1212.

Jde především o to, do jaké míry zlepšily podporované investice přístup zemědělských hospodářství na trh a jejich podíl na trhu?

Standardní metodika doporučuje hodnotící kritéria, uvedená stručně v tabulce č. 20.

Tabulka č. 20. Doporučená hodnotící kritéria k evaluační otázce č. 1212

Hodnotící kritérium (=operacion alizace evaluační otázky)	Investice zlepšily přístup na trh a zvětšení podílu podpořených podniků na trhu
Indikátory	Výsledkový indikátor – Tržby za prodej vlastních výrobků
	Pomocný indikátor pro měření výsledkového indikátoru – Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb
Zdroje dat a metody jejich sběru	Dotazníkové šetření (M3) – příjemci Dotazníkové šetření (MA2) – srovnávací skupina Ukazatele hospodaření vzorku příjemců a srovnávací skupiny – ČSÚ (M7)
Odpověď na evaluační otázku	Z vývoje tržeb nelze učinit jednoznačný závěr o zlepšení přístupu podpořených podniků na trh. Celkově se pro obě skupiny trh snížil o 17 %, tržní „podíly“ na společném hypotetickém trhu pak zůstaly prakticky beze změn. Obě skupiny podniků vyráběly v obou obdobích na sklad, pokles výkonů však vysvětluje i fakt, že tato tendence se v roce 2009 snížila. Dotazníkové šetření prokázalo, že není rozdíl mezi oběma skupinami z hlediska získání nových trhů (odběratelů) doma i v zahraničí. U podpořených podniků se prokázal pouze pozitivní vliv, oproti skupině nepodpořených podniků, z hlediska zlepšení vyjednávací pozice vůči odběratelům. Výrazně odlišné, a v tomto případě pozitivní, bylo zjištění zlepšení přístupu na trh podle výrobního zaměření podpořených podniků jak doma, tak v zahraničí. Dotazníkové šetření

	<p>prokázalo velmi pozitivní vliv u podpořených podniků zabývajících se převážně rostlinnou výrobou, kterým podpora umožnila udržet si současné odběratele (91,3 %) a zlepšit vyjednávací pozici vůči nim (79,16 %). Z hlediska zahraničních trhů se podnikům se zaměřením na rostlinnou výrobu zvýšil objem vývozu (38,1 %) díky zahájení vývozu (40,91 % respondentů) a nebo získáním nových odběratelů (38,1 % respondentů) v případě, že již podniky vyvážejí. Velmi pozitivní dopad měla podpora na zahradnické podniky z hlediska udržení současných odběratelů (78,6 %) a zlepšení vyjednávací pozice vůči odběratelům (75 %) na domácím trhu. U žadatelů – chovatelů drůbeže, v porovnání s žadateli z jiných výrobních zaměření, se finanční podpora rovněž výrazně odrazila v zahraničním obchodu. Zvýšil se, dle jejich vyjádření, podíl nových odběratelů a tudíž i objem vývozu.</p>
--	---

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z DHV CR[25]

1) Přístup na trh

K posouzení problematiky přístupu zemědělských hospodářství na trh výhradně slouží jako vstupní data výsledky z Dotazníku, konkrétně otázky, které zjišťují, do jaké míry bylo úspěšným žadatelům v rámci opatření (121) I.1.1.1 umožněno udržet si svého odběratele, případně zlepšit svoji vyjednávací pozici a nebo získat nového odběratele jak na domácím, tak na zahraničním trhu. Výsledky tohoto dotazníkového šetření byly rovněž konfrontovány s Dotazníkem srovnávací skupiny – žadatelů, kteří v rámci opatření neuspěli. Trh byl v rámci dotazníkového šetření rozdělen na trh domácí a zahraniční. Stejným způsobem se ubíralo i vlastní hodnocení přístupu zemědělských hospodářství na domácí trh a na trh zahraniční.

V otázce, zda dotace z opatření žadateli napomohla udržet si současné odběratele, byla výsledná bilance nadpoloviční většinou pozitivní. Z 69 % se žadatelé vyjádřili, že dotace z opatření umožnila udržet si současné odběratele. Z hlediska získání nového odběratele v tuzemsku již odpovědi nejsou tak významně pozitivní. V průměru 39 % respondentů uvádí, že prostřednictvím opatření získalo nové odběratele v tuzemsku. Zajímavým zjištěním je posouzení dílčí analýzy z pohledu žadatelů – respondentů s různým výrobním zaměřením. Žadatelé podnikající v oboru zahradnictví uvádí 75 % a producenti polních plodin uvádí, že ze 73 % jim dotace umožnila získat nové odběratele, u chovatelů prasat je tato hodnota 50 %. Lze konstatovat, že zejména producentům polních plodin, provozovatelům zahradnictví a chovatelům prasat se díky opatření ve větší míře podařilo získat nové odběratele v tuzemsku.

Pro dokreslení celé situace související s přístupem zemědělských hospodářství je potřeba interpretovat ještě otázku související se zlepšením vyjednávací pozice vůči stávajícímu odběrateli. Míra respondentů, která se vyslovila pozitivně, je nižší než v předchozí otázce, konkrétně 61 %, ale míra respondentů, kteří jsou o tomto efektu zcela přesvědčení a rozhodně souhlasí je vyšší, v porovnání s předchozí otázkou (19%).

Problematikou zahraničního trhu se zabývaly další tři dílčí dotazy. V prvním případě byl dotaz směřován na získávání nových odběratelů v zahraničí. Pouze 18 % se vyslovilo, že v určité míře získalo nové odběratele. Většinově tedy 82 % respondentů nezískalo žádné nové odběratele v zahraničí. V otázce, zda bylo realizátorům umožněno začít vyvážet do zahraničí a zda zvýšili objem vývozu do zahraničí, se poměr odpovědí příliš nelišil od předchozí otázky týkající se nových odběratelů. V obou případech byla míra pozitivního využití pro zahraniční obchod velmi malá na úrovni 15 %, jak v případě započetí vývozu, tak zvýšení objemu vývozu do zahraničí. Z 85 % respondenti nezaznamenali jakýkoliv efekt, který by zvýšil zmiňované aktivity týkající se zahraničního obchodu. Z uvedených údajů lze odvodit, že prostřednictvím dotace z opatření 121 (I.1.1.1) nedošlo u žadatelů k podstatnému zvýšení intenzity zahraničního obchodu. Za zmínku však určitě stojí velice zajímavé šetření, pokud se vytvoří podrobnější analýza intenzity zahraničního obchodu z hlediska výrobního zaměření žadatele. Zvýšení objemu vývozu do zahraničí zaznamenalo pouze 15 % respondentů, jak bylo již uvedeno. Od tohoto průměru se však markantně liší údaje producentů polních plodin, kteří uvedli v 45 % a chovatelů drůbeže v 25 %, že se jim zvýšil objem vývozu do zahraničí. Nové odběratele v zahraničí opět v nejvyšší míře získali producenti polních plodin a to z 38 % a chovatelé drůbeže z 33 %. Průměr všech respondentů byl pouze 18%. S uvedenými údaji zcela koresponduje i výsledek analýzy otázky započetí vývozu do zahraničí, kde byl průměr skupiny 15 %, ale producenti polních plodin uvedli cca 41 %. U chovatelů drůbeže je však v této kolonce uvedeno 0 %.

Pro komplexnější výsledek všech provedených analýz je vhodné uvést, že dle velikosti podniku odpovídalo v otázce započetí vývozu zvětšení objemu do zahraničí z cca 30 % respondentů s velikostí podniku odpovídající mikropodniku. Jednoznačně lze konstatovat, že finanční podpora z opatření umožnila zejména žadatelům o velikosti podniku odpovídající mikropodniku a s výrobním zaměřením pěstování polních plodin začít vyvážet do zahraničí, tzn. i získání nových odběratelů v zahraničí a tím komplexně zvýšit objem vývozu do zahraničí. U chovatelů drůbeže je patrné, že do zahraničí již vyváželi i před realizací projektu, ale prostřednictvím finanční podpory jejich investice jim bylo umožněno získat nové odběratele a tím i zvýšit objem vývozu do zahraničí.

Pokud se zaměříme na srovnávací skupinu a porovnáme výsledky analýz obou skupin dojdeme k výsledku, že z hlediska získání nových odběratelů doma i v zahraničí, odpovídali respondenti téměř stejně. Pro oblast tuzemsku byly relativní hodnoty obou skupin překvapivě zcela totožné, tedy 39 % se vyslovalo pro a 61 % proti tomu, že by zaznamenali nové odběratele. Hodnoty získaných nových odběratelů v zahraničí byly u žadatelů, kteří nezískali podporu, o cca 4 % nižší, což je odchylka zanedbatelná. Větší odchylka v hodnocení dvou skupin byla zaznamenána v otázce vyjednávací pozice vůči odběratelům. Žadatelé, kteří získali finanční podporu uvádí o cca 20 procentních bodů větší pozitivní efekt ve vyjednávacích pozicích. Podstatné zvýšení intenzity zahraničního obchodu se neprojevovalo, ani u srovnávací skupiny, relativní hodnoty jsou téměř totožné se skupinou úspěšných žadatelů.

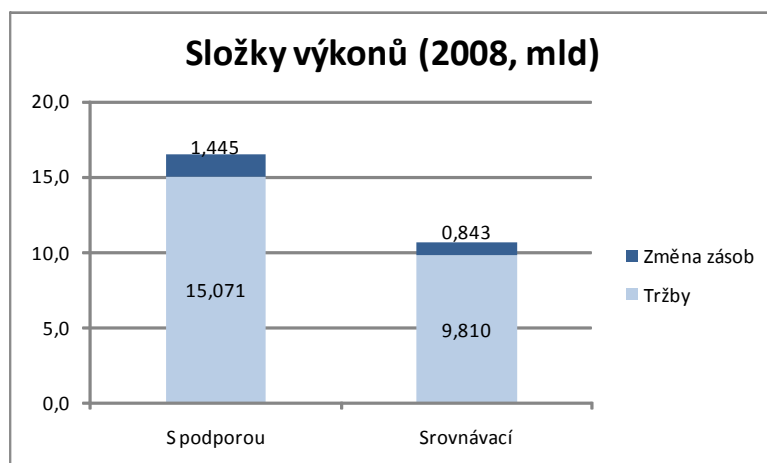
Shrneme-li výsledky z dílčích získaných analýz zaměřených na posouzení míry ovlivnění přístupu zemědělských hospodářství na trh a jejich podíl na trhu realizací opatření I.1.1.1, lze jednoznačně konstatovat, že pozitivní vliv byl žadateli zaznamenán zejména v oblasti současných odběratelů. Realizací projektu týkajícího se modernizace se žadatelům v nadpoloviční většině podařilo udržet současné odběratele a rovněž zlepšit vyjednávací pozice vůči nim. Zejména žadatelům s výrobním zaměřením v oblasti pěstování polních plodin, zahradnictví a chovu prasat se podařilo získat nové odběratele v tuzemsku.

V oblasti zahraničního trhu – získání nových odběratelů, započítí vývozu, zvýšení objemu vývozu, nebyl, zaznamenám markantní nárůst. Tuto skutečnost je možné zdůvodnit většinovým podílem žadatelů se smíšeným hospodařením (zahrnující rostlinnou i živočišnou výrobu), kdy jejich hlavními výstupy jsou produkty, které jsou zejména pro tuzemský trh a pouze v omezené míře pro trh zahraniční. V souvislosti s problematikou intenzity zahraničního obchodu nutno dodat, že producentům polních plodin a chovatelům drůbeže se zvýšil objem vývozu do zahraničí nejvíce. Finanční podpora umožnila zejména žadatelům - mikropodnik s výrobním zaměřením pěstování polních plodin začít vyvážet do zahraničí. U chovatelů drůbeže se výrazněji zvýšil objem vývozu do zahraničí.

2) Podíl na trhu

Základním ukazatelem podílu na trhu jsou tržby. Zatímco výkony podpořených podniků i srovnávací skupiny klesly o 18, respektive 24 %, o vývoji tržeb vypovídá tato hodnota pouze nepřímo. Tržby mohly totiž klesnout mnohem více, zatímco podnik vyráběl více na sklad. O vývoji na trhu mnohem více napoví odlišení dvou složek výkonů: tržeb a změny stavu zásob.

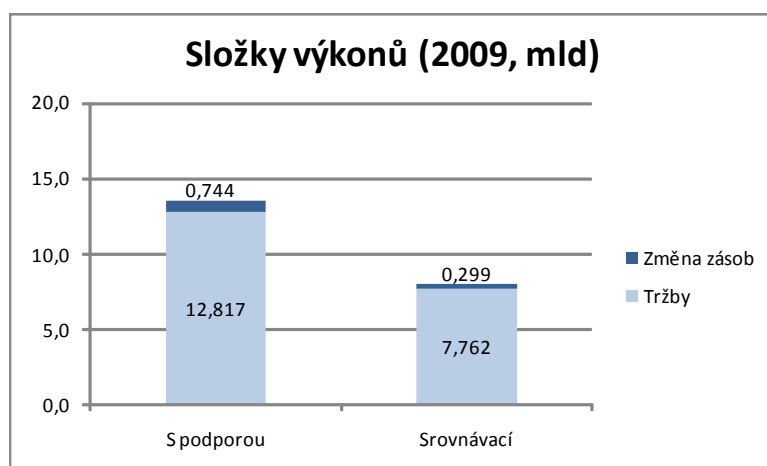
Graf č. 21: Trend podílu na trhu, vyjádřený změnou tržeb ve vztahu k zásobám (2008-skupina zkoumaných podniků srovnávací vs. skupina, jež využila podporu inovací)

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Graf ukazuje, že v roce 2008 byla u obou skupin podniků tendence vyrábět na sklad. V následujícím roce však tato tendence poklesla, u podniků s podporou z 9 na 6 % výkonů, u srovnávací skupiny ze 7 na 4 % výkonů.

Graf č. 22: Trend podílu na trhu, vyjádřený změnou tržeb ve vztahu k zásobám (2009-skupina zkoumaných podniků srovnávací vs. skupina, jež využila podporu inovací)

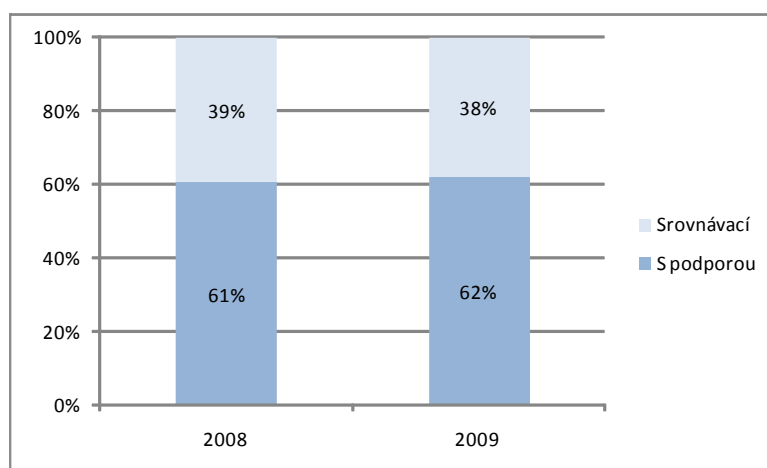
Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

Pro posouzení podílu na trhu je třeba porovnat především velikost tržeb. Pokud obě skupiny vytvoří hypotetickou tržní situaci, ve které dohromady tvoří 100 % trhu, lze učinit tyto závěry:

1. Celkově se trh zmenšil, a to o podstatných 17 % oproti základnímu roku 2008

2. Podíl na trhu podniků s podporou zůstal stabilní. Změna tržního podílu by mohla nepřímo ukazovat na konkurenční výhodu například v podobě nižších cen, na tento vývoj však analýza tržeb neukazuje.

Graf č. 23: Trend podílu na trhu, vyjádřený relativně (skupina zkoumaných podniků srovnávací vs. skupina, jež využila podporu inovací)

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ [66]

5.6.3. Rozbor vlivu investiční podpory inovací na stabilitu hospodaření v zemědělství a na plnění jeho souvisejících funkcí

Rozbor vlivu investiční podpory inovací na stabilitu hospodaření v zemědělství a na plnění jeho souvisejících funkcí, prohlubuje v intencích evaluační otázky – v přílohách i v příložené literatuře označovanou kódem - 1213, mimoodvětvová a společenská (sociální, ekologická, energetická a další) hlediska.

Jde především o to, do jaké míry přispěly podporované investice k plnění mimovýrobních funkcí zemědělství, na rozšíření základní činnosti o činnosti vyžadované společenskou objednávkou a tedy koneckonců na všestranně stabilní pozici zemědělských hospodářství?

Standardní metodika doporučuje hodnotící kritéria, uvedená stručně v tabulce č. 21.

Tabulka č. 21: Doporučená hodnotící kritéria k evaluační otázce č. 1213

<p>Hodnotící kritérium</p> <p>(=operacion alizace evaluační otázky)</p>	<p>Investice přispěly k trvalé a udržitelné činnosti zemědělských hospodářství</p>
<p>Indikátory</p>	<p>Výstupový indikátor – počet podpořených podniků</p>
<p>Zdroje dat a metody jejich sběru</p>	<p>M7 – analýza sekundárních dat – databáze a informační soustavy:</p> <p>a) indikátorové soustavy PRV</p> <p>b) úplná databáze příjemců, žadatelů</p>
<p>Odpověď na evaluační otázku</p>	<p>Z analýzy sekundárních dat IS SZIF je patrné, že se zvyšuje podíl úspěšných žadatelů, kteří hospodaří v systému ekologického zemědělství, čímž současně dochází k nárůstu finančních prostředků pro ekologické zemědělce. V rámci 9. kola se objem podpory ekologických zemědělců přiblížil 20 % celkového objemu schválených prostředků při předpokládaném podílu 10,36 % ekologických zemědělců hospodařících na zemědělské půdě. Z toho vyplývá, že objem podpory ekologických zemědělců je bezmála dvojnásobný ve vztahu jejich podílu na zemědělské půdě. Poměr podpory LFA a non LFA oblastí koresponduje s výměrou těchto oblastí v rámci ČR. Z počtu úspěšných zemědělců se mladí začínající zemědělci podílejí 5 % a mladí zemědělci 28 % což odpovídá věkové struktuře českého zemědělství. Z hlediska využití stávajících staveb lze jednoznačně uvést pozitivní trend a pozitivní celkový výsledek, jelikož celkem 68,53 % projektů v rámci realizace využívá existující budovu nebo stavbu. Toto relativní vyjádření je důležitým aspektem při posuzování trvalé a udržitelné činnosti zemědělských hospodářství jelikož se jedná o investice do staveb a zároveň z 68 % jsou využívány stávající stavby (objekty). Při posouzení podílu, jednotlivých právních forem na</p>

	<p>obhospodařované zemědělské půdě ve vztahu k objemu finanční podpory z opatření, bylo zjištěno, že fyzické osoby jsou méně aktivní v podávání žádostí o dotaci. Objem podpory pro projekty fyzických osob neodpovídá jejich podílu na zemědělské půdě. Rozdíl je na úrovni 10 % za poslední kolo a v kolech předchozích byl ještě významnější. Z výsledků analýzy vyplývá, že podpora má pozitivní vliv na trvalou udržitelnost zemědělských hospodářství v oblastech LFA a u podniků s ekologickou formou hospodaření. Dále podpora výrazně napomáhá k využívání stávajících staveb. Pouze v oblasti věkové strukturu a zejména z pohledu multiplikačního efektu podpory lze konstatovat, že velmi malé procento příjemců podpory se shoduje s příjemci podpory v rámci opatření 112 (I.3.2) Zahájení činnosti mladých zemědělců</p>
--	---

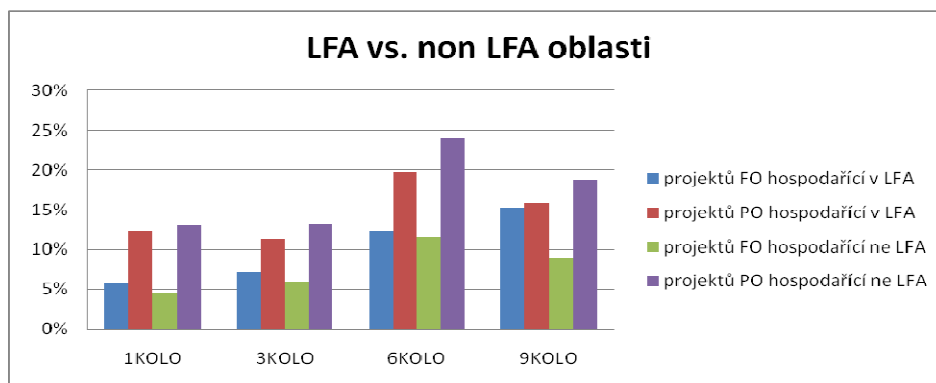
Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z DHV CR[25]

Autor pro posouzení udržitelnosti převážně pracoval se sekundárními daty získanými z IS SZIF souhrnem hodnot z Žádostí o dotaci a z Žádostí o proplacení. Posuzování udržitelnosti bylo prováděno kvantifikací hodnot objemu prostředků ve vztahu k posuzovaným faktorům ovlivňujícím udržitelnost hospodaření.

Prvním faktorem, který byl analyzován, byla aktivita podávání žádostí v závislosti na lokalizaci realizace projektu – oblasti LFA a non LFA. Z analýzy dat vyplývá, že převažují projekty podávané z oblastí v LFA, a to 58%, a v non LFA tedy o něco méně, a to 42 %.

Dle právní formy je možno dále analyzovat. V oblastech LFA podalo žádost 41 % fyzických osob a zbytek tedy 59 % osob právnických. V oblastech non LFA se potvrdil větší podíl žadatelů – právnických osob a to o 10 %, 69 % žadatelů – právnických osob a 31 žadatelů – fyzických osob. Pro větší názornost byl ještě vytvořen Graf – LFA vs. non LFA, který poukazuje na žadatele v LFA a non LFA oblastech dle právní formy podniku a podle jednotlivých kol podávání žádostí.

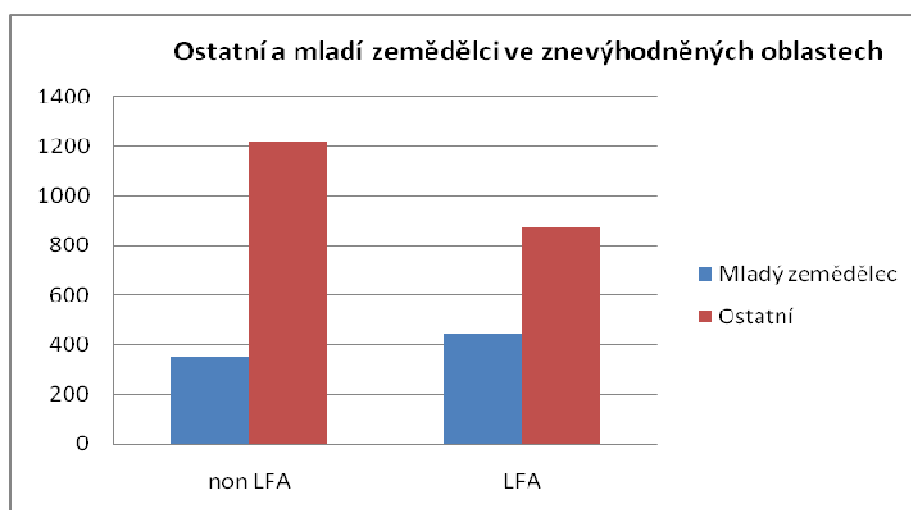
Graf č. 24: Zastoupení zemědělských hospodářství v projektech podle právní formy (FO x PO) a podle oblasti hospodaření (LFA vs. non LFA)

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z DHV CR[25]

Další oblastí, kterou je nutno nadefinovat, je zastoupení mladých zemědělců v poměru k ostatním žadatelům, a to v oblastech LFA a non LFA. Celkově v rámci 4 kol bylo schváleno 28 % žádostí mladých zemědělců, kdy 44 % mladých zemědělců hospodaří v non LFA oblastech a druhá větší část – 56 % v LFA oblastech. I v kategorii mladých zemědělců struktura příjemců odpovídá celkovému rozložení úspěšných žadatelů (příjemců podpory) v rámci celého opatření 121 (I.1.1.1) Modernizace zemědělských podniků. Kategorie „ostatní“ žadatelé vyjma mladých zemědělců, tvoří téměř ¾ žadatelů – 72 %, z nichž 58 % hospodaří v non LFA oblastech a tentokrát nižší hodnota – 42 % ostatních žadatelů hospodaří v LFA oblastech. Lze tedy konstatovat, že v oblastech LFA hospodaří více mladých zemědělců než ostatních žadatelů viz Graf č. 25 – Ostatní a mladí zemědělci ve znevýhodněných oblastech.

Graf č. 25: Zastoupení ostatních a mladých zemědělců ve znevýhodněných oblastech

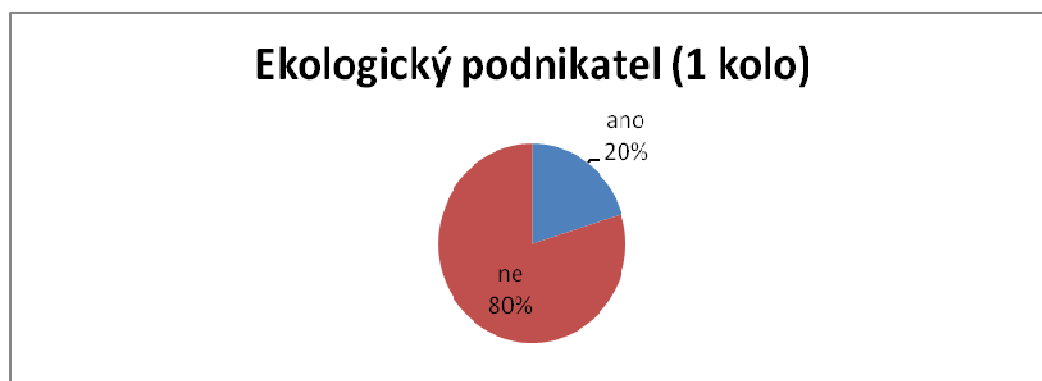

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Důležité je rovněž zmínit kategorii žadatelů – „mladý začínající zemědělec“, tato kategorie žadatelů začala být sledována až od 2. kola opatření (3. kolo PRV), tudíž procentuální vyjádření je pouze z 3 následujících kol opatření a výsledky mohou být částečně zkreslené. Celkový podíl mladých začínajících zemědělců bez ohledu na oblast realizace projektu (LFA a non LFA) byl poměrně nízký, pouze 3,64 %. Z celkového počtu podaných žádostí 105 žadatelů bylo zároveň příjemcem podpory v rámci opatření „Zahájení činnosti mladých začínajících zemědělců“ o celkovém objemu způsobilých výdajů 224 mil. Kč. Získání podpory kategorií příjemců „Mladý začínající zemědělec“ v rámci toho opatření lze vnímat jako projev multiplikačního efektu programu. Je potřeba konstatovat, že počet příjemců podpory z tohoto opatření v porovnání s počtem příjemců podpory v opatření „Zahájení činnosti mladých začínajících zemědělců“ je výrazně nízký. Z dotazníkového šetření a následně ze strukturovaných rozhovorů vyplynulo, že aktivita podávání žádostí v kategorii příjemců „Mladý začínající zemědělec“, je nízká s ohledem na vydané investiční náklady spojené se založením podniku a čerpáním podpory v opatření „Zahájení činnosti mladých začínajících zemědělců“ a nebo případně omezením maximální výše projektu pro tuto kategorii příjemců na úrovni 2 000 000 Kč celkových způsobilých výdajů.

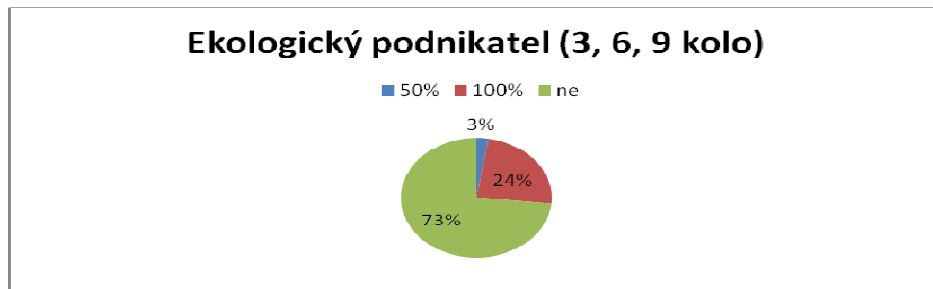
Další výrazným faktorem ovlivňujícím udržitelnost hospodaření je, zda podpora a v jakém rozsahu směřuje k podnikům hospodařícím v systému ekologického zemědělství. V prvním kole opatření bylo pouze zohledňováno, zda žadatel je nebo není ekologickým zemědělcem. Mezi žadateli převažovali konvenční hospodáři a to z 80% (viz Graf – Ekologický podnikatel – 1. kolo). V dalších kolech, však došlo k užší specifikaci žadatele, zda hospodáři zcela v ekologickém režimu (100 %) nebo jen na části svého podniku (50 %). V souhrnu za 3 kola (3, 6, a 9 kolo PRV) bylo zjištěno, že 73 % žadatelů není ekologickými hospodáři a 24 % žadatelů s provozem ve zcela ekologickém systému hospodaření a pouze 3 % v částečném, odděleném systému ekologického hospodaření s konvenčním (viz. Graf – Ekologický podnikatel – 3,6,9 kolo).

Graf č. 26: Zastoupení ekologických zemědělců

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

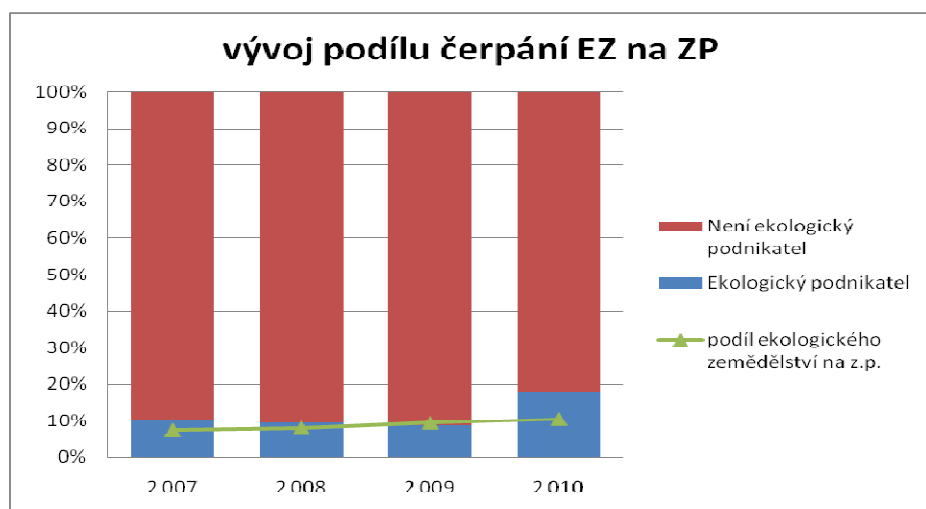
Graf č. 27: Zastoupení ekologických zemědělců – vývoj v čase

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Z uvedených údajů je patrné, že se zvyšuje podíl žadatelů, kteří hospodaří v systému ekologického zemědělství. Toto zjištění je velice důležité v otázce šetrného zacházení s přírodními zdroji z ekologického hlediska a trvale udržitelné činnosti hospodaření. Počet projektů podaných a realizovaných ekologickými zemědělci podává pouze orientační informaci. Pro posouzení v souvislostech autor provedl posouzení kontextu objemem finančních prostředků alokovaných na projekty, kde jsou žadatelé ekologičtí zemědělci s podílem ekologických zemědělců obhospodařujících zemědělskou půdu. Níže uvedený graf potvrzuje trend rostoucí podpory ekologicky šetrné formy hospodaření prostřednictvím nárůstu finančních prostředků pro ekologické zemědělce. V rámci 9. kola se objem podpory ekologických zemědělců přiblížil 20 % celkového objemu schválených prostředků při podílu ekologických zemědělců hospodařících na zemědělské půdě 10,36 %. Podíl hospodaření ekologických zemědělců v roce 2010 byl odhadnut na základě tempa růstu z předchozích let. Z tohoto srovnání vyplývá, že objem podpory ekologických zemědělců je bezmála dvojnásobný ve vztahu jejich podílu na zemědělské půdě.

Graf č. 28: Vývoj aktivity ekologických zemědělců podle podílu čerpání dotací

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z DHV CR [3434 – odkaz na lit. Zpracování dat z dotazníkového šetření pro použití Závěrečné zprávě.]

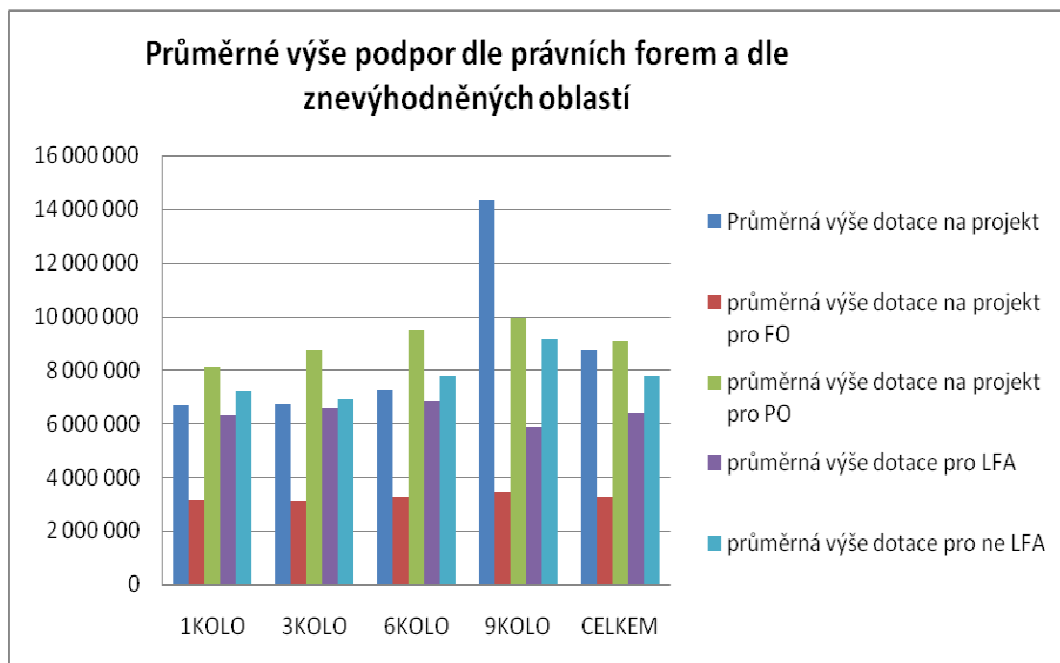
K alokaci finanční podpory dle oblastí je vhodné doplnit údaje o procentuálním vyjádření množství projektů, které byly realizovány v nitrátově zranitelných oblastech. Více projektů, dle očekávání, bylo realizováno v „ne“ nitrátově zranitelných oblastech, a to 57 %. Rozdíl tedy není příliš markantní, na nitrátově zranitelné oblasti zbývá 43 % projektů realizovaných během 4 kol opatření 121 (I.1.1.1).

Pro dokreslení oblastí, ve kterých jsou projekty realizovány, doplňujeme relativní vyjádření, v jakém rozsahu jsou a budou projekty realizovány v chráněných územích dle §§12 a 14 zákona 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Z 90 % jsou projekty realizovány mimo tato území.

Výsledky této analýzy rovněž do jisté míry ovlivní kritérium trvalé a udržitelné činnosti zemědělských hospodářství a promítnou se do problematiky šetrného zacházení s přírodními zdroji.

Následující Graf - Průměrné výše podpor dle právních forem a dle znevýhodněných oblastí vyjadřuje přehledně průměry získaných podpor dle oblastí, ale i dle právního statutu žadatele.

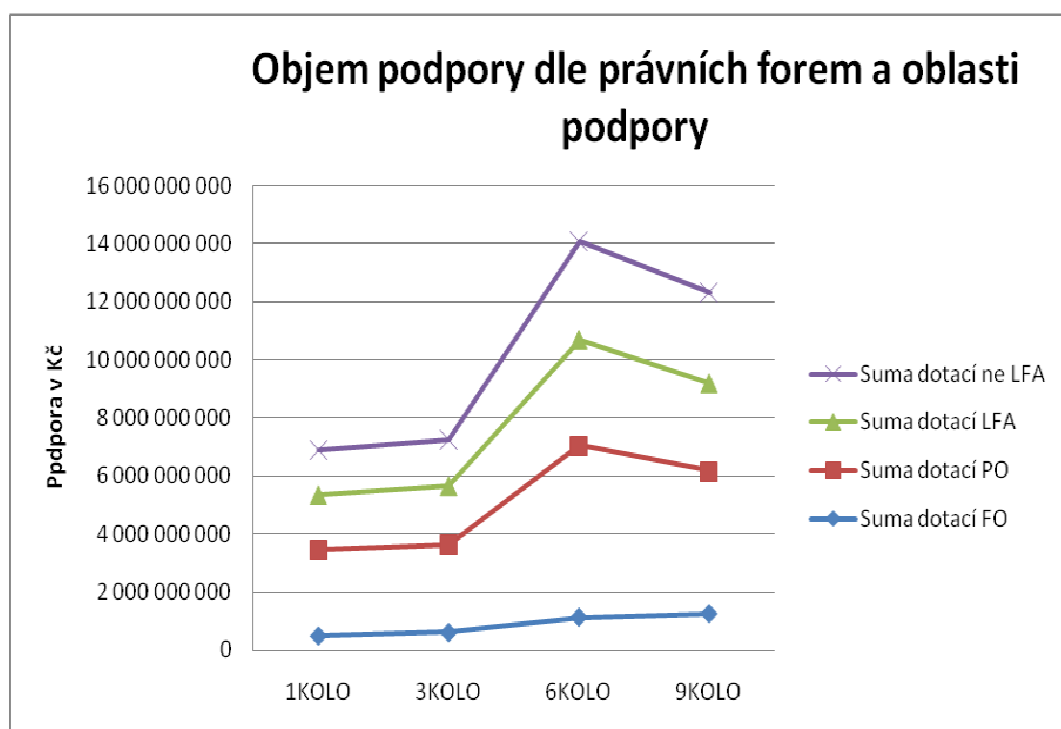
Graf č. 29: Vývoj v čase (podle jednotlivých kol) alokace finančních prostředků do oblastí LFA a non LFA a z pohledu právní formy podnikání

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Graf č. 29 – Sumarizace podpory u jednotlivých právních norem a znevýhodněných oblastech znázorňuje vývoj alokace finančních prostředků do oblastí LFA a non LFA, ale i z pohledu právní formy podnikání. Průměrná výše dotace na žádost se pohybuje okolo 8 752 000 Kč. U fyzických osob je průměrná výše dotace cca 3 241 000 Kč, u právnických osob cca 9 072 000 Kč. Průměrná výše podpory projektů v LFA oblastech se pohybuje kolem 6 400 000 Kč. V non LFA 7 875 000 Kč. V relativním vyjádření je vysoká proporcionalita mezi sumou dotací za všechny 4 kola pro fyzické a právnické osoby. Markantně více, konkrétně 83 %, bylo přiděleno právnickým osobám a zbývajících, pouhých 17 % osobám fyzickým. Opět se potvrzuje fakt, že podstatně více finančních prostředků v rámci tohoto opatření bylo zacíleno k právnickým osobám. Poměrně vyrovnané je relativní vyjádření souhrnu finančních prostředků za všechna kola do oblastí LFA a non LFA. Do Oblastí LFA je zacíleno 52 % a do oblastí non LFA 48 % z celkové sumy finanční dotace v rámci opatření.

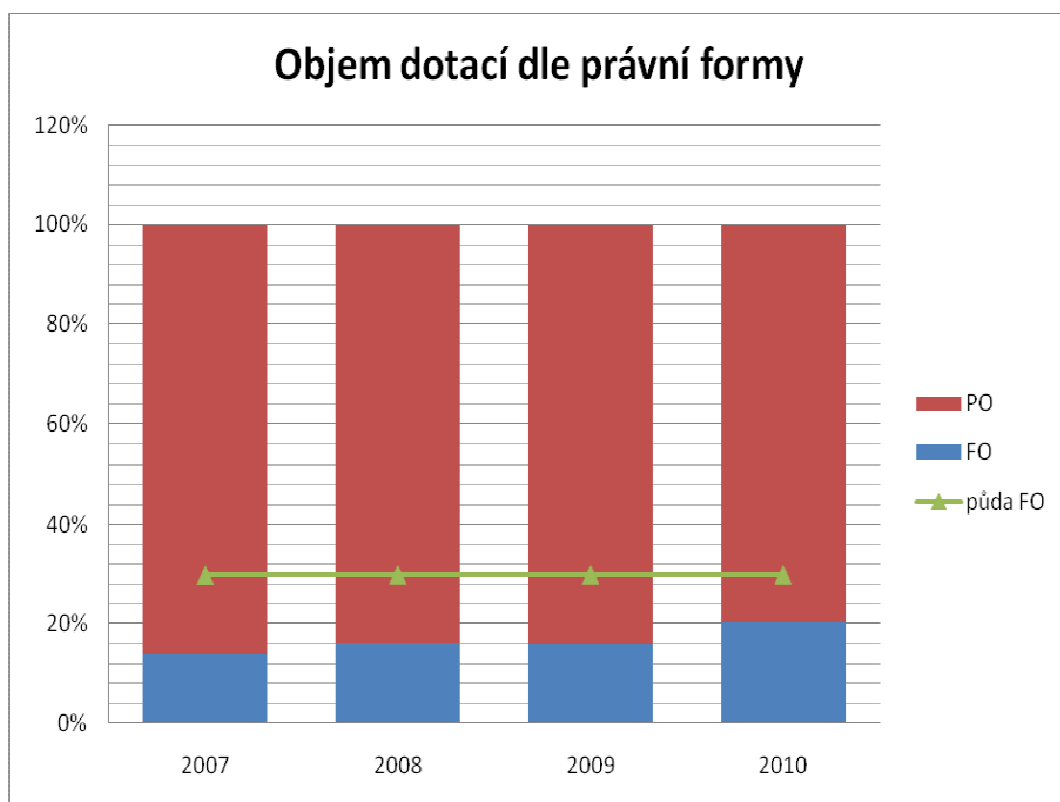
Graf č. 30: Vývoj objemu podpory v čase (podle jednotlivých kol) do oblastí LFA a non LFA a z pohledu právní formy podnikání

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Pro bližší posouzení je nutné uvést kontext s výměrou zemědělské půdy jak u právních forem (FO, PO), tak i u oblastí (LFA, non LFA). Jak bylo uvedeno, do oblastí LFA je směřováno 52 % podpory v průměru za všechna kola. Výměra oblastí LFA se podílí na celkové výměře zemědělské půdy přibližně na úrovni 46 %. Na základě srovnání těchto dvou hodnot lze konstatovat že objem podpory směřovaný do oblastí LFA odpovídá jejich podílu na obhospodařované zemědělské půdě. Při posouzení podílu, jednotlivých právních forem na obhospodařované zemědělské půdě ve vztahu k objemu finanční podpory z opatření, zjistíme, že fyzické osoby jsou rovněž aktivní v podávání žádostí o objem jejich podpory neodpovídá jejich podílu na zemědělské půdě. Rozdíl je za na úrovni 10 procentních bodů za poslední kolo. V předchozích kolech byl tento rozdíl ještě významnější.

Graf č. 31: Víceletý vývoj objemu podpory v delším období z pohledu právní formy podnikání

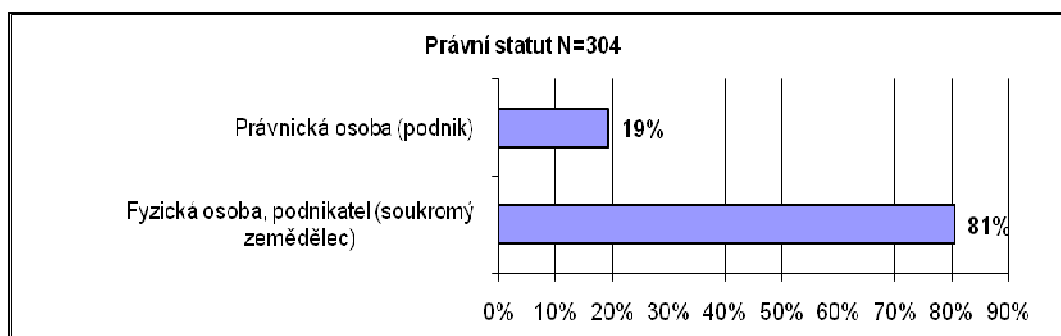
Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků

Odpověď na skutečnost, že fyzické osoby nejsou aktivní z hlediska čerpání podpory z opatření, lze nalézt v rámci dotazníkového šetření mezi žadateli, kteří nikdy nežádali o dotaci z opatření 121 (I.1.1.1) Modernizace zemědělských podniků.

Vytvoření tohoto Dotazníku a zpracování výsledků nebylo povinnou součástí metodiky hodnocení opatření 121 (I.1.1.1) Modernizace zemědělských podniků. Na dotazník reagovalo 304 respondentů. Autor se však rozhodl pro jeho vytvoření a zpracování výsledků z důvodu lepšího zdůvodnění, vysvětlení a specifikace určitých výstupů z dalších dotazníků v rámci zmiňovaného opatření nebo z analýzy sekundárních dat získaných z IS SZIF.. Výsledky významně dokreslují a zdůvodňují získané výsledky z předchozích šetření a je možno zjistit řadu zajímavých zdůvodnění, dopadů a odhadů.

Výsledky dotazníků jsou názory a zkušenosti především zástupců podniků s méně než 10ti zaměstnanci, což jsou mikropodniky, kterých bylo 87 %. Pouze 10 % dotazovaných bylo z malých podniků a zanedbatelné 2 % z podniků středních. V souvislosti s velikostí podniků je vhodné rovněž zmínit podíl fyzických a právnických osob. Na dotazník především reagovaly fyzické osoby, procentuálně vyjádřeno 81 % z dotazovaných (viz Graf Právní statut). Odpovídající respondenty lze tedy charakterizovat převážně jako fyzické osoby - mikropodnik.

Graf č. 31: Zastoupení počtu žadatelů z pohledu právní formy podnikání

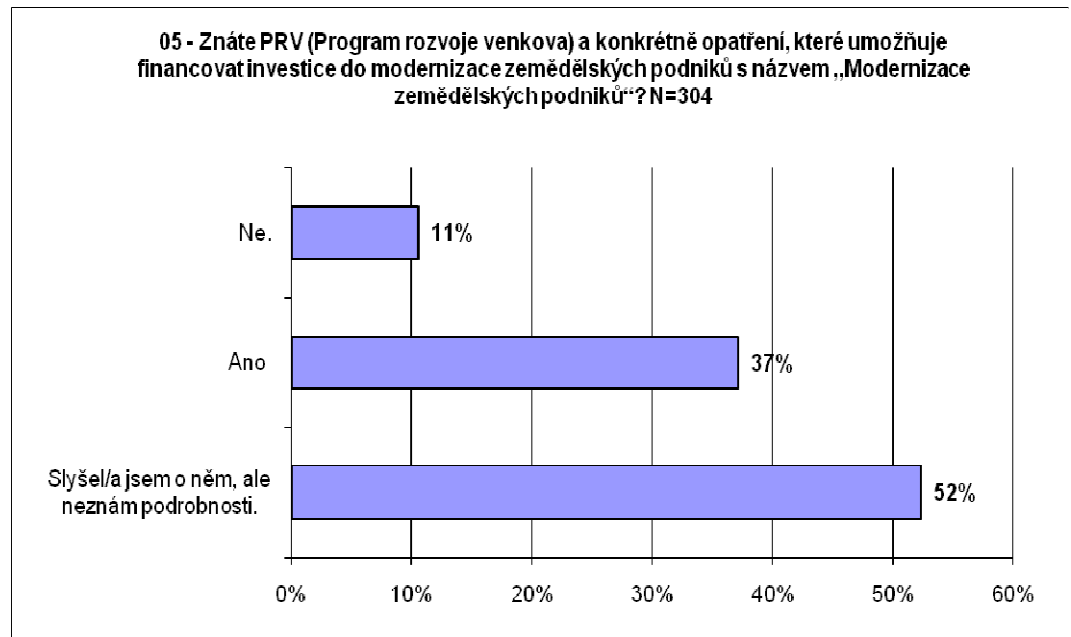

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Z dosažených výsledků šetření je patrné, že více jak polovina respondentů (69 %) v posledních letech investovala do zemědělské výroby, přestože nevyužila čerpání finanční podpory v rámci opatření 121 (I.1.1.1). Nadpoloviční počet dotazovaných (52 %) investoval do nákupu strojů, 19 % respondentů do nákupu zemědělské půdy, 12 % do budov a pouze 10 % podnikatelů investovalo do nákupu technologií.

Z dalších dotazů uvedených v dotazníku lze odvodit důvody, za jakých podnikatelé nevyužili možnosti opatření 121 (I.1.1.1). Pouze 11 % dotazovaných doposud neslyšelo o možnosti čerpání podpory z řešeného opatření. Poměrně uspokojivý je procento podnikatelů, kteří o něm už nějaké informace mají, tj. 89 %. Pouze 37 % však zhodnotilo tyto informace jako dostačující (viz následující graf). Přesto však nadpoloviční většina, konkrétně 54 %, zvažuje podání žádosti v rámci tohoto opatření v některém z dalších kol.

Graf č. 32: Struktura dostupnosti relevantních informací o možnostech podpory inovací žadatelům

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků

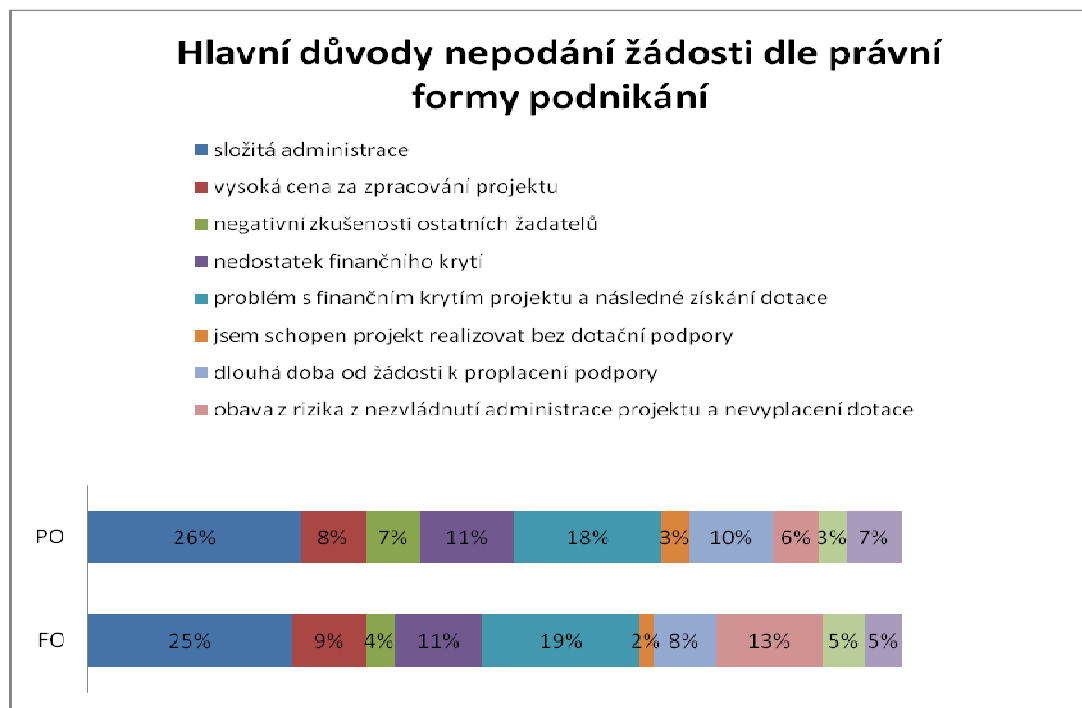
S těmito údaji koresponduje i fakt, že pouze 40 % dotazovaných ví o někom, na koho se může obrátit v otázce pomoci se zpracováním žádosti. Celých 60 % dotazovaných nezná nikoho nebo neví, kam se obrátit pro radu či kompetentní pomoc. Zajímavá jsou i zjištění, z jakých důvodů se dotazovaní zatím „neodvážili“ žádat finanční podporu. Jako 3 nejhlavnější kritické důvody dotazovaní uvádí – složitá administrace, problém s finančním krytím projektu a následné získání dotace tj. nemožnost průběžného financování a obava z rizika z nezvládnutí administrace projektu a nevyplacení dotace. Dva z uvedených důvodů (složitá administrace, obava z rizika z nezvládnutí administrace projektu a nevyplacení dotace) do značné míry opět korespondují s nedostatečnou informovaností, vzdělaností a absencí poradců a pracovišť poskytujících kompetentní informace potenciálním žadatelům.

Z důvodu většinového podílu dotazovaných z řad fyzických osob (81 %) je vhodné k dané problematice provést dílčí analýzu posouzení důvodů, proč doposud fyzické osoby nevyužily možnosti čerpání finančních prostředků z opatření týkajícího se modernizace zemědělských podniků.

Z výčtu různých důvodů uvádíme a citujeme např. neinformovanost, „pro drobné zemědělce to nejde“, „nikoho kdo to dělá neznám“, „s byrokracií je to dražší než bez dotace“ apod. Z uvedeného opět jednoznačně vyplývá značná neinformovanost veřejnosti, z které se následně odvozuje obava zažádat.

Právnícké osoby uvádí, že již žádají různé dotace v rámci jiných opatření. Podrobnější rozpracované důvody nepodávání žádostí o dotaci v procentuálním vyjádření jsou uvedeny v grafu č. 33 – Hlavní důvody nepodání žádosti dle právní formy podnikání.

Graf č. 33: Hlavní důvody nepodání žádosti dle právní formy podnikání

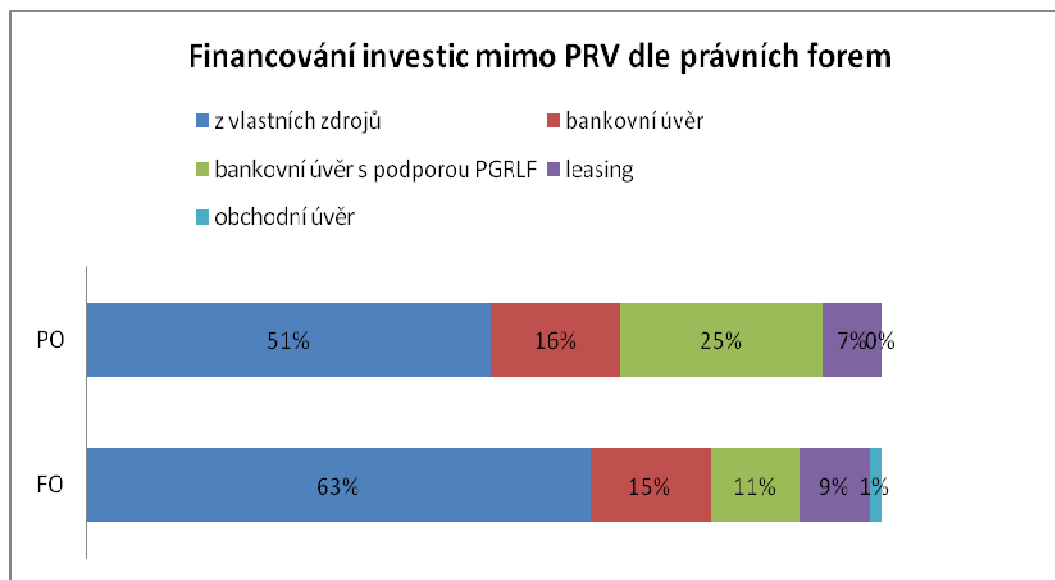
Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

K úplnosti výstupů řešeného dotazníku je ještě nutné posoudit zdroje, ze kterých doposud byly investice hrazeny (viz Graf 03). I z předchozího Grafu - Hlavní důvody nepodání žádosti dle právní formy podnikání, je jedním z důvodů nepodání žádosti uváděna problematika nedostatku finančního krytí a to ve výši 11 %, jak u fyzických tak u právnických osob. Ještě větší váhu má problém s finančním krytím projektu a následné získání dotace, a to již ve výši 18 % u právnických osob a u fyzických osob je nepatrně vyšší, a to 19 %.

Poměrně vysoké procento (58 %) dotazovatelů uvedlo jako zdroj vlastní finanční prostředky. V totožném procentuálním vyjádření (18 %) byla využita investory možnost bankovního úvěru a bankovního úvěru s podporou PGRLF. Z dílčího posouzení zdrojů finančních prostředků z hlediska fyzických a právnických osob je patrné, že fyzické osoby využívají ve výrazné míře vlastních zdrojů, konkrétně 63 %. Právnícké osoby více kombinují vlastní zdroje s bankovními úvěry s podporou PGRLF. Podrobnější a hlavně přehlednější údaje týkající se financování vyjádřené v % jsou uvedeny v grafu č. 34 – Struktura financování investic mimo PRV dle právních forem.

Z důvodu zohlednění velikosti podniku právnických osob byly, při posuzování rozdílnosti čerpání finančních zdrojů, využity pouze podniky právnických osob s více jak 10ti zaměstnanci.

Graf č. 34: Struktura financování investic mimo PRV dle právních forem

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Závěrem lze konstatovat, že subjekty, které nežadají o finanční podporu z opatření 121 (I.1.1.1) Modernizace zemědělských podniků jsou převážně fyzické osoby - mikropodniky. Mezi hlavní důvody, proč této možnosti nevyužívají, patří především nedostatečná informovanost, ze které potom plyne další řada překážek.

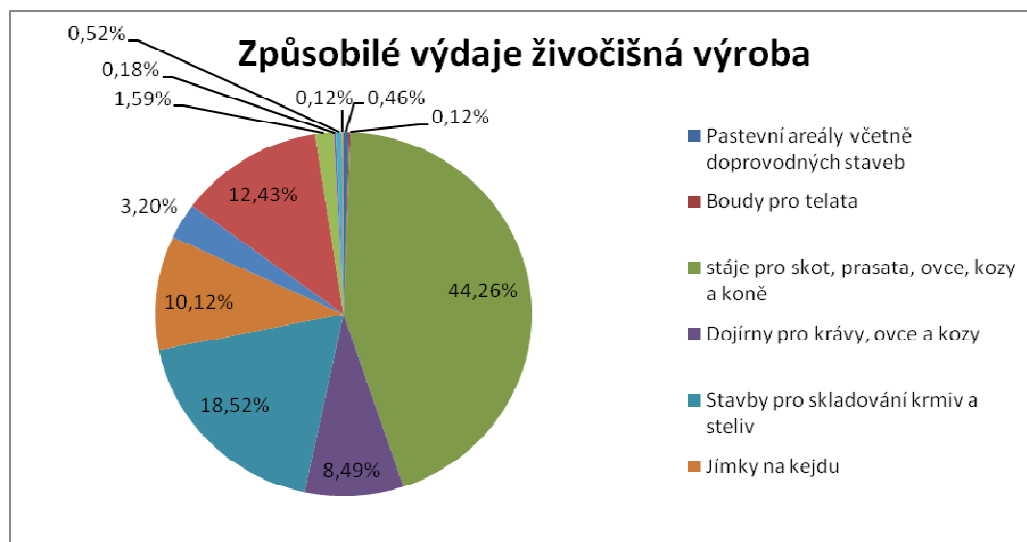
V rámci celkem 4 kol bylo podáno 36 žádostí na pořízení technologie pro zpracování biomasy. Z celkového objemu žádostí hovoříme o 1,2 %, což není příliš vysoký podíl. Je potřeba konstatovat, že počet podávaných projektů v jednotlivých kolech se mírně zvyšuje, vyjma kola druhého.

Z hlediska předmětu investic žádostí lze jednoznačně vyslovit, že celých 72 % je určeno do investic souvisejících s rekonstrukcí či výstavbou staveb a pouze u 28 % se jedná o ostatní investice. Z hlediska využití stávajících staveb lze jednoznačně uvést pozitivní trend a pozitivní celkový výsledek, jelikož celkem 68,53 % projektů v rámci realizace využívá existující budovu nebo stavbu. Tato relativní vyjádření jsou opět důležitým aspektem při posuzování trvalé a udržitelné činnosti zemědělských hospodářství, jelikož se jedná o investice do staveb a zároveň z 68 % jsou využívány stávající stavby.

Následující graf č. 35 podrobně uvádí rozdělení celkové podpory podle jednotlivých způsobilých výdajů. Vzhledem k rozdílnému členění způsobilých výdajů mezi jednotlivými koly musela být provedena sumarizace způsobilých výdajů u skotu, ovcí, koz a koní do jedné souhrnné položky.

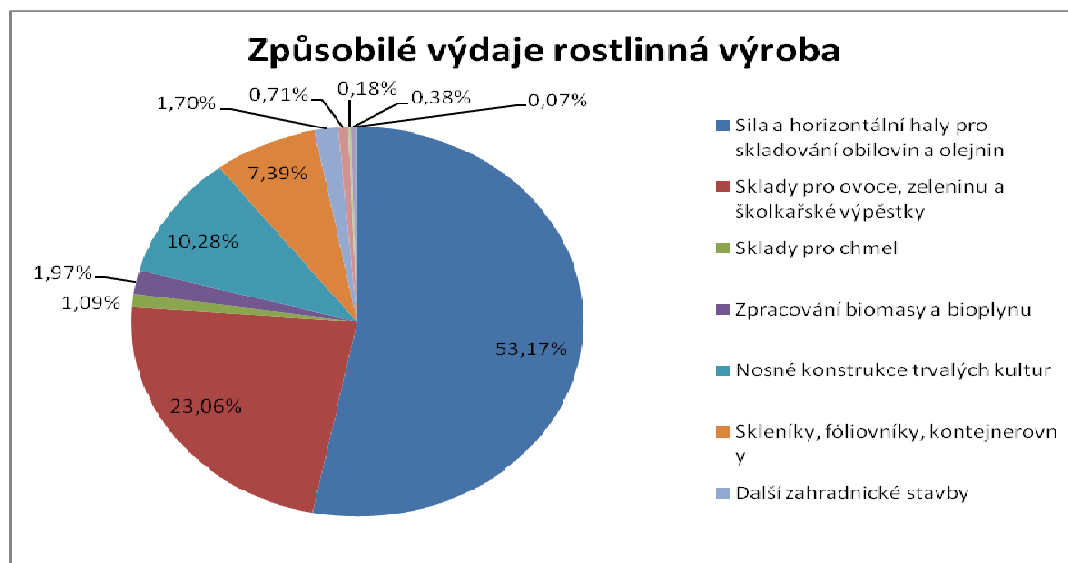
Bližší informace ohledně objemu podpory pro jednotlivá výrobní zaměření projektu lze vysledovat pouze u 6. a 9. kola. Z uvedených grafů jednoznačně vyplývá, že největší objem finančních prostředků je alokován v rámci živočišné výroby do investic souvisejících s chovem skotu, prasat, ovcí a koz. U rostlinné výroby se jedná o investice do skladování rostlinných produktů na úrovni 77,32 % celkových finančních prostředků.

Graf č. 35: Rozdělení celkové podpory podle účelu (odvětví v podniku) jednotlivých způsobilých výdajů

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Graf č. 36: Rozdělení celkové podpory podle účelu (aktivity v rámci RV) jednotlivých způsobilých výdajů

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

Při sledování podílu jednotlivých způsobilých výdajů v rámci jednotlivých kol vyplývá, že výrazně roste zájem o podporu výstavby pastevních areálů a skladů krmiv a steliv pro živočišnou výrobu.

5.6.4. Rozbor vlivu investiční podpory inovací na celkovou konkurenceschopnost českého zemědělství

Rozbor vlivu investiční podpory inovací na celkovou konkurenceschopnost českého zemědělství se zabývá očekávaným finálním efektem, který je funkcí předchozích zkoumaných aspektů a také je ovlivněn řadou nepodchycených faktorů. Souvisí a rozšiřuje evaluační otázku - v přílohách i v přiložené literatuře označovanou kódem 1214 – o využití potenciálu pro růst konkurenceschopnosti českého zemědělství včetně analýzy faktorů, které doposud nebyly brány při standardním hodnocení úspěšnosti řízení inovačního v úvahu.

Jde především o to, do jaké míry přispěly podporované investice k plnění mimovýrobních funkcí zemědělství, na rozšíření základní činnosti o činnosti vyžadované společenskou objednávkou a tedy koneckonců na všestranně stabilní pozici zemědělských hospodářství?

Standardní metodika doporučuje hodnotící kritéria, uvedená stručně v tabulce č. 22.

Tabulka č. 22: Doporučená hodnotící kritéria k evaluační otázce č. 1214

Hodnotící kritérium (=operacionalizace evaluační otázky)	Zlepšení konkurenceschopnosti je definováno z hlediska zvyšující se HPH (zvýšení HPH) a produktivity práce (zvyšující se poměr mezi HPH na pracovní sílu).
Indikátory	Dopadový indikátor 1 - Produktivita práce zemědělského sektoru
	Dopadový indikátor – HPH v zemědělství
	Pomocný indikátor pro měření výsledkového indikátoru – tržby za prodej vlastních výrobků a služeb
	Pomocný indikátor pro měření výsledkového indikátoru - Výkony
	Pomocný indikátor pro měření výsledkového indikátoru – Výkonová spotřeba
	Pomocný indikátor pro měření výsledkového indikátoru – Osobní náklady
	Pomocný indikátor pro měření výsledkového indikátoru - NHPH

Zdroje dat a metody jejich sběru	Ukazatele hospodaření vzorku příjemců a srovnávací skupiny – ČSÚ (M7)
Odpověď na evaluační otázku	Podpořené investice zvýšily schopnost podniků flexibilně reagovat na výkyvy trhu. Přestože NHPH podpořených podniků klesla pod hodnotu 1, je tato skupina podstatně stabilnější a po zlepšení celkové tržní situace lze očekávat opět zvětšení prostoru pro rozvoj a tím i k posilování konkurenceschopnosti.

Pramen: Autor: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z DHV CR

U skupiny s podporou došlo k poklesu normované hrubé přidané hodnoty (NHPH) o 20 %. U srovnávací skupiny se pak ukazatel NHPH zhroutil o celých 41 %. Následující tabulka obsahuje dekompozici vlivu výkonové spotřeby a osobních nákladů. Jak vidíme, i při neutrální mzdové reakci by nedostatečná reakce výkonové spotřeby způsobila pád NHPH, avšak u skupiny s podporou byla tato reakce přeci jen flexibilnější.

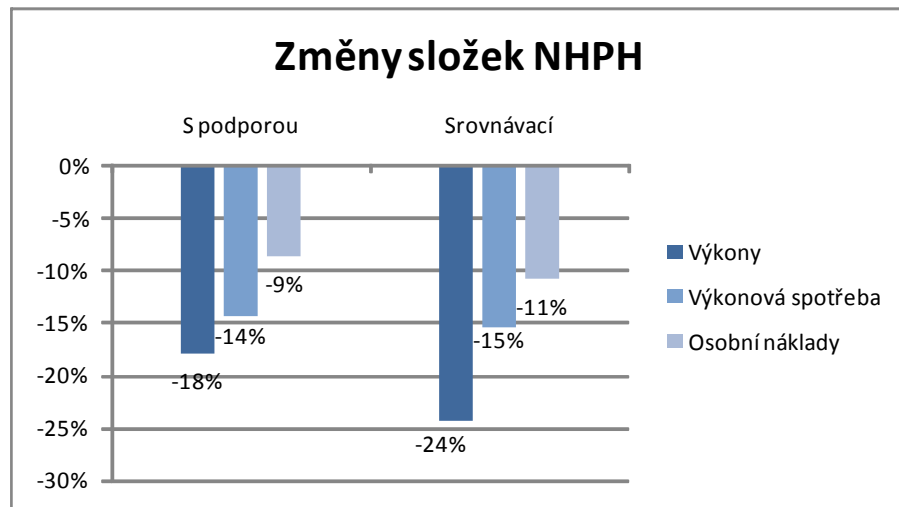
Tabulka č. 23: NHPH u podpořených podniků a podniků ve srovnávací skupině

Změna NHPH	S podporou	Srovnávací skupina
Výkonová spotřeba	-11%	-31%
Osobní náklady	-9%	-11%
Celkem	-20%	-41%

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z DHV CR[25]

Tento závěr potvrzuje i následující obrázek. Jak vidíme, pokles složek nákladů za poklesem výkonů podstatně zaostává a podniky v obou skupinách nereagovaly alespoň neutrálně ani u jedné složky. Zároveň je však zřejmé, že reakce skupiny s podpořenou investicí byla zejména v případě výkonové spotřeby výrazně flexibilnější a – vzhledem k dominanci výkonové spotřeby z pohledu celkových nákladů – to podstatně zmírnilo pád NHPH.

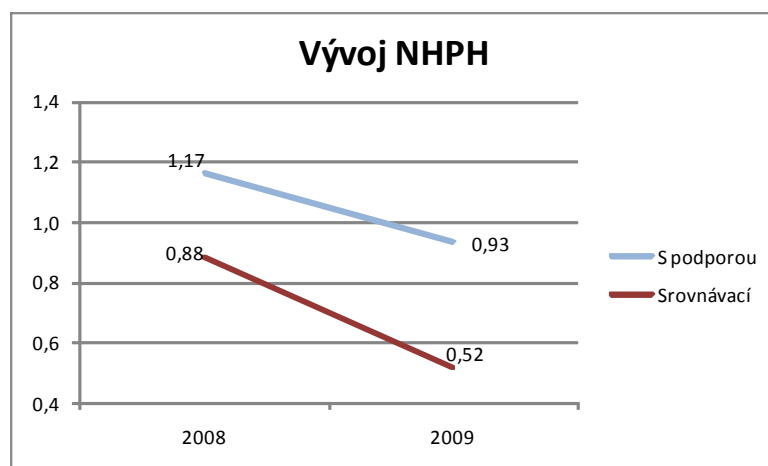
Graf č. 37: Změny složek NHPH u podpořených podniků a podniků ve srovnávací skupině

Pramen: Zpracováno u zkoumaného souboru podniků s využitím údajů ČSÚ [25]

Lze konstatovat, že podpořené investice do modernizace zemědělských podniků pomohly zemědělcům k větší flexibilitě zejména na straně klíčové výkonové spotřeby. I když pozice podniků ve srovnávací skupině byla horší již v základním roce, rigidita zejména výkonové spotřeby stáhla zásadní ukazatel normované hrubé přidané hodnoty až do střednědobě neudržitelného pásma.

Graf č. 38: Vývoj NHPH podpořených podniků a podniků ve srovnávací skupině

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z ČSÚ[66]

5.7. Výsledky analýzy

Z výsledků zpracování dotazníkového šetření fáze 1 i fáze 2 lze odvodit následující závěry, potvrzující stanovené hypotézy.

Vynaložené prostředky na modernizaci českého zemědělství s participací evropských dotací, prostředků ze státního rozpočtu a ze zdrojů příjemců dotací v rámci opatření 121 mají příznivý vliv na konkurenceschopnost českého zemědělství.

Efektivnost vynaložených prostředků na modernizaci českého zemědělství s participací evropských dotací, prostředků ze státního rozpočtu a ze zdrojů příjemců dotací má pozitivní trend.

Existuje závislost zlepšení ukazatelů konkurenceschopnosti na jiných faktorech, než jsou ty, které jsou předmětem standardního evaluačního procesu.

Stupeň agregace faktorů, příjemců dotací a ukazatelů podle stávající metodiky evaluace je nedostatečný pro účinné řízení procesu modernizace a inovace v českém zemědělství.

Existuje závažný důvod pro zohlednění časové prodlevy mezi čerpáním dotací a zlepšením ukazatelů konkurenceschopnosti a to podle výrobního zaměření příjemců dotace (rychlost obratu a rychlost výrobního cyklu) v metodice evaluace.

Existují významné vedlejší účinky dotací v rámci opatření 121, které evaluace podle standardní závazné metodiky nezachycuje a neinterpretuje (vyrovnání deficitu v investicích do prosté reprodukce z minula, zvýšení úrovně odměňování nebo úrovně provozní spotřeby, zvýšení tržeb s mizivým podílem přidané hodnoty, aj.).

Metoda sběru dat CAWI- Computer Aided Web Interviewing (Online dotazování pomocí internetu) umožnila nejen získat požadované informace podle struktury dotazníku, ale doplnit výstupy – tak, jako je tomu u standardizovaných rozhovorů – o dodatečné údaje o motivech, postojích a záměrech respondentů. Tyto cenné informace lze pak využít i v dalším šetření.

6. SYNTÉZA – NÁVRH MODELU OPTIMALIZACE ŘÍZENÍ PRŮBĚHU A PODPORY INOVACÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ

Tato část práce je věnována komplexnímu pohledu na získaná data a na jejich analýzu. Základem je výběr podstatných souvislostí a vazeb mezi zkoumanými jevy, jejich tabulkové a grafické znázornění a znázornění trendů. Diskuse výsledků analýzy a syntéza závěrů vyžadovala využít v maximální míře metody dedukce – tedy zejména při zasazování konkrétních zjištění do obecných souvislostí a následně i indukce – tedy zobecňování tak, aby doporučení byla skutečně v praxi využitelná. Výsledkem jsou pak závěry a doporučení, nejen potřebných změn závazné metodiky pro poskytování a hodnocení využívání dotací formou doporučení k úpravě konkrétních pravidel, ale také doporučené úpravy pravidel řízení a monitoringu. K důležitým závěrům patří rovněž doporučení stávajícím i potencionálním příjemcům podpory z unijních prostředků v rámci opatření 121 a návrhy a vymezení potřeby dalšího hlubšího – specializovaného - návazného zkoumání, které má autor v úmyslu.

Je nutno zdůraznit, že na jedné straně je počet respondentů dotazníkového šetření velmi značný a reprezentativní. Na straně druhé bylo nutno uvážit, že data z dvouletého období při určování trendů a obecných charakteristik vyžadují kvalifikovanější logický rozbor s uvážením časového posunu mezi působením faktorů (investice do modernizace) a projevem důsledků (změny tržeb, aj.). Kromě toho jde o silně agregované ukazatele a tudíž autor upřednostnil kvalitativní metodické přístupy před mechanickým kvantitativním zpracováním.

Hlavním cílem této disertační práce bylo analyzovat současný stav i průběh poskytování, využívání a vyhodnocování unijních dotací v rámci opatření 121 a na základě syntézy takto získaných poznatků spolu s výsledky vlastního samostatného výzkumu navrhnout sadu doporučení jako podpůrný nástroj pro zvýšení efektivity jejich využití.

Tento návrh ve formě ucelené soustavy konkrétních doporučení a podmínek, za nichž jsou platné, je určen k podpoře rozhodování potencionálních i skutečných příjemců dotací na straně jedné a ke kvalifikovanějšímu rozhodování poskytovatelů o unijních dotacích v rámci opatření 121 pro využití v zemědělských hospodářstvích ČR. Tím mohou být vytvořeny předpoklady pro následné zvýšení konkurenceschopnosti českých zemědělců na základě účinnější modernizace a inovace jejich výrobních technologií nebo výrobků bez zvýšení výdajů státního rozpočtu a zvýšených nároků na finanční zdroje v samotných zemědělských hospodářstvích.

Specifika tohoto hlavního cíle práce spočívá v analýze teoretických souvislostí problematiky využívání dotací ve vybrané oblasti inovací a modernizace (tj. kompletně opatření 121) a v syntéze těch poznatků, které vymezují možné dopady i omezení závěrů analýzy.

Nedílnou složkou je také rozpracování metodických prvků a návrh doporučení jak na úrovni zdokonalení (rozšíření) stávající metodiky poskytování a hodnocení unijních dotací v rámci opatření 121, tak hlubší úvahy nad možnými trendy vývoje metodiky a nástin doporučených směrů dalšího výzkumu pro zdokonalení metodického rámce a metodických postupů (volba dosud neuplatňovaných podpůrných metod).

Jde o legitimní otázky. Jaký je vlastně potenciál modernizace celého českého zemědělství s využitím unijních dotací v rámci opatření 121 a do jaké míry se jej daří využívat?

Jaká je situace u všech potencionálních cílových skupin –a to zejména u neúspěšných žadatelů i u tzv. nežadatelů o dotaci na modernizaci.

Ukázalo se, že provedená analýza dosahovaných výsledků při poskytování unijních dotací v rámci opatření 121 ve vazbě na stávající způsob, principy a zásady jejich řízení, poskytování a čerpání, umožnila definovat slabá místa v dosavadní účinnosti i rozsahu působnosti.

Na základě analýzy dosavadní aplikace opatření 121 a metodiky pro její vyhodnocování byly potvrzeny pracovní hypotézy, a potvrzena potřeba:

- Doplnění metodiky o nové evaluační otázky na výrobní strukturu a výrobní zaměření
- Doplnění metodiky o nové evaluační otázky na předchozí vývoj (úroveň modernizace před zahájením čerpání dotací, zkušenosti s inovací z vlastních zdrojů)
- Doplnění metodiky o doplňkové metody, které by vyřešily problém časového posunu mezi opatřeními a zvýšením konkurenceschopnosti – tím zpřesnění a objektivizace hodnocení
- Příprava doporučení a návrhů na základě syntézy poznatků z vlastního šetření, na základě poznatků o fungování dle dosavadní metodiky a na základě validace pracovních hypotéz tak, aby současní čeští zemědělci byli lépe vyzbrojeni a schopni využít dostupnou unijní podporu v rámci opatření 121,
- Doplnění zjišťování těch charakteristik, které komplexně doplňují dosavadní pravidla. Navrhnout nové metodické prvky a žádoucí směry dalšího zkoumání.

Lze konstatovat, že s pomocí teorie a vlastního výzkumu byly v praxi současného systému využívání unijních dotací k podpoře inovace a modernizace v českém zemědělství nalezeny způsoby odstranění některých bariér pro jejich efektivnější využívání. Odkrytí a využití klíčových vztahů a trendů pro zvýšení konkurenceschopnosti českých zemědělských hospodářství lepším a rozsáhlejším využitím disponibilní podpory EU je potřeba dále propagovat a podrobit hlubšímu zkoumání. Následuje souhrn výsledků z hodnocení průběhu a výsledků modernizace zemědělských podniků (I.1.1.1) v rámci opatření

6.1. Výsledky validace pracovních hypotéz a jejich využití pro podporu optimálního řízení inovačních procesů

6.1.1. Obecná struktura modelu řízení inovací

Soustavu návrhů opatření, která tvoří modelový, tedy žádoucí či optimální stav, můžeme rozdělit na složku metodickou, složku věcnou, složku organizační a složku informační. V těchto směrech se projeví nedostatky stávajícího systému podpory inovací. Dlužno říci, že hlavní proud aktivit řízení inovačních procesů v českém zemědělství jde svým vlastním směrem. Projevují se zde iniciativy soukromých vlastníků i kooperace s centry a nositeli rozvoje inovací (výzkumné instituce aj.). Nicméně podpora inovací z EU představuje významnou příležitost překonat nedostatky finančních zdrojů. Zároveň je třeba říci, a to je jeden z poznatků v této práci, že metodika pro poskytování dotací na inovace má mnoho pozitivních rysů. Především představuje referenční úroveň pro přístup a způsob podpory inovací včetně měření výsledného efektu pomocí indikátorů. Nicméně, ukazuje se, že mnohé lze zlepšit.

Proto i posouzení výsledků řízení inovací s využitím podpory z EU či vlastní návrh metodických principů efektivního řízení inovačních procesů, stejně jako návrh směrů podpory inovací z heterogenních zdrojů je třeba trvale kriticky hodnotit a hledat cesty, jak je zlepšovat. Model, jehož strukturu tvoří dále uvedená opatření se tedy neobejde bez jejich interpretace včetně možných rizik při realizaci.

6.1.2. Doporučení k realizaci modelu řízení inovací v podmínkách budoucího vývoje českého zemědělství (vliv očekávaných trendů)

Následující návrhy opatření, jež naplňují ideální představy o modelovém, tedy optimálním vylepšení řízení procesu inovací v českém zemědělství, jsou doplněna o jejich stručnou charakteristiku, usnadňující případnou implementaci. Opatření lze rozdělit do tří skupin na opatření zásadní, vhodná – realizace problematičká a snadně realizovatelná.

Snadně realizovatelná opatření:

- Vyšší počet financovaných školení pro mikropodniky je výrazem potvrzení hypotézy o nevyužitém potenciálu nežadatelů (jsou prakticky nejvíce z této skupiny). Jde o poskytování konkrétnějších informací „problematickému“ okruhu žadatelů. Je třeba uznat, že tato aktivita se může dlouho jevit jako málo efektivní a školení neodstraní obavy z velké administrace – bude tedy hůře zdůvodnitelná.
- Soubor akreditovaných poradců využitelných pro konzultace potenciálních žadatelů, a to zdarma, zajistí bližší dostupnost individuálního poradenství zemědělcům. S tím však souvisí vytváření nerovných podmínek mezi akreditovanými a neakreditovanými poradci.
- Preference žádostí zpracovaných na základě odborných konzultací s akreditovanými poradci může motivovat zemědělce k využívání odborných poradenských služeb. Možnost sklouznutí k formálnímu opatření bez požadovaného efektu ovšem existuje.

Vhodná opatření – realizace problematiká:

- Dotované poradenství prostřednictvím profesních organizací umožní větší zapojení profesních organizací, využije se jejich znalost prostředí, elementární znalost podniků. Problémem zůstává kontrolovatelnost, zneužití profesních organizací pro financování lobbingu.
- Podávání a konzultace žádostí prostřednictvím Agentury pro zemědělství a venkov (AZV) by vedlo jistě k přiblížení kontaktních míst blíže k zemědělcům a využití existující organizační struktury MZe. Vysoké náklady na zajištění bezpečnosti systému a průběžné proškolení všech odpovědných pracovníků mohou být značnou bariérou.
- Informační TV kanál pro zemědělce, obdobně jako v zahraničí, umožní okamžitě dostupnost informací i pro zemědělce nevyužívající internet. Bude třeba překonat překážky, jako jsou vysoké náklady a malá cílová skupina. Řešení je možno hledat u regionálního vysílání.
- Zvýhodňování ekonomicky návratných projektů by změnilo myšlení zemědělců i hodnotitelů. I tam, kde jde o vynakládání evropských a národních finančních prostředků, by se dělo na základě prokazatelné efektivnosti – tedy univerzální kritéria, jako např. návratnost investic bez započtení dotace, zohlednění i dotací průměrné míry zhodnocení kapitálu, aj. To by vyžadovalo nutnost odborného posouzení projektů reálnosti ekonomické návratnosti. Vysoce nákladné a velká míra subjektivity a doplnění metodiky o pomocná kritéria (celkové zhodnocení kapitálu)

- Doplnění metodiky o členění objemu i podmínek podpory podle pomocných parametrů (dosavadní inovace, rychlost obratu, typ technologie, velikost podniku, podíl tržních odvětví, charakter služeb apod.). To by umožnilo dosáhnout rychlejšího efektu u vybraných podniků a celkově vyšší průměrnou efektivnost investic na podporu inovací. Neobejde se to bez podrobnější znalosti zaměření a výrobních specifík podniků.
- Větší objektivita při posuzování (dotace by měla být důsledně chápána jako cizí zdroj, na který platí stejná kritéria jako na každý cizí zdroj (tedy při výpočtu efektivnosti nutno uvažovat průměrnou úrokovou míru), nikoliv jako příspěvek za účelem dosažení efektivnosti. Přispělo by to k lepší zpětné vazbě žadatelů o skutečné kvalitě projektu i k větší průhlednosti – teoreticky by tak mohlo dojít perspektivně k navýšení objemu prostředků na podporu inovačních programů. Je ovšem třeba zdůraznit vyšší nároky a nutnost vyšší odbornosti hodnotitelů i poradců.

Zásadní opatření:

- Garance úspěšné realizace projektu prostřednictvím financovaného poradce přinese větší zainteresovanost poradců na úspěšné realizaci projektů. Na druhé straně - složitost systému a vymezení odpovědnosti za neúspěšně realizované projekty je potenciální komplikací.
- Využití programu Podpůrného, garančního a lesnického fondu (PGRLF) "Zemědělec" na dotace úroků z úvěru při realizaci projektů PRV. To by umožnilo výrazné zvýšení dostupnosti cizích zdrojů a využití stávajícího funkčního a efektivního systému podpory. Značně problematická je ovšem systematická notifikace souběhu podpor.
- Preference zavádění jedinečných technologií doposud nepoužitých v ČR by umožnilo zvýšení zavádění inovativních přístupů a technologií. Tím by se vlastně přešlo k modelu absolutního hodnocení kvality, resp. úrovně inovace. Jedná se o však vysoce odborně náročné posuzování a ne vždy je prokazatelnost jedinečnosti projektu možná.

Tyto uvedené návrhy byly vybrány z celé řady námětů, které se ukázaly během ověřování pracovních hypotéz a to především během výzkumu u neúspěšných žadatelů i nežadatelů o dotace na podporu inovací. Formulace v podobě doporučení pro návrh modelu efektivnější podpory inovací v českém zemědělství je pouze začátkem dlouhodobého procesu. Teprve postupným ověřováním – jak bude ukázáno dále, některé již byly předběžně ověřeny doplněním dalších otázek do šetření v roce 2009 – se prokáže, zda lze dosáhnout zásadní změny, nebo alespoň dílčího zlepšení.

6.2. Diskuse dosažených výsledků – praktická využitelnost modelu v praxi

Je třeba otevřeně říci, že ačkoliv výše zmíněná doporučení, ať již metodického, nebo věcného či organizačního charakteru mohou za určitých podmínek výrazně zkvalitnit řízení i výsledky inovačního procesu v českém zemědělství, jejich uplatnění má i svá úskalí. Obecně největší bariéru tvoří setrvačnost nastavených pravidel a procesů, kdy standardní evaluační postupy se prakticky zaměřují pouze na úspěšné žadatele a v rámci jejich projektů velmi málo diferencují.

6.3. Ověřování modelu řízení podpory inovačního procesu - výsledky rozvoje inovace a modernizace zemědělských podniků

6.3.1. Přehled návrhu opatření modelu a doporučení k aplikaci

Tabulka č. 24: Návrhy konkrétních opatření na základě analýzy a prověření pracovních hypotéz

Popis opatření
Garance úspěšné realizace projektu prostřednictvím financovaného poradce
Dotované poradenství prostřednictvím profesních organizací
Podávání a konzultace žádostí prostřednictvím Agentury pro zemědělství a venkov (AZV)
Vyšší počet financovaných školení pro mikropodniky
Soubor akreditovaných poradců využitelných pro konzultace potenciálních žadatelů - zdarma
Informační TV kanál pro zemědělce
Preference žádostí zpracovaných na základě odborných konzultací s akreditovanými poradci
Využití programu Podpůrného, garančního a lesnického fondu (PGRLF) "Zemědělec" - dotace úroků z úvěru při realizaci projektů PRV
Preference zavádění jedinečných technologií doposud nepoužitých v ČR
Zvýhodňování ekonomicky návratných projektů
Doplnění metodiky o pomocná kritéria -celkové zhodnocení kapitálu
Propagace podpory mezi nežadateli zúžením počtu kritérií a jejich propagací
Doplnění metodiky o členění objemu i podmínek podpory podle pomocných parametrů(dosavadní inovace, rychlost obratu, typ technologie)

Pramen: Zpracováno s použitím interpretace závěrů analýzy výsledků šetření u zkoumaných podniků [25]

6.3.2. Kontrolní otázky na nové metodické prvky - příjemci podpory

Šetření probíhala dotazníkovým průzkumem (metoda M3). Základním souborem (tzv. populací) pro výběr byl souhrn všech příjemců dotace z tohoto opatření, kteří předložili „Žádost o proplacení“ (dále jen ŽOP), dle poskytnutých dat Ministerstvem Zemědělství a SZIF ke dni 18. května 2010. Územně byla pokryta celá ČR. Dle dodaných podkladů bylo identifikováno celkem 871 žádostí z tohoto dotačního titulu. Průzkum na příjemcích dotace se realizoval se ziskem N= 369 respondentů, což odpovídá 42,37 % populace.

Úplné znění dotazníku tvoří přílohu č. 10. samostatné přílohy této zprávy Dotazníková šetření.

Metoda sběru dat byla zvolena CAWI- Computer Aided Web Interviewing. Výsledná data byla poté zpracována v systému SPSS s následným využitím aplikací Word a Excel (to platí pro většinu tabulek a grafů).³

6.3.3. Kontrolní otázky na nové metodické prvky - neúspěšní žadatelé

Šetření bylo provedeno i na vzorku neúspěšných žadatelů o dotaci z tohoto opatření (pro stanovení efektu mrtvé váhy, aj.).

Šetření probíhalo dotazníkovým průzkumem (metoda M3). Základním souborem (tzv. populací) pro výběr byl souhrn všech neúspěšných žadatelů dotace z tohoto opatření, kteří předložili „Žádost o proplacení“ (dále jen ŽOP), dle poskytnutých dat Ministerstvem Zemědělství a SZIF ke dni 18. května 2010. Územně byla pokryta celá ČR. Dle dodaných podkladů bylo identifikováno celkem 342 neúspěšných žádostí z tohoto dotačního titulu. Průzkum se realizoval se ziskem N= 91 respondentů, což odpovídá 26,61 % populace.

Úplné znění dotazníku tvoří přílohu č. 11 samostatné přílohy této zprávy Dotazníková šetření.

Metoda sběru dat byla zvolena CAWI- Computer Aided Web Interviewing (Online dotazování pomocí internetu).

6.3.4. Kontrolní otázky na nové metodické prvky - nežadatele podpory formou dotací

Doplňkově bylo provedeno šetření i na vzorku subjektů, které o dotaci z tohoto opatření nežádaly.

³ Veškerá získaná data jsou uložena v elektronické podobě na serverech dodavatelské společnosti a na externím datovém nosiči dle příslušného archivačního řádu.

Šetření probíhalo dotazníkovým průzkumem (metoda M3). Osloveny byly namátkově subjekty, které z PRV žádaly o dotaci z jiných opatření např. OSY II, ale v opatření 121 (I.1.1.1) žádost nepodaly. Z toho vyplývá, že nebylo možné stanovit celkový počet všech subjektů, které tvoří populaci. Návratnost dotazníku tvořila 66,8 %.

Průzkum se realizoval ve dnech 8 - 20. září 2010 se ziskem N= 304 respondentů. Dotazníky obsahovaly průměrně 14 otázek. Průměrná doba vyplnění dotazníku byla 9 minut. Úplné znění dotazníku tvoří přílohu č. 12. samostatné přílohy této zprávy Dotazníková šetření.

Metoda sběru dat byla zvolena CAWI- Computer Aided Web Interviewing (Online dotazování pomocí internetu). Výsledná data byla poté zpracována v systému SPSS s následným využitím aplikací Word a Excel (pro většinu tabulek a grafů).⁴

Doplnění o data ČSÚ

- agregované ukazatele hospodaření vzorku příjemců, kteří podali ŽOP v roce 2008
- agregované ukazatele hospodaření za srovnávací skupinu podniků nepodpořených z OSY I PRV

Osobní polostrukturované rozhovory s příjemci podpory

Tabulka č. 25: Výsledky rozhovorů

	právní forma	vel. podniku
1	PO	střední
2	PO	střední
3	FO	mikro
4	PO	mikro

Pramen: Zpracováno s použitím výsledků šetření u zkoumaných podniků [25] a na podkladě dat z DHV CR[25]

⁴ Veškerá získaná data jsou uložena v elektronické podobě na serverech dodavatelské společnosti a na externím datovém nosiči dle příslušného archivačního řádu.

6.3.5. Výsledky a dopady opatření

Pozitivní vliv podpory týká se zlepšení možnosti přístupu podniků na domácí a zahraniční trh byl prokázán u podniků se zaměřením na rostlinnou výrobu a zahradnictví. Podnikům v oblasti rostlinné výroby podpora výrazně, dle jejich vyjádření, pomohla k získání nových odběratelů v zahraničí případně ke zvýšení jejich realizované produkce v zahraničí.

Výrazně velký podíl podpory je směřován do podniků s ekologickou formou hospodaření v porovnání s jejich podílem hospodaření na zemědělské půdě. Podporu lze považovat za vyrovnanou v rámci oblasti LFA a non LFA.

Velmi pozitivně lze hodnotit vliv podpory na využívání stávajících staveb při realizaci projektů. Díky směřování podpory na obnovu (využívání stávajících) staveb, nedochází k degradaci zemědělské půdy výstavbou nových objektů pro zemědělskou výrobu.

Z hlediska úrovně čerpání podniků s rozdílnými právními formami, lze konstatovat, že iniciativa podnikatelů – fyzických osob je nižší na rozdíl od podniků právnických osob.

7. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ PRO PRAXI

Jak již bylo uvedeno, proces obnovy a rozvoje výrobní základny českého zemědělství je nedílnou součástí hospodaření zemědělských podniků. Má strategickou dimenzi a rozhoduje o dlouhodobé konkurenceschopnosti zemědělských hospodářství. Nástrojem k prosazení této strategie jsou investice, zacílené nejen do obnovy a systematické modernizace, ale především do oblastí inovací a rovněž do podpory objemu, kvality produkce a zvýšení tržního, potažmo exportního podílu. Hodnocení efektivnosti investic není pouze administrativním postupem, ale má perspektivně překračovat svůj původní rámec, rozvíjet se a sloužit především potřebám českého zemědělství, respektive přímo českým zemědělským hospodářstvím.

Z tohoto hlediska jsou rozšířením původního pojetí evaluace modernizace také závěry z předchozí analytické části a ze získaných výsledků. Na základě realizovaných analýz v souladu s trendy, potvrzujícími pracovní hypotézy lze doporučit následující:

- Zvážit mírné snížení bodového zvýhodnění ekologických zemědělců v preferenčních kritériích. Předělo by se tak účelové „ekologizaci“ a odstupování od ekologické formy hospodaření po uplynutí 5ti letého závazku. Dalším způsobem řešení je možná preference pouze ekologických zemědělců, kteří hospodaří na 100% výměry půdy v ekologickém režimu, případně v současné době již produkují finální výrobek pro spotřebitele. Alternativně se v souvislosti s přiznanou podporou projektu zaváže k jeho produkci.
- Z důvodu nižší četnosti podávaných žádostí žadatelů z kategorie mikropodniků (zejména fyzické osoby) v kontextu prokázaného nižšího povědomí a současně s velkou mírou obav lze doporučit následující možné řešení. Zvýšit limit způsobilého výdaje „Projektová dokumentace pro kategorii příjemců – mikropodnik ze stávající úrovně 20 000Kč na žádost na výrazně vyšší hodnotu s nezbytným rozšířením způsobilých činností v rámci tohoto způsobilého výdaje. Využít finanční podporu pro žadatele i k řízení celé realizace projektu včetně podání žádosti o proplacení a poradenství v oblasti účtování. Tuto úpravu provést prozatím na dobu omezenou s následnou analýzou dopadů. Tímto opatřením může dojít i ke snížení počtu ukončených projektů v období administrace projektu z důvodu pochybení žadatele a zároveň dojde ke snížení administrativní zátěže RO SZIF.

- Lze doporučit soustředění se opatření 121 na rekonstrukci, budování jímek a skladovacích prostor pro kejdu a hnůj jako přípravu pro příští období, kdy budou kladeny vyšší požadavky na skladovací kapacitu těchto zařízení. Upravit tuto problematiku i v souvislosti s bodovacím kritériem o využití stávající budovy např. automatickým udělením bodů u tohoto preferenčního kritéria, pokud žádost o dotaci zahrnuje výhradně způsobilý výdaj 011 Jímky na kejdu a 012 hnojiště. Toto opatření doporučeno i na základě Health checku a jeho doporučení (viz. zavádění monitorovacího indikátoru v souvislosti s odpadními jímkami a hnojišti).
- Zlepšit informovanost potenciálních žadatelů, jelikož se u tohoto opatření z řad nežadatelů projevila neznalost Programu a zejména obavy související s nezvládnutím složité administrace, dle vyjádření respondentů.
- Zrušit kritérium přijatelnosti min. podílu příjmů ze zemědělské prvovýroby na celkových příjmech v min. rozsahu 30 procent při zachování zvýhodňování žadatelů s příjmem ze zemědělské prvovýroby vyšší jak 45%.
 - Stávající metodika výpočtu příjmů ze zemědělské prvovýroby zahrnuje ještě navíc příjmy z produkce bioplynových stanic. Tj. preferuje jenom jednu z možných diversifikačních aktivit, která je navíc ještě zvýhodňována i výkupní cenou.
 - Nezohledňuje jiné diversifikační aktivity zemědělských podnikatelů (agroturistika, případně jiné služby), které byly rovněž podpořeny z PRV.
 - Zbytečně zatěžuje SZIF v rámci provádění kontrol na místě u žádosti o proplacení! Jelikož se jedná o všechny projekty!
 - Účelové rozšiřování aktivit (činností) , které jsou zahrnovány do příjmů ze zemědělské prvovýroby případně jsou k nim připočítávány, potírá původní význam (účel) vymezení pojmu zemědělská prvovýroba.
 - Na skutečnost účelového přidávání aktivit velmi často upozorňovali oslovení respondenti dotazníkových šetření.
- Zrušit nebo zvýšit omezení pro mladé začínající zemědělce zejména v období od 16 -24 měsíců jejich existence z hlediska celkových způsobilých výdajů ze stávající výše 2 000 000Kč na částku 15 000 000Kč. Jedná se o naprosto diskriminační omezení nemající žádné racionální opodstatnění. V případě, že se bude jednat o MZZ podpořeného z opatření „Zahájení činnosti mladých začínajících zemědělců“ tak ho tato podmínka výrazně omezuje ve vztahu k povinnosti dosahování 120 tis. Kč. zisku a podílu 45% příjmu ze zemědělské prvovýroby. Jedná se o podporu pouze mikropodniků nebo podniků nerealizující žádný rozvoj. Podpora začínajícího zemědělce není podporou jeho rozvoje, ale podporou udržitelnosti českého zemědělství. Opatření 121 je jediné opatření s rozvojovým potenciálem pro tyto příjemce.

Před českým zemědělstvím stojí navíc ještě větší část úkolu restrukturalizace výroby i odbytu s využitím vlastních i cizích zdrojů. Významnou část těchto (omezených, jak jinak) zdrojů tvoří evropské dotace.

Předmětem a obsahem této práce je hledání odpovědí na otázky:

- zda a do jaké míry, popř. jakými způsoby, jsou čeští zemědělci v současných podmínkách schopni využít dostupnou podporu z EU na modernizaci a vyšší stupně inovací
- jaká je efektivnost využití těchto prostředků v podmínkách ČR a jaké jsou možnosti jejího zvýšení
- jaká část potenciálu, který dotační možnosti nabízejí (co do zvýšení exportního podílu, rozšíření tržního segmentu, zvýšení produkce, zvýšení úrovně modernizace a inovace, posílení dlouhodobé konkurenceschopnosti na světových trzích včetně posílení celkové konkurenceschopnosti evropského zemědělství), zůstala nevyužita; nakolik lze tento potenciál lépe využít tím že tato práce nabídne ucelená doporučení pro změnu pravidel poskytování a čerpání dotací opatření 121, popř. doporučení přímo současným i potencionálním zájemcům o podporu ke změně jejich rozhodování a jednání.
- do jaké míry lze teoreticky i skutečně docílit efekt, který by bylo možno dosáhnout realizací návrhů opatření a doporučení; je nutno v této souvislosti brát v úvahu významnou skutečnost, že jakékoliv doporučení, pokud se opírá o relevantní výsledky z praxe, má značnou šanci posloužit ke změně některých pravidel čerpání dotací s možným dopadem v řádu miliard na vynaložené (resp. z EU přijaté) finanční prostředky; toto je podloženo značným multiplikačním efektem, který je úměrný přínosu, rozsahu, počtu příjemců a počtu vazeb na podpůrná odvětví a na řadu odběratelů i dodavatelů.
- Jaké metodické a teoretické přístupy je účelné dále preferovat při rozpracování výsledků této práce k prosazení moderních trendů v podpoře modernizace a inovací českého, potažmo evropského zemědělství.

Poslání práce, které implicitně vyplývá z nastíněného obsahu představovalo pro autora práce silnou motivací k tomu, aby se pokusil v této disertační práci na základě důkladného studia výsledků opatření 121 nejen v rámci ale i nad rámec závazné metodiky hodnocení opatření 121 odkrýt a umožnit využít vztahy a trendy, které jsou klíčové pro zvýšení konkurenceschopnosti českých zemědělských hospodářství a to na základě účinnějšího využívání disponibilní podpory EU.

8. SOUHRN

Výsledky analýzy i komplexní posouzení průběhu modernizace českého zemědělství s podporou evropských dotací v rámci opatření 121 - modernizace, stejně tak jako následná diskuse výsledků syntézy potvrdily pozitivní přímý vliv dotací na zvýšení konkurenceschopnosti úspěšných žadatelů o dotace.

Souběžně s tím, bylo potvrzeno, že existuje značný potenciál ve zvýšení efektivnosti tohoto procesu, jeho řízení, v metodice evaluace i ve směřování podpory.

V souladu s cílem práce byly popsány faktory růstu tohoto potenciálu na základě validace pracovních hypotéz o fungování těchto faktorů a hypotéz o metodických principech, které jak se ukázalo, mohou, přinést v kladném případě zvýšení efektivnosti procesu inovace.

Popis působení těchto faktorů a metodických prvků je uveden v analytické části práce. V syntetické části pak jsou uplatněny ve formě návrhu modelu efektivní podpory inovací včetně využití prostředků EU po stránce metodického přínosu pro praxi (které stránky upřednostnit a doplnit do stávající metodiky, která kritéria je účelné uplatnit při výběru žadatelů, které ukazatele je nejlepší preferovat při hodnocení preferovat, resp. proč). Ty prvky a parametry modelu, které bylo možno ověřit, se osvědčily. Model byl proto doplněn o doporučení k praktickému provádění a hodnocení (zahrnutí rizika, dalších možností i potenciálu rozvoje).

Z pracovních hypotéz, které byly potvrzeny, byl model rozšířen o významný poznatek, že existují trendy a závislosti mezi takovými faktory jako je výchozí úroveň modernizace, výrobní zaměření, rychlost obratu a technologie výroby a mezi rychlostí odezvy nárůstu konkurenceschopnosti u jednotlivých zemědělských hospodářství. To umožní v budoucnu lépe diferencovat podporu - ať již z evropských či jiných zdrojů - tam, kde lze očekávat rychlejší i dynamičtější reakci a také lépe predikovat další vývoj konkurenceschopnosti našeho zemědělství. V neposlední řadě představují závěry práce kompas i pro samotné manažery, investory a vlastníky zemědělských firem k preferování účinnějších forem inovací a to v těch podmínkách, kde je efekt konkrétní.

Lze konstatovat, že konstrukcí modelu se podařilo naplnit poslání i cíle práce a je pro autora práce silnou motivací k tomu, aby se pokusil pokračovat v prohloubení a pokračování výzkumu ve směrech, které rozsah této práce nedovoloval.

9. SEZNAM LITERATURY

1. BAŠEK, V.: České zemědělství šest let po vstupu do Evropské unie. Výzkumná studie, Praha 2010, s. 77. ISBN 978-80-86671-81-9.
2. BERVIDOVÁ L.: Produktivita práce v národním hospodářství jako vnější faktor růstu výkonnosti jednotlivých odvětví, In: Tvrdoň J. a kol.: Ekonomická výkonnost Českého zemědělství před vstupem ČR do EU, Závěrečná zpráva 2.etapy institucionálního výzkumného záměru "Efektivní integrace Českého agrárního sektoru v rámci evropských struktur – předpoklad trvale udržitelného rozvoje, ČZU v Praze, PEF, Praha, 2001, s. 29 -35, ISBN 80-213-0743-9
3. COATES, CH.: Efektivní řízení, GRADA Publishing, s.r.o., Praha 1997
4. DAIGNE, J.F.: Ozdravná opatření v podniku, HZ Praha, Praha 1996
5. DRUCKER, P.F.: *Inovace a podnikavost, Praxe a principy*, Praha: Management Press, 1992
6. FAJMON, H.: Čeští zemědělci a Společná zemědělská politika Evropské unie. Informační příručka, Praha 2005.
7. FOTR J., SOUČEK I.: Podnikatelský záměr a investiční rozhodování. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2002. ISBN 80-247-0939-2
8. FRÝBERT, B.: Jak transformovat podnik, Montanex, Ostrava 1995
9. HELDMAN KIM, JANSEN PATTI, BACA CLAUDIA: PMP - Project Management Professional Study Guide, Hoboken, Wiley 2005, 768 s. ISBN 0782136028 s. 2-3
10. HORSKÁ V., MOULIS P., ZUZÁK R.: Finanční krize podniku-teoretická východiska, Moderní řízení, Praha 1999
11. HRABÁNKOVÁ M., PROCHÁZKOVÁ D.: Krizové řízení, EKO-CONSULT, Praha 2002
12. KAŠÍK J., M. MICHALCO J.: Podniková diagnostika, Tandem, Ostrava 1998
13. KAŠPAROVÁ L., POTŮČEK M. a kol.: Kohezní politika: Osídlení v České republice, ÚÚR Brno, 2009
14. LEIBER, F.: Nauka o hospodaření zemědělského podniku. ČIAE Praha, 1991
15. LINDH, A.: Policy analysis 2:1 Agricultural policy. POLICY ANALYSIS 2:1. EU AGRICULTURAL POLICY. 2008
16. LINHART, Z.: Cílově programové řízení
17. LUKÁŠ Z., NEUMANN, P.: Společná zemědělská politika EU – Regionální a strukturální politika EU. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 139 s. ISBN 80-245-0064-7.
18. MAREK D., KANTOR T.: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání 2007, Barrister Principal, ISBN 978-80-87029-13-8, s. 202
19. MARTI, A. M.: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, Lucemburk 2009. ISBN 978-92-823-2649-7
20. MICHAEL PIELKE: EU's Rural Development Policy 2007-13: Which support is provided for young farmers ?, 2008, Brno
21. MMR ČR (2008): Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013 (Nickelse 1990)
22. MOULIS, P.: Diplomová práce, ČZU v Praze, 1998

23. MOULIS, P.: Corporate governance vs. crisis of company, Zemědělská ekonomika, Praha 2003
24. MOULIS, P.: Krizová komunikace, Konkurenční prostředí v zemědělství a potravinářství, MZLU, Brno 2004
25. DHV: Průběžné hodnocení programu rozvoje venkova ČR za období 2007-2013, Zpráva o střednědobém hodnocení, Praha
Aktuální stav implementace jednotlivých opatření os I. a III., listopad 2008
26. 27. PERLÍN, P.: Evropská unie pro studenty. Institut evropské demokracie. Praha 2005, s. 32.
27. PORTER, Michael E.: Konkurenční výhoda, 1. vyd., Praha, Victoria Publishing, 1995, ISBN 80-85605-12-0
28. ROSENAU, Milton D.: Řízení projektů. 3. vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2007. 344 s. ISBN 978-80-251-1506-0. s. 5
29. ŘÍMOVSKÁ, P.: Metodické postupy v projektování podnikatelských projektů: Teoretické přístupy a praktické návody k aplikaci. 1. vyd. Praha: PEF CZU Praha, 2005. ISBN 80-213-1285-8
30. SAMUELSON P. A, NORDHAUS W. D.: Ekonomie NS Svoboda, 2007, 18. Vydání, ISBN 978-80-205-0590-3
31. SHARPE, W. F.: Investice, 4 vyd. Victoria Publishing, 1994 Praha, 810 s, ISBN 80-85605-47-3
32. SCHUMPETER, J. A.: The Theory of Economic Development. Leipzig: Duncker and Humblot. Translated by R. Opie. Cambridge: Harvard University Press, 1934. Reprint. New York: Oxford University Press, 1961.
33. SYNEK Miloslav a kol: Podniková ekonomika, 3. přepracované a doplněné vydání, Praha: C. H. Beck, 2002, 479 s., ISBN 80-7179-736-7, 236 s.
34. ŠTŮSEK, J.: Řízení provozu v logistických řetězcích, Praha, C.H.Beck., ISBN 978-807179-534-6
35. ŠVEJDA, P. a kol.: *Základy inovačního podnikání*, Praha, AIP ČR 2002, ISBN 80-903153-1-3
36. TAUER, Vladimír, et al.: Získejte dotace z fondů EU: tvorba žádosti a realizace projektu krok za krokem: metodika, pravidla, návody/ Vladimír Tauer, Helena Zemánková, Jana Šubrtová. Vyd. 1. Brno : Computer Press, 2009. 160 s. ISBN 978-80-251-2649-3.
37. TEPPER T., KÁPL M.: Peníze a vy. Prospektum, Praha 1994
TIDD, J. a kol. *Řízení inovací*. Brno: Computer Press, 2007, ISBN 978-80-251-1477-7
38. TICHÁ I., HRON J.: Strategické řízení. 1. vyd. Praha: CZU, 2010. ISBN 978-80-213-0922-7
39. VALACH J. a kol: Investiční rozhodování a dlouhodobé financování. EKOPRESS, Praha, 2001
40. VILAMOVÁ, Š.: Čerpáme finanční zdroje Evropské unie: praktický průvodce. Vyd. 1. Praha: Grada, 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X.
41. WÖHE, G.: Úvod do podnikové hospodářství, C D Beck, Praha 1995

42. WOKOUN, R.: Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie. 1. vyd. . Praha: Oeconomica, 2003. 326 s. ISBN 80-245-0517-7
43. WOKOUN, R.: Strukturální fondy a obce I. 1. vyd. Praha: ASPI, a.s., 2006, 146 s. ISBN 80-7357-138-2.
44. WUPPERFELD, U.: Podnikatelský plán pro úspěšný start. 1. vyd. Praha: Management Press, 2008. ISBN 80-7261-075-9
45. ZUZÁK, R.: Krizové řízení podniku (dokud ještě není v krizi), Professional Publishing, Praha 2004

Odborná periodika a oficiální zdroje institucí

46. Europe's farm follies. Why the European Union retains its strange fondness for farm subsidies. Special reports. London 2005.
47. Moderní řízení, Praha, ISSN 0026-8720
48. Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 -2013, Mze, Praha 2006 (aktualizované vydání Mze, Praha 2010)
49. Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 -2013, Mze, Praha 2007 (aktualizovaná vydání Mze, Praha 2008 a Mze, Praha 2010)
50. Rozvoj venkova, příručka ke společnému rámci pro monitorování a hodnocení, metodický dokument, DG AGRI, 2006
51. Společná zemědělská politika. Evropská společenství, informační příručka Praha 2007, s.12
52. Zelená zpráva 1996, Agrospoj, Praha 1997
53. Zelená zpráva 1997, MZe, Praha 1998
54. Zelená zpráva 1998, Mze, Praha 1999
55. Zelená zpráva 1999, Mze, Praha 2000
56. Zemědělství 2000, Mze, Praha 2001
57. Zemědělství 2001, Mze, Praha 2002
58. Zemědělství 2002, Mze, Praha 2003
59. Zemědělství 2003, Mze, Praha 2004
60. Zemědělství 2004, Mze, Praha 2005
61. Zpráva o stavu zemědělství za rok 2005, Mze, Praha 2006
62. Zpráva o stavu zemědělství za rok 2006, Mze, Praha 2007
63. Zpráva o stavu zemědělství za rok 2007, Mze, Praha 2008
64. Zpráva o stavu zemědělství za rok 2008, Mze, Praha 2009
65. Zpráva o stavu zemědělství za rok 2009, Mze, Praha 2010

Otevřené zdroje – vytěžené internetové odkazy a legislativa EU

66. A AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT. 2010 [34cit. 2011- 03-01]. <http://www.un.org/esa/agenda21/natlinfo/countr/ec/agriculture.pdf>

67. A CAP, the Common Agricultural Policy. [34cit. 2011- 03-01]. <http://www.touteurope.eu/fr/actions/agriculture-peche/politique-agricole-commune.html>
68. A EU agricultural policy perspectives. 2011. [34cit. 2011- 03-01]. http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/perspec/index_en.htm
69. A EU:s programperiod 2007-2013. Programovací období EU. [34online]. 2003 [34cit. 2011- 03-01]. <http://www.hembygd.se/file/EUpro20072013.pdf?Path=1&ID=2311&File=EUpro20072013.pdf>
70. A Evropa na farmě hlouposti. 2010 [34cit. 2011- 03-01]. <http://www.economist.com/node/5278374>
71. A Johan FM Swinnen, Rozpočet EU, rozšiřování EU a reforma. Konference "Budoucí politika pro rozvoj venkova Evropu". 2003. Brusel 12-14 března 2003. [34online]. 2003 [34cit. 2011- 03-01]. <http://free.pdf-download.org/ebooks>
72. A Q&A: Reform of EU farm policy. [34online]. 2010 [34cit. 2011- 03-01]. <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-11216061> Financování společné zemědělské politiky. [34online]. 2008 [34cit. 2011- 03-01]. http://ec.europa.eu/agriculture/index_en.htm
73. Agriculture & Rural Development [34online]. 2000 [34cit. 2011- 03-01]. <http://www.xanthi.ilsp.gr/kemeseu/ch4/start4.htm>
74. Analýza politiky 2:1. Zemědělské politiky EU . [34online]. 2008 [34cit. 2011- 03-01] <http://www.awish-hellas.org/images/2.1-%20EU%20agric%20policy%20analysis.pdf>
75. Common Agricultural Policy. 2010 [34cit. 2011- 03-01]. <http://www.civitas.oganzační uk/eufacts/FSPOL/AG3.htm> A Europe's farm follies. Why the European Union retains its strange fondness for farm subsidies. Special reports. London 2005.
76. Exploring links between EU agricultural policy and world poverty [34online]. 2010 [34cit. 2011- 03-01]. <http://www.tcd.ie/iis/policycoherence/eu-agricultural-policy/development-critique-cap.php>
77. Exploring links between EU agricultural policy and world poverty [34online]. 2010 [34cit. 2011- 03-01]. <http://www.tcd.ie/iis/policycoherence/eu-agricultural-policy/development-critique-cap.php>
78. dokument Evropské komise COM (2003) 112 [cit. 2011- 03-01]. http://europa.eu/documentation/official-docs/index_cs.htm
79. <http://ekonomika.ihned.cz>
80. <http://europa.eu/>
81. <http://www.businessinfo.cz>
82. <http://www.certifikace-iso.cz/>
83. <http://www.ipodnikatel.cz>
84. <http://www.mzv.cz> - oficiální server Ministerstva zahraničí
85. <http://www.regionalnirozvoj.cz/>
86. <http://www.mmr.cz> – oficiální server Ministerstva pro místní rozvoj

87. <http://www.strukturalni-fondy.cz> – rozcestník pro orientaci o fondech EU v ČR připravovaný MMR
88. Uspokojování potřeb zemědělců a spotřebitelů [34online]. 2011 [34cit. 2011- 03-01]. http://europa.eu/pol/agr/index_en.htm&rurl=translate.google.cz&usg=ALkJrhj0fhU1KcJ0US3KvRX4U9o4JNsS3g
89. Vysvětlení politiky [34online]. 2011 [34cit. 2011- 03-01]. http://ec.europa.eu/agriculture/publi/capexplained/cap_en.pdf&rurl=translate.google.cz&usg=ALkJrhgVuKfgWl2rXnZV6fNjP1kHc-KyHA
90. www.civitas.org.uk
91. www.awish-hellas.org
92. www.ec.europa.eu
93. www.tcd.ie
94. www.agris.cz
95. www.agroweb.cz
96. www.bbc.co.uk
97. www.eagri.cz - oficiální server Ministerstva zemědělství
98. www.economist.com
99. www.free.pdf-download.org
100. www.hembygd.se
101. www.touteurope.eu
102. www.un.org
103. www.uzei.cz - oficiální server Ústavu zemědělsko potravinářských informací
104. www.xanthi.ilsp.gr

Legislativa EU a ČR

105. Nařízení Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999
106. Nařízení Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999
107. Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení Nařízení (ES) č. 1260 /1999.
108. Nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1164/94
109. Nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, o financování Společné zemědělské politiky,
110. Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova
111. Rozhodnutí Komise č. 2006/144/ES, o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007 - 2013).

112. Usnesení vlády č. 499/2006 ze dne 10. 5. 2006. Strategický dokument pro rozvoj venkova ČR pro období 2007–2013, který se realizuje prostřednictvím programového dokumentu Program rozvoje venkova ČR na období 2007–2013.
113. Usnesení vlády ČR č. 245 ze dne 2. března 2005 k postupu přípravy České republiky na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007 až 2013
114. Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v platném znění
115. Zákon č. 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000, o podpoře regionálního rozvoje

10. SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha č. 1 - Dotazník pro příjemce podpory 121 Modernizace zemědělských podniků
- Příloha č. 2 - Dotazník pro neúspěšné žadatele podpory 121 Modernizace zemědělských podniků– srovnávací skupina
- Příloha č. 3 - Dotazník pro nežadatele podpory 121 Modernizace zemědělských podniků – srovnávací skupina
- Příloha č. 4 - Metodika zjišťování indikátorů výsledku R.2, R.7, R.8 a R.9
- Příloha č. 5 - Metodika pro ÚZEI pro účel hodnocení dvou opatření programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013

11. PŘÍLOHY

Příloha č.1 - Dotazník pro příjemce podpory 121 Modernizace zemědělských podniků (I.1.1.1)

I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků

1. Uveďte prosím, jaký je Váš právní statut?

A	Fyzická osoba	☐
B	Právnícká osoba (podnik)	☐

2. Jste-li právníckou osobou, uveďte prosím, jak velký je Váš podnik?

A	Mikropodnik (méně než 10 zaměstnanců)	☐
B	Malý podnik (10 až 49 zaměstnanců)	☐
B	Střední podnik (50 až 249 zaměstnanců)	☐
C	Středně velký podnik (250 až 749 zaměstnanců)	☐

3. Jaké je výrobní zaměření Vašeho podniku / farmy?

A	Smíšená rostlinná a živočišná výroba	☐	F	Pasoucí se hospodářská zvířata (s výjimkou mléčných chovů)	☐
B	Chov drůbeže	☐	G	Trvalé kultury	☐
C	Chov prasat	☐	H	Zahradnictví	☐
D	Polní plodiny	☐	I	Vinařství	☐
E	Produkce mléka	☐	J	Ostatní	☐

4. Ve kterém kraji převážně působíte?

A	Jihočeský	☐	H	Pardubický	☐
B	Jihomoravský	☐	I	Plzeňský	☐

C	Karlovarský	☐	J	Praha	☐
D	Královéhradecký	☐	K	Středočeský	☐
E	Liberecký	☐	L	Ústecký	☐
F	Moravskoslezský	☐	M	Vysočina	☐
G	Olomoucký	☐	N	Zlínský	☐

5. Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením?

„Dotace z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků nám (našemu podniku) umožnila...

		Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
A	... zavést nové technologie a postupy, které snižují náročnost na energetické zdroje. “	☐	☐	☐	☐
B	... zavést nové technologie a postupy, které snižují náročnost na materiální zdroje. “	☐	☐	☐	☐
C	... zavést nové technologie a postupy, které snižují náročnost na lidskou práci. “	☐	☐	☐	☐
D	... zlepšit udržitelné využívání přírodních zdrojů v zemědělství.“	☐	☐	☐	☐
E	... zavést nové technologie a postupy, které zvyšují produkci našeho podniku. “	☐	☐	☐	☐

6. Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením?

„Dotace z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků nám (našemu podniku) umožnila...

		Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
A	... udržet si naše současné odběratele. “	☐	☐	☐	☐
B	...zlepšit vyjednávací pozici vůči odběratelům.“	☐	☐	☐	☐
C	... získat nové odběratele v tuzemsku. “	☐	☐	☐	☐
D	... získat nové odběratele v zahraničí. “	☐	☐	☐	☐
E	... začít vyvážet do zahraničí. “	☐	☐	☐	☐
F	... zvýšit objem vývozu do zahraničí (pokud jste již dříve vyváželi).“	☐	☐	☐	☐

7. Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením?

„Dotace z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků nám (našemu podniku) umožnila...

		Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
A	... zavést nové technologie a postupy, které vedly ke zvýšení kvality produkce.“	☐	☐	☐	☐
B	... zavést nové technologie a postupy, které jsou šetrnější k životnímu prostředí. “	☐	☐	☐	☐
C	... zlepšit welfare zvířat. “*	☐	☐	☐	☐
D	... udržet existenci našeho podniku / farmy.“	☐	☐	☐	☐
E	... snížit ztráty při skladování.“	☐	☐	☐	☐

* Otázka je určena jen podnikům s živočišnou výrobou.

8. Prosím uveďte, co jiného Vám umožnila dotace z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků.

9.

10. Zavedli jste díky dotaci z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků nové technologie a/nebo nové produkty? *Pokud Ano, vyplňte prosím jejich počty, pokud Ne, vyplňte prosím „0“.*

		Počet
A	Nová technologie	
B	Nový produkt	

Vysvětlení:

Nová technologie

Za novou technologii považujeme:

- Technologii, kterou dosud žadatel neměl **nebo**
- Technologii, která přispěla ke změně postupů produkce **nebo**
- Technologii, která vedla k zavedení nového produktu (definice viz níže).

Nový produkt

Za nový produkt považujeme:

- Změnu vlastností původního produktu (například zvýšením jeho kvality) **nebo**
- Vyšší stupeň zpracování původního produktu **nebo**
- Zavedení výroby nového produktu.

11. Vyberte prosím pouze jedno z následujících tvrzení.

„Bez dotace z Opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků...“

A	... bychom investici nerealizovali vůbec (0 %).“	☐
B	... bychom investici realizovali v mnohem menším rozsahu (cca 25 %).“	☐
C	... bychom investici realizovali zhruba v polovičním rozsahu (cca 50 %).“	☐
D	... bychom investici realizovali ve většinovém rozsahu (cca 75 %).“	☐
E	... bychom investici realizovali ve zhruba stejném či stejném rozsahu jako bez podpory (cca 100 %).“	☐

12. Vyberte prosím pouze jedno z následujících tvrzení.

„Bez dotace z Opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků bychom investice pravděpodobně realizovali...“

A	...ve stejném roce.“	☐
B	...o jeden až dva roky později.“	☐
C	...o tři a více let později.“	☐
D	...bychom investice nerealizovali vůbec.“	☐

13. Vyberte prosím pouze jedno z následujících tvrzení.

„Bez dotace z Opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků bychom...“

A	...investovali do stejně technologie .“	☐
B	...investovali do levnější technologie.“	☐
C	...neinvestovali do koupě žádné technologie.“	☐

14. Realizovali jste v bezprostřední návaznosti na projekt(y) dotovaný(é) z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků i další samostatné investiční akce bez dotace z PRV?

A	Ano	☐
B	Ne	☐

Poznámka: Bezprostřední návazností rozumíme:

- **Dotace uvolnila finanční prostředky, které byly vynaloženy na jinou investici nebo**
- **dotace vedla k dalším navazujícím investicím.**

15. Pokud Ano, odhadněte hodnotu těchto dalších investičních akcí (bez dotace z PRV) v poměru k dotaci z PRV (tj. dotace z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků = 100 %).

A	1 - 50 %	☐
B	51 – 100 %	☐
C	101 – 150 %	☐
D	151 – 200 %	☐
E	201 a více %	☐

Pozn.: výše dotace z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků = 100 %

16. Měla podpora z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků bezprostřední vliv na udržení, navýšení nebo snížení počtu pracovních míst ve Vašem podniku?

		Ne	Ano	Pokud ano, o kolik?	Z toho ženy	Z toho muži
A	Dotace vedla ke zvýšení počtu pracovních míst.	☐	☐			
B	Dotace vedla ke snížení počtu pracovních míst.	☐	☐			
C	Dotace vedla k zachování počtu pracovních míst.	☐	☐			
D	Dotace neměla žádný přímý vliv na počet pracovních míst.	☐	☐			

17. Prostor pro Vaše připomínky a náměty k Programu rozvoje venkova:

.....

Děkujeme Vám mnohokrát za Vaše odpovědi!

Příloha č. 2 - Dotazník pro neúspěšné žadatele podpory 121 Modernizace zemědělských podniků (I.1.1.1) – srovnávací skupina

I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků-neúspěšní žadatelé

1. V jakém roce jste podali žádost o podporu z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků, která nebyla schválena?

Rok – výběr (2007, 2008, 2009, 2010)

2. Rozhodli jste se počkat na další kolo příjmu žádostí a podat projekt opakovaně?

A	Ano	☐
B	Ne	☐

3. Jakým způsobem jste připravovali žádost?

A	Samostatně	☐
B	Samostatně s využitím konzultací např. SZIF, profesních organizací, aj.	☐
C	Specializovaná poradenská firma	☐

4. Znáte důvody, pro které Vaše žádost nebyla schválena?

A	Ano	☐
B	Ne	☐

5. V případě Ano, důvodem bylo?

A	Nedodržení termínů	☐
B	Porušení Pravidel „přijatelnost“	☐
C	Nenaplnění preferenčních kritérií	☐

D	Chybná registrace žádosti	☐
E	Jiné. Jaké?	☐

5.A V případě bodu E) Jiné. – Jaké?

6. Měla skutečnost neschválení žádosti vliv na další vaše samostatné investiční akce? (např. Dotace by uvolnila finanční prostředky, které by mohly být vynaloženy na jinou investici)

A	Rozhodně Ano	☐
B	Spíše Ano	☐
C	Rozhodně Ne	☐
D	Spíše Ne	☐

7. Jak jste postupovali, když jste se dozvěděli, že Vaše žádost o podporu z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků nebyla schválena? Rozhodli jste se zamýšlený projekt realizovat bez této podpory? Pokud ano, v jakém rozsahu?

A	Ne, projekt jsme neprovedli/neprovedeme (0 %)	☐
B	Ano, ale projekt jsme provedli/provedeme v mnohem menším rozsahu (cca 25 %).“	☐
C	Ano, projekt jsme provedli/provedeme zhruba v polovičním rozsahu (cca 50 %).“	☐
D	Ano, projekt jsme provedli/provedeme ve většinovém rozsahu (cca 75 %).“	☐
E	Ano, projekt jsme provedli/provedeme ve zhruba stejném či stejném rozsahu (cca 100 %).“	☐

Pokud odpověď 7A, potom se přejít rovnou na otázku č. 19 (pro všechny)

Pokud odpověď 7B, 7C, 7D, 7E, potom se zeptat (Ot. 8 – 18)

8. Jak dlouho jste se rozhodli odkládat projekt, když jste se dozvěděli, že Vaše žádost nebyla schválena?

A	Projekt jsme neodložili, realizovali jsme ho/budeme ho realizovat bez podpory ve stejném roce.	☐
---	--	--------------------------

B	Projekt jsme odložili/odložíme o jeden až dva roky.	☐
C	Projekt jsme odložili/odložíme o tři a více let.	☐

9. Určete prosím typ investice, která byla předmětem realizace:

A	Do budov	☐
B	Ostatní investice	☐

10. Zavedli jste díky projektu, který jste realizovali přesto, že jste neobdrželi podporu z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků, nějaké nové technologie/nové produkty? *Pokud Ano, vyplňte prosím jejich počty, pokud Ne, vyplňte prosím „0“.*

		Počet
A	Nová technologie	
B	Nový produkt	

Vysvětlení:

Nová technologie

Za novou technologii považujeme:

- Technologii, kterou dosud žadatel neměl **nebo**
- Technologii, která přispěla ke změně postupů produkce **nebo**
- Technologii, která vedla k zavedení nového produktu (definice viz níže).

Nový produkt

Za nový produkt považujeme:

- Změnu vlastností původního produktu (například zvýšením jeho kvality) **nebo**
- Vyšší stupeň zpracování původního produktu **nebo**
- Zavedení výroby nového produktu.

11. Do jaké míry souhlasíte s tvrzením: Projekt, který jsme uskutečnili/uskutečníme přesto, že jsme nezískali podporu z PRV, nám umožnil/umožní

		Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
A	... zavést nové technologie a postupy, které snižují náročnost na energetické zdroje.	☐	☐	☐	☐
B	... zavést nové technologie a postupy, které snižují náročnost na materiální zdroje.	☐	☐	☐	☐
C	... zavést nové technologie a postupy, které snižují náročnost na lidskou práci.	☐	☐	☐	☐
D	... zlepšit udržitelné využívání přírodních zdrojů v zemědělství.	☐	☐	☐	☐
E	... zavést nové technologie a postupy, které zvyšují produkci našeho podniku.	☐	☐	☐	☐
E	... zavést nové technologie a postupy, které vedly ke zvýšení kvality produkce.	☐	☐	☐	☐
F	... zavést nové technologie a postupy, které jsou šetrnější k životnímu prostředí.	☐	☐	☐	☐
G	... zlepšit welfare zvířat. **	☐	☐	☐	☐
H	... udržet existenci našeho podniku / farmy.	☐	☐	☐	☐
I	... snižit ztráty při skladování.	☐	☐	☐	☐

* Otázka je určena jen podnikům s živočišnou výrobou.

12. Jaký shledáváte na základě předchozích otázek rozdíl mezi Vámi plánovaným projektem, který by byl podpořen z Programu rozvoje venkova, a projektem realizovaným z vlastních zdrojů? Jinými slovy, byly by **ODLIŠNÉ** dopady na Vaši produkci z hlediska kvality, nákladů (energetických, materiálních, na lidskou práci), množství produkce, pokud byste obdrželi podporu z PRV?

.....

..

13. Má Vaše investice vliv na pracovní příležitosti ve Vašem podniku?

A	Ano	☐
B	Ne	☐

14. Pokud ano: Jaký byl bezprostřední vliv této investice na pracovní místa?

		Ano	Ne	O kolik?	Z toho ženy	Z toho muži
A	Došlo k navýšení pracovních míst?	☐	☐			
B	Došlo ke snížení počtu pracovních míst?	☐	☐			

Pokud odpovědí 7B, 7C nebo 7D, zeptat se jich dále:

15. Projekt jste provedli/provedete v menším než plánovaném rozsahu. Odpovězte prosím na následující otázky:

		Ano	Ne
A	Koupili jsme/Koupíme levnější technologii	☐	☐
B	Koupili jsme/Koupíme starší technologii	☐	☐
C	Koupili jsme/Koupíme menší množství technologie	☐	☐
D	Neinvestovali jsme do koupě žádné technologie .	☐	☐
E	Rekonstrukce objektu nebo výstavba byla/ bude realizována bez doprovodných staveb (s vyjmutím některých konstrukčních částí)	☐	☐

F	Rekonstrukce objektu nebo výstavba byla/ bude realizována s využitím méně kvalitních a případně starších materiálů	☐	☐
---	---	--------------------------	--------------------------

Pokud odpovíte 7B, 7C nebo 7D, zeptat se jich na otázku č. 18, 19 a 20:

16. Ve srovnání s technologií/stavbou, kterou jste zamýšleli koupit/realizovat s podporou z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků, má Vámi zakoupená technologie/realizovaná stavba (pokud jste investici ještě nerealizovali, pak plánovaná) z hlediska energetické spotřeby (na jednici výkonu)...

A	... menší energetickou náročnost.“	☐
B	... zhruba stejnou energetickou náročnost.“	☐
C	... větší energetickou náročnost“	☐
D	Nejsme schopni posoudit.	☐

17. Ve srovnání s technologií/stavbou, kterou jste zamýšleli koupit/realizovat s podporou z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků, má Vámi zakoupená technologie/realizovaná stavba (pokud jste investici ještě nerealizovali, pak plánovaná) z hlediska materiálové spotřeby (na jednici výkonu)...

A	... menší materiálovou náročnost.“	☐
B	... zhruba stejnou materiálovou náročnost.“	☐
C	... větší materiálovou náročnost“	☐
D	Nejsme schopni posoudit.	☐

18. Ve srovnání s technologií/stavbou, kterou jste zamýšleli koupit/realizovat s podporou z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků, má Vámi zakoupená technologie/realizovaná stavba (pokud jste investici ještě nerealizovali, pak plánovaná) z hlediska potřeby lidské práce (na jednici výkonu)...

A	... menší nároky na lidskou práci.“	☐
B	... zhruba stejné nároky na lidskou práci.“	☐
C	... větší nároky na lidskou práci.“	☐

Zeptat se všech:

19. Jak se vyvíjela Vaše situace v podnikání v oblasti (odvětví) nepodpořeného projektu PO NESCHVÁLENÍ ŽÁDOSTI O PODPORU z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků? (př. Rekonstrukce dojírny – oblast výroby (odvětví) mléka). Do jaké míry souhlasíte s následujícím tvrzením?

Byli jsme schopni, v období po neschválení žádosti o podporu...

		Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
A	... udržet si naše současné odběratele. "	☐	☐	☐	☐
B	...zlepšit vyjednávací pozici vůči odběratelům."	☐	☐	☐	☐
C	... získat nové odběratele v tuzemsku. "	☐	☐	☐	☐
D	... zvýšit celkový odbyt. "	☐	☐	☐	☐
E	... získat nové odběratele v zahraničí. "	☐	☐	☐	☐
F	... začít vyvážet do zahraničí. "	☐	☐	☐	☐
G	... zvýšit objem vývozu do zahraničí (pokud jste již dříve vyváželi)."	☐	☐	☐	☐
H	... zvýšit celkovou kvalitu produkce. "	☐	☐	☐	☐
I	... zlepšit postavení na trhu vůči konkurenci. "	☐	☐	☐	☐

20. Jak se PO NESCHVÁLENÍ ŽÁDOSTI O PODPORU z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků vyvíjí Vaše postavení na trhu vůči konkurenci?

.....

21. Uveďte prosím, jaký jste druh podniku?

A	Fyzická osoba - podnikatel	☐
B	Právnícká osoba	☐

22. Uveďte prosím, jak velký je Váš podnik?

A	Mikropodnik (méně než 10 zaměstnanců)	☐
B	Malý podnik (10 až 49 zaměstnanců)	☐
B	Střední podnik (50 až 249 zaměstnanců)	☐
C	Středně velký podnik (250 až 749 zaměstnanců)	☐

23. Ve kterém kraji převážně působíte?

A	Jihočeský	☐	H	Pardubický	☐
B	Jihomoravský	☐	I	Plzeňský	☐
C	Karlovarský	☐	J	Praha	☐
D	Královéhradecký	☐	K	Středočeský	☐
E	Liberecký	☐	L	Ústecký	☐
F	Moravskoslezský	☐	M	Vysočina	☐
G	Olomoucký	☐	N	Zlínský	☐

24. Jaké je výrobní zaměření Vašeho podniku / farmy?

A	Smíšená rostlinná a živočišná výroba	☐	F	Pasoucí se hospodářská zvířata /s výjimkou mléčných chovů	☐
B	Chov drůbeže	☐	G	Trvalé kultury	☐
C	Chov prasat	☐	H	Zahradnictví	☐
D	Polní plodiny	☐	I	Vinařství	☐
E	Produkce mléka	☐	J	Ostatní	☐

25. Hospodaří Váš podnik převážně v oblasti LFA (méně příznivé oblasti pro zemědělství)?

A	Ano	☐
B	Ne	☐

26. Pokusíte se podat žádost o podporu na jiný projekt/jinou investici v některém z následujících kol opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků?

A	Ano	☐
B	Ne	☐

27. Pokud Ne: Odpověděli jste, že se nepokusíte podat žádost o podporu na jiný projekt. Uveďte prosím Vaše hlavní důvody.

.....
.....

28. Jaký je Váš názor na preferenční kritéria, podle nichž jsou bodovány žádosti o podporu z opatření I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků?

.....
.....

29. Prostor pro Vaše připomínky a náměty k Programu rozvoje venkova:

.....
.....

Děkujeme Vám mnohokrát za Vaše odpovědi!

Příloha č. 3 - Dotazník pro nežadatele podpory 121 Modernizace zemědělských podniků (I.1.1.1) – srovnávací skupina

I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků-neúspěšní žadatelé

1. Realizovali jste v posledních dvou letech investice do zemědělské výroby?

A	Ano	1
B	Ne	2

2. O jakou z následujících investic se jednalo?

A	Investice do staveb	1
B	Investice do technologií	2
C	Investice do strojů	3
D	Nákup zemědělské půdy	4
E.	Jiné. Jaké?	5

3. Realizovanou investici jste financovali z následujících zdrojů?

A	Z vlastních zdrojů.	1
B	Bankovní úvěr.	2
C	Bankovní úvěr s podporou PGRLF	3
D	Leasing.	4
E	Obchodní úvěr.	5
F	Jiné. Jaké.	6

4. Myslíte, že máte dostatek informací o možnostech financování Vašich investic?

A	Rozhodně ano	1
B	Spíše ano.	2
C	Spíše ne.	3
D	Rozhodně ne.	4

5. Znáte PRV (Program rozvoje venkova) a konkrétně opatření, které umožňuje financovat investice do modernizace zemědělských podniků s názvem „Modernizace zemědělských podniků“?

A	Ano	1
B	Slyšela jsem o něm, ale neznám podrobnosti.	2
C	Ne.	3

6. Uvažujete o podání žádosti o dotaci v některém z dalších vyhlášených kol tohoto opatření?

A	Ano	1
B	Ne	2

7. Máte ve svém okolí někoho, na koho se můžete obrátit pro radu se zpracováním žádosti o dotaci?

A	Ano	☐
B	Ne	☐

8. Pokud Ano. Koho?.....

9. Z následujících možností vyberte prosím tři hlavní důvody, proč jste se o podání žádosti o dotaci dosud nepokusili:

A	Složitá administrace		
---	----------------------	--	--

B	Vysoká cena za zpracování projektu		
C	Negativní zkušenosti ostatních žadatelů		
D	Nedostatek finančního krytí		
E	Problém s finančním krytím projektu a následné získání dotace tj. nemožnost průběžného financování		
F	Jsem schopen projekt realizovat bez dotační podpory		
G	Dlouhá doba od žádosti k proplacení podpory		
H	Obava z rizika z nezvládnutí administrace projektu a nevyplacení dotace		
I	Není čas		
J	Jiné.		

V případě bodu J) Jiné. Jaké?

.....

10. Uveďte prosím, právní formu vašeho podniku?

A	Fyzická osoba, podnikatel (soukromý zemědělec)	1
B	Právnícká osoba (podnik)	2

11. Uveďte prosím, jak velký je Váš podnik?

A	Mikropodnik (méně než 10 zaměstnanců)	1
B	Malý podnik (10 až 49 zaměstnanců)	2
B	Střední podnik (50 až 249 zaměstnanců)	3
C	Středně velký podnik (250 až 749 zaměstnanců)	4

12. Ve kterém kraji převážně působíte?

A	Jihočeský	1	H	Pardubický	8
---	-----------	---	---	------------	---

B	Jihomoravský	2	I	Plzeňský	9
C	Karlovarský	3	J	Praha	10
D	Královéhradecký	4	K	Středočeský	11
E	Liberecký	5	L	Ústecký	12
F	Moravskoslezský	6	M	Vysočina	13
G	Olomoucký	7	N	Zlínský	14

13. Jaké je výrobní zaměření Vašeho podniku / farmy?

A	Smíšená rostlinná a živočišná výroba	1	F	Pasoucí se hospodářská zvířata (s výjimkou mléčných chovů)	6
B	Chov drůbeže	2	G	Trvalé kultury	7
C	Chov prasat	3	H	Zahradnictví	8
D	Polní plodiny	4	I	Vinařství	9
E	Produkce mléka	5	J	Ostatní	10

14. Hospodaří Váš podnik převážně v oblasti LFA?

A	ANO	1
B	NE	2

PŘÍLOHA Č. 4 - Metodika zjišťování indikátorů výsledku R.2, R.7, R.8 a R.9

Indikátor R.2 – Hrubá přidaná hodnota v podporovaných podnicích

A - Dotčená opatření

Zjišťování HPH se vztahuje k následujícím opatřením osy I:

I.1.1 Modernizace zemědělských podniků

I.1.2 Investice do lesů

I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců

I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Členěna je dle kódů pro jednotlivá opatření, které jsou stanoveny nařízením Rady (ES) č. 1698/2005, resp. příslušnými prováděcími předpisy.

Výsledná tabulka:

R.2	Zemědělská hrubá přidaná hodnoty v podporovaných podnicích			
Související opatření	HPH v podpořených hospodářských podnicích (v tis. Kč)			
	Odvětví zemědělství	Potravinářství	Lesnictví	Celkem
112 Zahájení činnosti mladých zemědělců				
113 Předčasné ukončení zemědělské činnosti				
121 Modernizace zemědělských podniků				
122 Lesnická technika				
123 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům				
z toho I.1.2.2 Technické vybavení provozoven				
z toho I.1.3.1 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům				
124 Spolupráce při vývoji nových produktů				
z toho I.1.1.2 Spolupráce při vývoji a aplikaci nových postupů či produktů zemědělské výroby				
z toho I.1.3.2 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství				
125 Infrastruktura související s rozvojem a přizpůsobením				
z toho I.1.2.3 Lesnická infrastruktura				
z toho I.1.4 Pozemkové úpravy				
Celkem				

B - Kalkulace HPH a její zařídění do R.2

HPH bude kalkulována jako celopodniková, tzn. bude vykazována za všechny ekonomické aktivity podpořeného subjektu. Bude vykazována jako změna, tzn. jako rozdíl mezi hodnotou dosaženou v roce, za který je zpracovávána výroční zpráva, a rokem předchozím. Zařídění HPH v rámci jednotlivých opatření do tabulky R.2 bude provedeno na základě příslušnosti projektu žadatele do konkrétního opatření, v rámci kterého byla žadateli poskytnuta dotace, dle následující metodiky:

Č. opat.	Opatření	Kód opatření	subjekt	HPH v podporovaných podnicích/hospodářstvích		
				zemědělství	lesnictví	potravinářství
I.1.1	Modernizace zemědělských podniků	121 Modernizace zemědělských hospodářství	Zemědělec	HPH za zemědělství	-	-
		124 Spolupráce při vývoji a aplikaci nových produktů či produktů zemědělské výroby	Zemědělec	HPH za zemědělství	-	-
I.1.2	Investice do lesů	122 Lesnická technika	Zemědělec	-	HPH z lesnictví	-
			Nezemědělec	-	HPH z lesnictví	-
		123 Technické vybavení provozoven	Zemědělec	-	HPH z lesnictví	-
			Nezemědělec	-	HPH z lesnictví	-
		125 Lesnická infrastruktura	Zemědělec	-	HPH z lesnictví	-
			Nezemědělec	-	HPH z lesnictví	-
I.1.3	Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským	123 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským	Záměr a)	-	-	HPH z potravinářství
			Záměr b)	HPH za	-	-

	produktům	produktům		zemědělství		
		124 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství	Záměr a)	-	-	HPH z potravinářství
			Záměr b)	HPH za zemědělství	-	
I.3.2	Zahájení činnosti mladých zemědělců	112 Zahájení činnosti mladých zemědělců	Zemědělec	HPH za zemědělství	-	
I.3.3	Předčasné ukončení zemědělské činnosti	113 Předčasné ukončení zemědělské činnosti	Zemědělec	HPH za zemědělství	-	

V případě, že jeden subjekt obdrží dotaci v rámci jednoho opatření na více projektů, bude HPH za subjekt kalkulováno pouze jednou. V případě, že jeden subjekt obdrží dotaci ve více opatřeních v rámci dotčených opatření I. osy, bude HPH kalkulována za subjekt pouze jednou, a její hodnota bude distribuována mezi dotčená opatření poměrově podle koeficientu stanoveného z celkové výše dotace, kterou subjekt v jednotlivých opatřeních obdržel. V případě, že jeden subjekt obdrží dotaci zároveň i v rámci osy III, bude celá HPH subjektu zahrnuta do osy I, a to bez ohledu na výši dotace poskytnuté v ose III. HPH bude stanovena ze vzorku a statisticky dopočtena.

C - Okruh šetřených subjektů

HPH bude zjišťována u příjemců dotace, kterým byla proplacena dotace do 31. 12. roku předcházejícímu roku zjišťování. Zjišťování se týká pouze podnikatelských subjektů (FO i PO). K šetření bude vybrán statistický vzorek příjemců dotace, který bude stanoven se zohledněním opatření/podopatření/záměru, velikosti podniku (mikro, malý, střední, velký), regionu NUTS II, případně dalších ukazatelů.

D - Zjišťované údaje - monitorovací list

Zjišťované údaje budou pro všechny příjemce dotace shodné, lišit se budou pouze v závislosti na skutečnosti, zda vede žadatel účetnictví v plném rozsahu, ve zjednodušeném rozsahu, či zda vede daňovou evidenci. Struktura zjišťovaných údajů odpovídá monitorovací list, který je rozdělen do dvou částí.

Monitorovací list - část 1 - Identifikační údaje, společné pro všechny indikátory

Příjemce dotace vyplní IČ a automaticky budou načteny údaje o jeho proplacených projektech (registrační číslo, název projektu, datum podpisu Dohody, jméno/název příjemce dotace).

Část 1 obsahuje následující pole:

Identifikace projektu				
Registrační číslo projektu				
Název projektu				
Datum podpisu Dohody				
Identifikace příjemce dotace				
Jméno/Název příjemce dotace				
IČ				
Adresa/Sídlo	Ulice		Číslo popisné	
	Obec		PSČ	

V případě, že příjemce dotace obdržel dotaci v rámci více projektů, načtou se všechna registrační čísla projektů, názvy projektů a data podpisu Dohody. Příjemce pouze zkontroluje, zda načtené údaje souhlasí a v případě chyby neprodleně informuje administrátora.

Monitorovací list - část 2 - Hodnoty pro výpočet hrubé přidané hodnoty

Instrukce k vyplnění monitorovacího listu:

V případě, že vedete účetnictví v plném rozsahu, vyplňte část A.

V případě, že vedete účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, vyplňte část B.

V případě, že vedete daňovou evidenci, vyplňte část C.

A - Dotazník pro subjekty vedoucí účetnictví v plném rozsahu – [78]

B - Dotazník pro subjekty vedoucí účetnictví ve zjednodušeném rozsahu

Kód otázky	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu	Jednotka	2007	2008	2009
B 1	Tržby za prodej zboží	Výkaz zisku a ztráty [01]	tis. Kč			
B 2	Obchodní marže	Výkaz zisku a ztráty [03]	tis. Kč			
B 3	Výkony	Výkaz zisku a ztráty [04]	tis. Kč			
B 4	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	Součet otázek B 5 až B 12	tis. Kč			
B 5	z toho: Tržby za prodej vlastních výrobků z RV vč. vína	Hlavní i vedlejší výrobky RV (z účtu 601)	tis. Kč			
B 6	Tržby za prodej vlastních výrobků z ŽV	Výrobky ŽV (z účtu 601) = prodej nezpracovaných výrobků ŽV, prodej zvířat ve výkrmu	tis. Kč			
B 7	Tržby za prodej vlastních výrobků z LV	Výrobky z lesnické činnosti (z účtu 601) = prodej dřeva na stojato, pokáceného, případně i dřeva zpracovaného na vlastní pile, příjmy z poskytování služeb v lesní výrobě cizím subjektům	tis. Kč			
B 8	Tržby za prodej vlastních služeb ze zemědělské činnosti kromě agroturistiky	(z účtu 602)	tis. Kč			
B 9	Tržby z agroturistiky	(z účtu 602) - ubytování a turistický pronájem	tis. Kč			
B 10	Tržby za prodej potravinářských výrobků	(z účtu 601)	tis. Kč			
B 11	Tržby za prodej ostatních nezemědělských výrobků	Ostatní nezemědělské výrobky a přidružená výroba (z účtu 601)	tis. Kč			
B 12	Tržby za prodej vlastních služeb z nezemědělské činnosti	(z účtu 602)	tis. Kč			
B 13	Výkonová spotřeba	Výkaz zisku a ztráty [08]	tis. Kč			
B 14	Nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva.	(z účtu 518)	tis. Kč			
B 15	Osobní náklady	Výkaz zisku a ztráty [12]	tis. Kč			

C - Dotazník pro subjekty vedoucí daňovou evidenci

Kód otázky	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu	Jednotka	2007	2008	2009
C 1	Příjmy z prodeje zboží	Prodej zboží	Kč			
C 2	Výdaje za nákup zboží	Nákup zboží	Kč			
C 3	Příjmy z prodeje vlastních výrobků a služeb	Prodej všech vlastních výrobků a služeb = součet C 4 až C 11	Kč			
C 4	z toho: Příjmy z prodeje výrobků z RV vč. vína	Prodej hlavních i vedlejších výrobků RV	Kč			
C 5	Příjmy z prodeje výrobků ze ŽV	Prodej nezpracovaných výrobků ŽV, prodej zvířat ve výkrmu	Kč			
C 6	Příjmy z prodeje výrobků z lesnické výroby	Prodej dřeva na stojato, pokáceného, případně i dřeva zpracovaného na vlastní pile, příjmy z poskytování služeb v lesní výrobě cizím subjektům	Kč			
C 7	Příjmy z prodeje služeb ze zemědělské činnosti	Příjmy za poskytnuté zemědělské služby a práci pro cizí.	Kč			
C 8	Příjmy z agroturistiky	Příjmy z ubytování a turistického pronájmu	Kč			
C 9	Příjmy z prodeje potravinářských výrobků	Příjmy z potravinářské výroby (zpracované výrobky RV a ŽV)	Kč			
C 10	Příjmy z prodeje ostatních nezemědělských výrobků	Prodej výrobků z nezemědělské výroby a přidružené výroby	Kč			
C 11	Příjmy z prodeje služeb z nezemědělské činnosti		Kč			
C 12	Výdaje na nákup materiálu a energie	Nakoupená osiva a sadba, hnojiva pro RV, prostředky ochrany rostlin pro RV, veterinární prostředky, vejce do lůh, krmiva, stavební materiál na opravy staveb, náhradní díly na opravy strojů, PHM, paliva, energie vč. vody, ostatní materiál	Kč			
C 13	Výdaje na nakoupená zvířata		Kč			
C 14	Výdaje na nákup služeb a režijní náklady	Externě zajišťované opravy a údržba staveb a strojů, agrotechnické a agrochemické služby, plemenářské a veterinární služby, ostatní služby (např. poradenské, servisní, komunikační atd.), placené nájemné strojů a budov, pachtovné, pojištění zem. výroby, pojištění budov, strojů, ostatní (mimo soc. a zdr. poj.). Nezahrnovat placené nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva.	Kč			
C 15	Mzdy placených zaměstnanců včetně sociálního a zdravotního pojištění	Mzdy zaměstnanců a mzdové výdaje na různé formy dohod o provedené práci vč. plateb sociálního a zdravotního pojištění zaměstnanců hrazených zaměstnavatelem a zaměstnavatelem. Nezahrnují se platby pojistného za podnikatele a neplacené rodinné příslušníky.	Kč			

E - Výpočet

Subjekty vedoucí účetnictví v plném rozsahu

Číslo řádku	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu
Ekonomické údaje		
3.	Výkony	Výkaz zisku a ztráty [04]
13.	Výkonová spotřeba	Výkaz zisku a ztráty [08]
14.	Nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva	(z účtu 518)
HPH z ř.	(3.) – [(13.) – (14.)]	

Subjekty vedoucí účetnictví ve zjednodušeném rozsahu

Číslo řádku	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu
Ekonomické údaje		
3.	Výkony	Výkaz zisku a ztráty [04]
13.	Výkonová spotřeba	Výkaz zisku a ztráty [08]
14.	Nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva	(z účtu 518)
HPH z ř.	(3.) – [(13.) – (14.)]	

Subjekty vedoucí daňovou evidenci

Číslo řádku	Ukazatel	Náplň ukazatele
Ekonomické údaje		
3.	Příjmy z prodeje vlastních výrobků a služeb	Prodej všech vl. výrobků a služeb
12.	Výdaje na nákup materiálu a energie	Nakoupená osiva a sadba, hnojiva pro RV, prostředky ochrany rostlin pro RV, veterinární prostředky, vejce do líhní, krmiva, stavební materiál na opravy staveb, náhradní díly na opravu strojů, PHM, ostatní materiál, paliva, energie vč. vody
13.	Výdaje na nakoupená zvířata	
14.	Výdaje na nákup služeb a režijní náklady	Externě zajišťované opravy a údržba budov a strojů, agrotechnické a agrochemické služby, plemenářské a veterinární služby, ostatní služby (např. poradenské, servisní, komunikační atd.), nájemné strojů, pojištění zem. výroby, pojištění budov, strojů, ostatní (mimo soc. a zdr. poj.). <i>Nezahrnovat placené nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva.</i>
HPHz	(3.) – [(12.) + (13.) + (14.)]	

Indikátor R.7 – Nezemědělská hrubá přidaná hodnota v podporovaných podnicích

A - Dotčená opatření

Zjišťování HPH se vztahuje k následujícím opatřením osy III:

III.1.1 Diverzifikace činností zemědělské povahy

III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

III.1.3 Podpora cestovního ruchu

Členěna je dle kódů pro jednotlivá opatření, které jsou stanoveny nařízením Rady (ES) č. 1698/2005, resp. příslušnými prováděcími předpisy.

Výsledná tabulka:

R.7	Nezemědělská hrubá přidaná hodnoty v podporovaných podnicích		
<i>Související opatření</i>	Nezemědělská hrubá přidaná hodnota v podpořených hospodářských podnicích (v tis. Kč)		
	Zemědělské hospodářství	Ostatní podniky	CELKEM
311 Diverzifikace činností nezemědělské povahy			
312 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje			
313 Podpora cestovního ruchu			
CELKEM			

B - Kalkulace HPH a její zařazení do R.7

HPH bude kalkulována ze všech nezemědělských aktivit daného subjektu. Bude vykazována jako změna, tzn. jako rozdíl mezi hodnotou dosaženou v roce, za který je zpracovávána výroční zpráva, a rokem předchozím. Zařazení HPH v rámci jednotlivých opatření do tabulky R.2 bude provedeno na základě příslušnosti projektu žadatele do konkrétního opatření/záměru, v rámci kterého byla žadateli poskytnuta dotace, dle následující metodiky:

Č. opat.	Opatření	Kód opatření	Nezemědělská HPH v podporovaných podnicích	
			Zemědělská hospodářství	Ostatní podniky
III.1.1	Diverzifikace činností nezemědělské povahy	311 Diverzifikace činností nezemědělské povahy	Nezem. HPH podniku	-
III.1.2	Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	312 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	Nezem. HPH podniku (záměry b), c), d))	Nezem. HPH podniku (záměr a))
III.1.3	Podpora cestovního ruchu	313 Podpora cestovního ruchu	Nezem. HPH podniku (převažující činnost zemědělství)	Nezem. HPH podniku (převažující činnost ostatní)

U opatření III.1.3 bude nejprve určena převažující činnost podniku a následně bude HPH přiřazena podle zjištěné převažující činnosti do kolonky určené pro zemědělská hospodářství (převažující činnost zemědělství), resp. pro ostatní podniky (převažující činnost ostatní).

V případě, že jeden subjekt obdrží dotaci v rámci jednoho opatření na více projektů, bude HPH za subjekt kalkulováno pouze jednou. V případě, že jeden subjekt obdrží dotaci ve více opatřeních v rámci dotčených opatření III. osy, bude HPH kalkulována za subjekt pouze jednou, a její hodnota bude distribuována mezi dotčená opatření poměrově podle koeficientu stanoveného z celkové výše dotace, kterou subjekt v jednotlivých opatřeních obdržel. V případě, že jeden subjekt obdrží dotaci zároveň i v rámci osy I, bude celá nezemědělská HPH subjektu zahrnuta do osy III, a to bez ohledu na výši dotace poskytnuté v ose I.

C - Okruh šetřených subjektů

HPH bude zjišťována u všech příjemců dotace, kterým byla proplacena dotace do 31. 12. roku předcházejícímu roku zjišťování. Zjišťování se týká pouze podnikatelských subjektů (FO i PO).

D - Zjišťované údaje

Zjišťované údaje budou pro všechny příjemce dotace shodné, lišit se budou pouze v závislosti na skutečnosti, zda vede žadatel účetnictví v plném rozsahu, ve zjednodušeném rozsahu, či zda vede daňovou evidenci.

Monitorovací list - struktura zjišťovaných údajů

Monitorovací list je rozdělen do dvou částí – 1,2.

Monitorovací list - část 1 - Identifikační údaje, společné pro všechny indikátory

Příjemce dotace vyplní IČ a automaticky budou načteny údaje o jeho proplacených projektech (registrační číslo, název projektu, datum podpisu Dohody, jméno/název příjemce dotace).

Část 1 obsahuje následující pole:

Identifikace projektu				
Registrační číslo projektu				
Název projektu				
Datum podpisu Dohody				
Identifikace příjemce dotace				
Jméno/Název příjemce dotace				
IČ				
Adresa/Sídlo	Ulice		Číslo popisné	
	Obec		PSČ	

V případě, že příjemce dotace obdržel dotaci v rámci více projektů, načtou se všechna registrační čísla projektů, názvy projektů a data podpisu Dohody. Příjemce pouze zkontroluje, zda načtené údaje souhlasí a v případě chyby neprodleně informuje administrátora.

Monitorovací list - část 2 - Hodnoty pro výpočet hrubé přidané hodnoty

Instrukce k vyplnění monitorovacího listu:

V případě, že vedete účetnictví v plném rozsahu, vyplňte část A.

V případě, že vedete účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, vyplňte část B.

V případě, že vedete daňovou evidenci, vyplňte část C.

A - Dotazník pro subjekty vedoucí účetnictví v plném rozsahu

Kód otázky	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu	Jednotka	2007	2008	2009
A 1	Tržby za prodej zboží	Výkaz zisku a ztráty [01]	tis. Kč			
A 2	Obchodní marže	Výkaz zisku a ztráty [03]	tis. Kč			
A 3	Výkony	Výkaz zisku a ztráty [04]	tis. Kč			
A 4	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	Výkaz zisku a ztráty [05]	tis. Kč			
A 5	z toho: Tržby za prodej vlastních výrobků z RV vč. vína	Hlavní i vedlejší výrobky RV (z účtu 601)	tis. Kč			
A 6	Tržby za prodej vlastních výrobků z ŽV	Výrobky ŽV (z účtu 601) = prodej nezpracovaných výrobků ŽV, prodej zvířat ve výkrmu	tis. Kč			
A 7	Tržby za prodej vlastních výrobků z LV	Výrobky z lesnické činnosti (z účtu 601) = prodej dřeva na stojato, pokáceného, případně i dřeva zpracovaného na vlastní pile, příjmy z poskytovaných služeb v lesní výrobě cizím subjektům	tis. Kč			
A 8	Tržby za prodej vlastních služeb ze zemědělské činnosti kromě agroturistiky	(z účtu 602)	tis. Kč			
A 9	Tržby z agroturistiky	(z účtu 602) - ubytování a turistický pronájem	tis. Kč			
A 10	Tržby za prodej potravinářských výrobků	(z účtu 601)	tis. Kč			
A 11	Tržby za prodej ostatních nezemědělských výrobků	Ostatní nezemědělské výrobky a přidružená výroba (z účtu 601)	tis. Kč			
A 12	Tržby za prodej vlastních služeb z nezemědělské činnosti	(z účtu 602)	tis. Kč			
A 13	Výkonová spotřeba	Výkaz zisku a ztráty [08]	tis. Kč			
A 14	Nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva.	(z účtu 518)	tis. Kč			
A 15	Osobní náklady	Výkaz zisku a ztráty [12]	tis. Kč			

B - Dotazník pro subjekty vedoucí účetnictví ve zjednodušeném rozsahu

Kód otázky	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu	Jednotka	2007	2008	2009
B 1	Tržby za prodej zboží	Výkaz zisku a ztráty [01]	tis. Kč			
B 2	Obchodní marže	Výkaz zisku a ztráty [03]	tis. Kč			
B 3	Výkony	Výkaz zisku a ztráty [04]	tis. Kč			
B 4	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	Součet otázek B 5 až B 12	tis. Kč			
B 5	z toho: Tržby za prodej vlastních výrobků z RV vč. vína	Hlavní i vedlejší výrobky RV (z účtu 601)	tis. Kč			
B 6	Tržby za prodej vlastních výrobků z ŽV	Výrobky ŽV (z účtu 601) = prodej nezpracovaných výrobků ŽV, prodej zvířat ve výkrmu	tis. Kč			
B 7	Tržby za prodej vlastních výrobků z LV	Výrobky z lesnické činnosti (z účtu 601) = prodej dřeva na stojato, pokáceného, případně i dřeva zpracovaného na vlastní pile, příjmy z poskytovaných služeb v lesní výrobě cizím subjektům	tis. Kč			
B 8	Tržby za prodej vlastních služeb ze zemědělské činnosti kromě agroturistiky	(z účtu 602)	tis. Kč			
B 9	Tržby z agroturistiky	(z účtu 602) - ubytování a turistický pronájem	tis. Kč			
B 10	Tržby za prodej potravinářských výrobků	(z účtu 601)	tis. Kč			
B 11	Tržby za prodej ostatních nezemědělských výrobků	Ostatní nezemědělské výrobky a přidružená výroba (z účtu 601)	tis. Kč			
B 12	Tržby za prodej vlastních služeb z nezemědělské činnosti	(z účtu 602)	tis. Kč			
B 13	Výkonová spotřeba	Výkaz zisku a ztráty [08]	tis. Kč			
B 14	Nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva.	(z účtu 518)	tis. Kč			
B 15	Osobní náklady	Výkaz zisku a ztráty [12]	tis. Kč			

C - Dotazník pro subjekty vedoucí daňovou evidenci

Kód otázky	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu	Jednotka	2007	2008	2009
C 1	Příjmy z prodeje zboží	Prodej zboží	Kč			
C 2	Výdaje za nákup zboží	Nákup zboží	Kč			
C 3	Příjmy z prodeje vlastních výrobků a služeb	Prodej všech vlastních výrobků a služeb = součet C 4 až C 11	Kč			
C 4	z toho: Příjmy z prodeje výrobků z RV vč. vína	Prodej hlavních i vedlejších výrobků RV	Kč			
C 5	Příjmy z prodeje výrobků ze ŽV	Prodej nezpracovaných výrobků ŽV, prodej zvířat ve výkrmu	Kč			
C 6	Příjmy z prodeje výrobků z lesnické výroby	Prodej dřeva na stojato, pokáceného, případně i dřeva zpracovaného na vlastní pile, příjmy z poskytovaných služeb v lesní výrobě cizím subjektům	Kč			
C 7	Příjmy z prodeje služeb ze zemědělské činnosti	Příjmy za poskytnuté zemědělské služby a práci pro cizí.	Kč			
C 8	Příjmy z agroturistiky	Příjmy z ubytování a turistického pronájmu	Kč			
C 9	Příjmy z prodeje potravinářských výrobků	Příjmy z potravinářské výroby (zpracované výrobky RV a ŽV)	Kč			
C 10	Příjmy z prodeje ostatních nezemědělských výrobků	Prodej výrobků z nezemědělské výroby a přidružené výroby	Kč			
C 11	Příjmy z prodeje služeb z nezemědělské činnosti		Kč			
C 12	Výdaje na nákup materiálu a energie	Nakoupená osiva a sadba, hnojiva pro RV, prostředky ochrany rostlin pro RV, veterinární prostředky, vejce do lhní, krmiva, stavební materiál na opravy staveb, náhradní díly na opravu strojů, PHM, paliva, energie vč. vody, ostatní materiál	Kč			
C 13	Výdaje na nakoupená zvířata		Kč			
C 14	Výdaje na nákup služeb a režijní náklady	Externě zajišťované opravy a údržba staveb a strojů, agrotechnické a agrochemické služby, plemenářské a veterinární služby, ostatní služby (např. poradenské, servisní, komunikační atd.), placené nájemné strojů a budov, pachtovné, pojištění zem. výroby, pojištění budov, strojů, ostatní (mimo soc. a zdr. poj.). Nezahrnovat placené nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva.	Kč			
C 15	Mzdy placených zaměstnanců včetně sociálního a zdravotního pojištění	Mzdy zaměstnanců a mzdové výdaje na různé formy dohod o provedené práci vč. plateb sociálního a zdravotního pojištění zaměstnanců hrazených zaměstnavatelem a zaměstnavatelem. Nezahrnují se platby pojistného za podnikatele a neplacené rodinné příslušníky.	Kč			

E - Výpočet
Subjekty vedoucí účetnictví v plném rozsahu

Číslo řádku	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu
Ekonomické údaje		
1.	Tržby za prodej zboží	Výkaz zisku a ztráty [01]
2.	Obchodní marže	Výkaz zisku a ztráty [03]
3.	Výkony	Výkaz zisku a ztráty [04]
4.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	Výkaz zisku a ztráty [05]
7.	z toho: Tržby za prodej vlastních výrobků z LV	Výrobky z lesnické činnosti (z účtu 601) - prodej dřeva na stojato, pokáceného, případně i dřeva zpracovaného na vlastní pile, příjmy z poskytovaných

		služeb v lesní výrobě cizím subjektům
9.	Tržby z agroturistiky	(z účtu 602) - ubytování a turistický pronájem
10.	Tržby za prodej potravinářských výrobků	(z účtu 601)
11.	Tržby za prodej ostatních nezemědělských výrobků	Ostatní nezemědělské výrobky a přidružená výroba (z účtu 601)
12.	Tržby za prodej vlastních služeb z nezemědělské činnosti	(z účtu 602)
13.	Výkonová spotřeba	Výkaz zisku a ztráty [08]
14.	Nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva	(z účtu 518)
HPH z ř.	$[(2.) + (3.) - [(13.) - (14.)]] * [(1.) + (7.) + (9.) + (10.) + (11.) + (12.)] / (4.)$	

Subjekty vedoucí účetnictví ve zjednodušeném rozsahu

Číslo řádku	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu
Ekonomické údaje		
1.	Tržby za prodej zboží	Výkaz zisku a ztráty [01]
2.	Obchodní marže	Výkaz zisku a ztráty [03]
3.	Výkony	Výkaz zisku a ztráty [04]
4.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	Součet řádků č. 5 až 12 v tab. 3
7.	z toho: Tržby za prodej vlastních výrobků z LV	Výrobky z lesnické činnosti (z účtu 601) - prodej dřeva na stojato, pokáceného, případně i dřeva

		zpracovaného na vlastní pile, příjmy z poskytovaných služeb v lesní výrobě cizím subjektům
9.	Tržby z agroturistiky	(z účtu 602) - ubytování a turistický pronájem
10.	Tržby za prodej potravinářských výrobků	(z účtu 601)
11.	Tržby za prodej ostatních nezemědělských výrobků	Ostatní nezemědělské výrobky a přidružená výroba (z účtu 601)
12.	Tržby za prodej vlastních služeb z nezemědělské činnosti	(z účtu 602)
13.	Výkonová spotřeba	Výkaz zisku a ztráty [08]
14.	Nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva	(z účtu 518)
HPH z ř.	$[(2.) + (3.) - [(13.) - (14.)]] * [(1.) + (7.) + (9.) + (10.) + (11.) + (12.)] / (4.)$	

Subjekty vedoucí daňovou evidenci

Číslo řádku	Ukazatel	Náplň ukazatele
Ekonomické údaje		
1.	Příjmy z prodeje zboží	Prodej zboží
2.	Výdaje za nákup zboží	Nákup zboží
3.	Příjmy z prodeje vlastních výrobků a služeb	Prodej všech vl. výrobků a služeb
6.	z toho: Příjmy z prodeje výrobků z lesnické výroby	Prodej dřeva na stojato, pokáceného, případně i dřeva zpracovaného na vlastní pile, příjmy z poskytovaných služeb v lesní výrobě cizím subjektům
8.	Příjmy z agroturistiky	Příjmy z ubytování a turistického pronájmu
9.	Příjmy z prodeje potravinářských výrobků	Příjmy z potravinářské výroby (zpracované výrobky RV a ŽV)
10.	Příjmy z prodeje ostatních nezemědělských výrobků	Prodej výrobků z nezemědělské výroby a přidružené výroby
11.	Příjmy z prodeje služeb z nezemědělské činnosti	
12.	Výdaje na nákup materiálu a energie	Nakoupená osiva a sadba, hnojiva pro RV, prostředky ochrany rostlin pro RV, veterinární prostředky, vejce do lhní, krmiva, stavební materiál na opravy staveb, náhradní díly na opravu strojů, PHM, ostatní materiál, paliva, energie vč. vody

13.	Výdaje na nakoupená zvířata	
14.	Výdaje na nákup služeb a režijní náklady	Externě zajišťované opravy a údržba budov a strojů, agrotechnické a agrochemické služby, plemenářské a veterinární služby, ostatní služby (např. poradenské, servisní, komunikační atd.), nájemné strojů, pojištění zem. výroby, pojištění budov, strojů, ostatní (mimo soc. a zdr. poj.). <i>Nezahrnovat placené nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva.</i>
HPH z ř.	$[(1.) + (3.) - [(2.) + (12.) + (13.) + (14.)]] * [(1.) + (6.) + (8.) + (9.) + (10.) + (11.)] / (3.)$	

Indikátor R.8 – Hrubý počet vytvořených pracovních míst

A - Dotčená opatření

III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

III.1.3 Podpora cestovního ruchu

Výsledné tabulky:

R.8(1)	Hrubý počet vytvořených pracovních míst				
Související opatření	Hrubý počet vytvořených pracovních míst				
	Muži		Ženy		CELKEM
	<25	≥25	<25	≥25	
311 Diverzifikace činností nezemědělské povahy					
312 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje					
313 Podpora cestovního ruchu					
CELKEM					

R.8(2)	Hrubý počet vytvořených pracovních míst					
Druh pracovního zařazení v podniku	Druh oblasti	Hrubý počet vytvořených pracovních míst				CELKEM
		Muži		Ženy		
		<25	≥25	<25	≥25	
Pracovní místa v hospodářství	agroturistika					
	řemeslo					
	maloobchod					
	výroba energie z obnovitelných zdrojů					
	ostatní					
Pracovní místa mimo hospodářství	cestovní ruch					
	řemeslo					
	maloobchod					
	výroba energie z obnovitelných zdrojů					
	ostatní					
CELKEM						

B - Kalkulace a zařazení

Hrubý počet vytvořených pracovních míst bude zjišťován jako skutečně nově vytvořená pracovní místa v daném kalendářním roce (roce, za který je zpracovávána výroční zpráva) bez ohledu na výši úvazku nebo dobu trvání zaměstnaneckého poměru.

Vytvořená pracovní místa se dále člení podle pohlaví a věku, podle zaměření pracovního místa a podle toho, zda jsou vytvořena v zemědělském či nezemědělském podniku.

V případě, že jeden subjekt obdrží dotaci v rámci více opatření osy III, bude počet vytvořených pracovních míst distribuován mezi dotčená opatření poměrově podle koeficientu stanoveného z celkové výše dotace, kterou subjekt v jednotlivých opatřeních obdržel.

C - Okruh šetřených subjektů

Hrubý počet vytvořených pracovních míst bude zjišťován u všech příjemců dotace, kterým byla proplacena dotace do 31. 12. roku předcházejícímu roku zjišťování.

D - Zjišťované údaje

Zjišťované údaje budou pro všechny příjemce dotace shodné, lišit se budou pouze v závislosti na skutečnosti, zda jde o zemědělského podnikatele či nezemědělský subjekt.

Monitorovací list: Struktura zjišťovaných údajů

Monitorovací list je rozdělen do dvou částí – 1,2.

Monitorovací list - část 1 - Identifikační údaje, společné pro všechny indikátory

Příjemce dotace vyplní IČ a automaticky budou načteny údaje o jeho proplacených projektech (registrační číslo, název projektu, datum podpisu Dohody, jméno/název příjemce dotace).

Část 1 obsahuje následující pole:

Identifikace projektu				
Registrační číslo projektu				
Název projektu				
Datum podpisu Dohody				
Identifikace příjemce dotace				
Jméno/Název příjemce dotace				
IČ				
Adresa/Sídlo	Ulice		Číslo popisné	
	Obec		PSČ	

V případě, že příjemce dotace obdržel dotaci v rámci více projektů, načtou se všechna registrační čísla projektů, názvy projektů a data podpisu Dohody. Příjemce pouze zkontroluje, zda načtené údaje souhlasí a v případě chyby neprodleně informuje administrátora.

Monitorovací list - část 2 - Hrubý počet vytvořených pracovních míst jako skutečně nově vytvořená pracovní místa v daném roce

Část 2 obsahuje následující pole

2.1 Zemědělský subjekt	☐
2.2 Nezemědělský subjekt	☐

2.3 Monitorované období (rok)				
2.4 DOSAŽENÉ HODNOTY	Muži		Ženy	
	< 25	≥ 25	< 25	≥ 25
Agroturistika (nevyplňujte u 2.2)				
Cestovní ruch (nevyplňujte u 2.1)				
Řemeslo				
Maloobchod				
Výroba energie z obnovitelných zdrojů				
Ostatní				

Pole části 2 vyplňuje příjemce podle následujících instrukcí:

Pole	Obsah
2.3 Monitorované období (rok)	Číselné označení příslušného kalendářního roku počínaje rokem, v němž byl realizovaný projekt proplacen a konče rokem, v němž vypršela lhůta vázanosti projektu na účel. Nevyplňujete, načítá se automaticky.
2.4 Dosažené hodnoty	Uveďte počet nově vytvořených pracovních míst ve vašem podniku v příslušném kalendářním roce v členění podle stanovené ekonomické oblasti, podle pohlaví (muži, ženy) a podle věku (věk < 25, věk ≥ 25). Do tohoto počtu uveďte jakoukoli nově vytvořenou pracovní pozici bez ohledu na výši úvazku nebo délku zaměstnaneckého poměru a bez ohledu na to, kolik pracovních pozic bylo současně zrušeno.

Pole	Obsah
	<p>Příklad:</p> <p>V příslušném kalendářním roce byla zrušena dvě pracovní místa skladníků. Vytvořena byla jedna pracovní pozice prodavačky v prodejně na poloviční pracovní úvazek.</p> <p>Výsledek – bylo vytvořeno jedno pracovní místo v odvětví maloobchod.</p>

Indikátor R.9 – Ukazatel intenzity cestovního ruchu

A - Dotčená opatření

III.1.3 Podpora cestovního ruchu

Výsledná tabulka:

R.9	Dodatečný počet turistů					
<i>Související opatření</i>	Dodatečný počet turistických návštěv					
	Počet přenocování	Počet denních návštěvníků	CELKEM			
313 Podpora cestovního ruchu						
CELKEM						

B - Kalkulace a zařídění

Indikátor sleduje nárůst počtu turistických návštěv u proplacených projektů. Turistickou návštěvou se rozumí přenocování hosta ubytovaného v podpořeném ubytovacím zařízení nebo denní návštěvník ostatních podpořených typů projektů platící i neplatící vstupné. Hostem v ubytovacím zařízení je každá osoba (nezahrnuje se personál a majitelé ubytovacího zařízení, kteří v ubytovacím zařízení bydlí), která použila služeb zařízení k přechodnému ubytování, včetně dětí.

Nárůst počtu turistických návštěv se vypočítá jako rozdíl dosažené hodnoty ukazatele a počáteční hodnoty ukazatele. Pokud je výsledný rozdíl hodnot ukazatele < 0 , bude nahrazen nulovou hodnotou.

Ukazatel je sledován ve členění na počet přenocování a počet denních návštěvníků.

C - Okruh šetřených subjektů

Dodatečný počet turistů bude zjišťován u všech příjemců dotace, kterým byla proplacena dotace do 31. 12. roku předcházejícímu roku zjišťování.

D - Zjišťované údaje

Zjišťované údaje budou pro všechny příjemce dotace shodné, lišit se budou pouze v závislosti na skutečnosti, zda jde o zemědělského podnikatele či nezemědělský subjekt.

Monitorovací list - struktura zjišťovaných údajů

Monitorovací list je rozdělen do tří částí – 1,2,3.

Monitorovací list - část 1 - Identifikační údaje, společné pro všechny indikátory

Příjemce dotace vyplní IČ a automaticky budou načteny údaje o jeho proplacených projektech (registrační číslo, název projektu, datum podpisu Dohody, jméno/název příjemce dotace).

Část 1 obsahuje následující pole:

Identifikace projektu			
Registrační číslo projektu			
Název projektu			
Datum podpisu Dohody			
Identifikace příjemce dotace			
Jméno/Název příjemce dotace			
IČ			
Adresa/Sídlo	Ulice	Číslo popisné	
	Obec	PSČ	

V případě, že příjemce dotace obdržel dotaci v rámci více projektů, načtou se všechna registrační čísla projektů, názvy projektů a data podpisu Dohody. Příjemce pouze zkontroluje, zda načtené údaje souhlasí a v případě chyby neprodleně informuje administrátora.

Monitorovací list - část 2 - počáteční hodnoty

Počáteční hodnotu vyplňuje příjemce do monitorovacího listu pouze jednou, a to v prvním roce, který následuje po roce, v němž byl realizovaný projekt proplacen. V dalších letech se počáteční hodnota ukazatele již načítá do monitorovacího listu automaticky. Podle typu projektu, který příjemce realizuje, vykazuje pouze jeden z níže uvedených sub-ukazatelů:

I. počet přenocování nebo II. Počet denních návštěvníků

Část 2 obsahuje následující pole:

2.1
I. Počet přenocování
Typ projektu A1 ☐

2.2
II. Počet denních návštěvníků
Typ projektu A2, B, C, D ☐

2.3 Monitorované období (rok)		
POČÁTEČNÍ HODNOTA	2.4	2.5
	I. Počet přenocování	II. Počet denních návštěvníků

Pole části 2 vyplňuje příjemce podle následujících instrukcí:

Pole	Obsah
2.1 nebo 2.2	Podle typu vašeho projektu (viz typologie projektů uvedená níže), označte křížkem pouze jednu z uvedených možností. Projekt typu A1:

Pole		Obsah
		<p>Malokapacitní ubytovací zařízení včetně související technické infrastruktury (stavební obnova či nová výstavba, nákup vybavení).</p> <p>Projekt typu A2:</p> <p>Stravovací zařízení v přímé návaznosti na ubytovací kapacitu včetně související technické infrastruktury (stavební obnova či nová výstavba, nákup vybavení).</p> <p>Projekt typu B:</p> <p>Turistická infrastruktura mimo území lesů (budování a značení pěších a lyžařských stezek, vinařských stezek, hippostepek a dalších tematických stezek).</p> <p>Projekt typu C:</p> <p>Sportovní zařízení včetně související technické infrastruktury</p> <p>Projekt typu D:</p> <p>Zařízení služeb pěší turistiky, vodáctví a lyžování, např. půjčovny sportovních potřeb (výstavba zařízení včetně nákupu vybavení).</p>
2.3 Monitorované období (rok)		Číselné označení kalendářního roku, který předchází roku, v němž jste podepsali Dohodu o poskytnutí dotace. Nevyplňujete, načítá se automaticky.
2.4	Počáteční hodnota	<p>Projekt typu A1:</p> <p>Uveďte počet přenocování za uvedené monitorované období. V případě, že projekt nemůže uvést žádnou počáteční hodnotu (jedná se zcela novou aktivitu), uveďte hodnotu nula.</p> <p>Metoda zjišťování - počet přenocování musí odpovídat počtu fyzických osob včetně dětí zapsaných do evidenční knihy, která poskytuje přehled o tom, kolik osob bylo v ubytovacím zařízení ubytováno (nezahrnuje se personál a majitelé ubytovacího zařízení, kteří v ubytovacím zařízení bydlí).</p>
2.5		<p>Projekt typu A2, B, C, D:</p> <p>Uveďte počet denních návštěvníků za uvedené monitorované období. Metoda zjišťování je závislá na typu projektu (viz níže). Není li údaj tímto způsobem doložitelný, proveďte, prosím, kvalifikovaný odhad. V případě, že projekt nemůže uvést žádnou počáteční hodnotu (jedná se</p>

Pole		Obsah
		<p>zcela novou aktivitu), uveďte hodnotu nula.</p> <p>Projekt typu A2:</p> <p>Uveďte údaj, který bude vycházet z výsledků vašich šetření o počtu denních návštěvníků za příslušné monitorované období.</p> <p>Projekt typu B:</p> <p>Uveďte údaj, který bude vycházet z výsledků vašich šetření o počtu denních návštěvníků za příslušné monitorované období.</p> <p>Projekt typu C:</p> <p>Vstup za úplatu – uveďte počet prodaných vstupenek. Vycházejte přitom z tržeb za tyto vstupenky vykazovaných v rámci Vaší analytické nebo pomocné evidence.</p> <p>Bezúplatný vstup – uveďte údaj, který bude vycházet z výsledků vašich šetření o počtu denních návštěvníků za příslušné monitorované období.</p> <p>Projekt typu D:</p> <p>Uveďte počet osob, jimž byla poskytnuta služba za úplatu. Vycházejte přitom z tržeb za tyto služby vykazovaných v rámci Vaší analytické evidence.</p>

Monitorovací list - část 3 - dosažené hodnoty

Dosažené hodnoty vyplňuje příjemce jednou ročně v rámci pravidelného sběru hodnot ukazatele počínaje rokem, který následuje po roce, v němž byl realizovaný projekt proplacen, a konče rokem, který následuje po roce, v němž vypršela lhůta vázanosti projektu na účel.

Část 3 obsahuje následující pole:

3.1 Monitorované období (rok)		
DOSAŽENÁ HODNOTA	3.2	3.3
	I. Počet přenocování	II. Počet denních návštěvníků

3.4 Zdůvodnění: (pouze pokud je dosažená hodnota nižší než hodnota počáteční nebo dosažená hodnota v předchozím roce)

Pole části 3 vyplňuje příjemce podle následujících instrukcí:

Pole		Obsah
3.1	Monitorované období (rok)	Číselné označení příslušného kalendářního roku, počínaje rokem, v němž byl realizovaný projekt proplacen, a konče rokem, v němž vypršela lhůta vázanosti projektu na účel. Nevyplňujete, načítá se automaticky.
3.2	Dosažená hodnota	Projekt typu A1: Uveďte počet přenocování za uvedené monitorované období. Dále viz část 2 - Počáteční hodnoty.
3.3		Projekt typu A2, B, C, D: Uveďte počet denních návštěvníků za uvedené monitorované období. Metoda zjišťování - je závislá na typu projektu (viz níže). U projektů, kde není údaj tímto způsobem doložitelný, proveďte prosím kvalifikovaný odhad. Projekt typu A2: Uveďte údaj, který bude vycházet z výsledků čtyř jednodenních šetření provedených během roku (1x za každé kalendářní čtvrtletí) o počtu návštěvníků na místě realizovaného projektu. Projekt typu B: Uveďte údaj, který bude vycházet z výsledků dvou jednodenních šetření provedených během roku (1x v sezóně, 1x mimo sezónu) o počtu návštěvníků na místě realizovaného projektu. Projekt typu C: Vstup za úplatu – uveďte počet prodaných vstupenek. Vycházejte přitom

Pole	Obsah
	<p>z tržeb za tyto vstupenky vykazovaných v rámci Vaší analytické nebo pomocné evidence.</p> <p>Bezúplatný vstup – Uveďte údaj, který bude vycházet z výsledků dvou jednodenních šetření provedených během roku (1x v sezóně, 1x mimo sezónu) o počtu návštěvníků na místě realizovaného projektu.</p> <p>Projekt typu D:</p> <p>Uveďte počet osob, jimž byla poskytnuta služba za úplatu. Vycházejte přitom z tržeb za tyto služby vykazovaných v rámci Vaší analytické evidence.</p>
3.4 Zdůvodnění	<p>Pokud je celková dosažená hodnota ukazatele nižší než hodnota počáteční nebo hodnota dosažená v předchozím kalendářním roce, uveďte zdůvodňující text v max. rozsahu 100 znaků.</p> <p>Ve zdůvodnění také uveďte, zda má nižší hodnota ukazatele pouze dočasný charakter a je reálný předpoklad, že v příštích letech opět dosáhne kladných hodnot nebo, zda je nižší hodnota trvalého charakteru a nelze očekávat, že v příštích letech bude vyšší než hodnota počáteční nebo předchozí dosažená.</p>

Příloha č.5 - Metodika pro ÚZEI pro účel hodnocení dvou opatření programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013

Úkol 1

Cíl

Pro účel hodnocení opatření *I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků* zjistit změny v „proporci“ výrobních faktorů u vybraných skupin subjektů a meziroční srovnání změn dle uvedených charakteristik. U těchto subjektů dále zjistit hospodářský vývoj na základě vývoje HPH, HPH na pracovníka a případně na 1 ha zemědělské půdy u vybraných skupin. Pro tento účel potřebujeme z databáze FADN agregovaná data u kontrolních skupin A (**I. Varianta**) nebo zároveň u skupin příjemců B a kontrolních skupin B (**II. Varianta**).

I. varianta

Skupiny subjektů:

2 skupiny příjemců A

- příjemci podpory z PRV opatření *I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků*, kteří již realizovali projekt, tj. podali žádost o proplacení (ŽoP) v roce 2008 a 2009 (viz soubor data_I111.xls, list ZOP_Mikrodata) a ke kterým **máme mikrodata z MZe** – označujeme „s podporou data MZe“.

- budou rozděleni do dvou skupin:

- rok ŽoP 2008 A
- rok ŽoP 2009 A

2 kontrolní skupiny A

- sestavené párováním podle daných charakteristik ke dvěma výše zmíněným skupinám (rok ŽoP 2008 A, rok ŽoP 2009 A) ze subjektů databáze FADN, kteří nežádali a případně nikdy nebyli úspěšní z hlediska získání podpory projektů z investičních opatření v ose I. a III. (tj. nesmí se jednat o žadatele, jejichž IČ je uvedeno v souboru: uspesni_osa1a3.xls. Soubor obsahuje úspěšné žadatele, kteří jsou před realizací projektu, případně realizovali projekt v investičních opatřeních os I. nebo III.). Budeme potřebovat data za roky 2007, 2008 a 2009, a proto potřebujeme do sestavování kontrolních skupin zahrnout pouze ty subjekty, k nimž existují data v této časové řadě.

1. Vytvořit 2 kontrolní skupiny A ke 2 skupinám příjemců A dle uvedených charakteristik.

2. U každé kontrolní skupiny uvést agregaci jednotlivých ekonomických ukazatelů v časové řadě let 2007, 2008 a 2009.

Vstupní data

Zjišťování se týká podnikatelských subjektů žádajících o proplacení dotace (ŽoP), který bude stanoven se zohledněním charakteristik – PO x FO, výrobní zaměření, LFA x non LFA, NUTS II ve struktuře

IČ	Název subjektu	Rok ŽoP	FO/PO	Výrobní zaměření*1)	LFA*2)	NUTSII
		2008	F	Chov prasat, drůbeže	Ano	100
		2009	P	Chov skotu	Ne	200
				Polní výroba		300
				Produkce mléka		400
				Smíšená výroba		500
				Ostatní trvalé kultury		600
				Vinohradnictví		700
				Zahradnictví		
				Ostatní *3)		

*1) výrobní zaměření klasifikuje žadatel sám bez sledování SGM jednotlivých odvětví na celkové hodnotě standardního příspěvku – subjektivní posouzení (klasifikace odpovídá hlavní kategoriím klasifikace - dle legislativy EU)

*2) podniky **LFA – Ano**: jedná se o podniky, kdy více jak 75% jejich výměry z celkové obhospodařované výměry se nachází oblastech LFA (bez rozlišení horská a ostatní)

*3) Výrobní zaměření ostatní není předmětem sledování šetření FADN tj. nebudou dodána žádná data v rámci kontrolních skupin

Výstupy za kontrolní skupinu

Následně pro každý podnik z uvedených souborů budou nalezeny všechny protějšky se shodnými charakteristikami (FOxPO; LFA x non LFA, výrobní zaměření subjektu, NUTSII). Shoda u všech parametrů v období zahájení programu tzn. **2007**.

V případě nulové shody u všech parametrů budou postupně aplikovány následující kroky:

- Ignorování NUTS II
- Ignorování výrobního zaměření
- Ignorována FO či PO

- Vyřazení podniku ze sledované skupiny

Výsledek pro každý podnik bude zprůměrnován (pro každý podnik s podporou získáme průměrná data za jiné podniky bez podpory – v případě nalezení více než jednoho páru) a to pro všechny ukazatele. Zajímá nás agregace těchto průměrů, ale prosíme zachovat informace o počtu podniků.

Výstup: Agregace za níže uvedené ukazatele zvlášť za jednotlivé roky (2007, 2008, 2009).

Ukazatele:

- Hrubá přidaná hodnota vypočtená podle následující metodiky (nutná komparace dat s provedeným šetřením MZe) tj. nikoliv podle metody pro výpočet HPH v rámci šetření FADN (tato metodika zohledňuje navíc i saldo provozních dotací a daní – specifikum zemědělských podniků):

Subjekty vedoucí účetnictví v plném rozsahu

Číslo řádku	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu
Ekonomické údaje		
3.	Výkony	Výkaz zisku a ztráty [04]
13.	Výkonová spotřeba	Výkaz zisku a ztráty [08]
14.	Nájemné za najaté pozemky (pachtovné), nájem strojů *4), budovy, kvóty a jiná práva	(z účtu 518)
HPH z ř.	(3.) – [(13.) – (14.)]	

Subjekty vedoucí účetnictví ve zjednodušeném rozsahu

Číslo řádku	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu
Ekonomické údaje		
3.	Výkony	Výkaz zisku a ztráty [04]
13.	Výkonová spotřeba	Výkaz zisku a ztráty [08]
14.	Nájemné za najaté pozemky (pachtovné), nájem strojů*4),	(z účtu 518)

	budovy, kvóty a jiná práva	
HPH z ř.	(3.) – [(13.) – (14.)]	

Subjekty vedoucí daňovou evidenci

Číslo řádku	Ukazatel	Náplň ukazatele
Ekonomické údaje		
3.	Příjmy z prodeje vlastních výrobků a služeb	Prodej všech vl. výrobků a služeb
12.	Výdaje na nákup materiálu a energie	Nakoupená osiva a sadba, hnojiva pro RV, prostředky ochrany rostlin pro RV, veterinární prostředky, vejce do líhni, krmiva, stavební materiál na opravy staveb, náhradní díly na opravu strojů, PHM, ostatní materiál, paliva, energie vč. vody
13.	Výdaje na nakoupená zvířata	
14.	Výdaje na nákup služeb a režijní náklady	Externě zajišťované opravy a údržba budov a strojů, agrotechnické a agrochemické služby, plemenářské a veterinární služby, ostatní služby (např. poradenské, servisní, komunikační atd.), nájemné strojů, pojištění zem. výroby, pojištění budov, strojů, ostatní (mimo soc. a zdr. poj.). <i>Nezahrnovat placené nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva.</i>
HPH z ř.	(3.) – [(12.) + (13.) + (14.)]	

*4) v rámci výpočtu doplněna položka nájem strojů, jelikož se jedná o významnou položkou zohledněnou v rámci HPH obecně a zároveň z důvodu srovnatelnosti metodik pro subjekty vedoucí účetnictví a mající daňovou evidenci (v rámci daňové evidence nájem strojů obsažen v položce „Výdaje na nákup a služeb a režijní náklady“)

- Přepočtený počet zaměstnanců
- Počet ha zemědělské půdy

Agregace za uvedené ukazatele zvlášť pro ukončení v letech 2008, 2009.

Představa o celkovém výstupu

Podniky	Ukončení projektu	Ukazatel	2007	2008	2009
Bez podpory (kontrolní skupina)	2008	HPH			
Bez podpory (kontrolní skupina)	2009	HPH			
Bez podpory (kontrolní skupina)	2008	Přepočtený počet zaměstnanců			
Bez podpory (kontrolní skupina)	2009	Přepočtený počet zaměstnanců			

+ doplňující informace

IC*	Rok ukončení	FO/PO	Výrobní zaměření	LFA	NUTSII	Počet nalezených srovnatelných podniků

* IC a další charakteristiky podpořených podniků

II. varianta

Skupiny subjektů:

3 skupiny příjemců B

- příjemci podpory z PRV opatření *1.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků*, kteří již realizovali projekt, tj. podali žádost o proplacení (ŽoP) v roce 2008, 2009, 2010 (viz soubor data_I111.xls, list IC_ZOP_všichni). Jedná se všechny subjekty, které již projekt realizovali.

- budou rozděleni do tří skupin:

- rok ŽoP 2008 B
- rok ŽoP 2009 B
- rok ŽoP 2010 B

1 skupina příjemců, kteří doposud nepodali ŽOP

- z PRV opatření I.1.1.1 *Modernizace zemědělských podniků* – příjemci, kteří podali úspěšnou žádost o dotaci a doposud nerealizovali projekt tj. v současné době se připravují na realizaci projektu a nebo projekt realizují, (viz soubor: data_I111.xls, list IC_Dosud_nepodali_ZOP) – označujeme „bez ŽoP“

1 kontrolní skupiny B

- sestavené párováním podle daných charakteristik pouze k jedné skupině příjemců, konkrétně ke skupině „rok ŽoP 2008 B ze subjektů databáze FADN, nepodávali žádost o proplacení v roce 2009, 2010 a dále kteří nežádali a případně nikdy nebyli úspěšní z hlediska získání podpory projektů z investičních opatření v ose I. a III. (tj. nesmí se jednat o žadatele, jejichž IČ je uvedeno v souboru: uspesni_osa1a3.xls. Soubor obsahuje úspěšné žadatele, kteří jsou před realizací projektu, případně realizovali projekt v investičních opatřeních os I. nebo III.+). Budeme potřebovat data za roky 2007, 2008 a 2009, a proto potřebujeme do sestavování kontrolních skupin zahrnout pouze ty subjekty, k nimž existují data v této časové řadě.

1. Vytvořit 1 kontrolní skupinu rok ŽoP 2008 B dle uvedených charakteristik.
2. U každé kontrolní skupiny uvést agregaci jednotlivých ekonomických ukazatelů v časové řadě let 2007, 2008 a 2009.
3. Rozčlenit agregaci dle základních charakteristik.

Vstupní data

Seznamy IČ ke všem výše uvedeným skupinám subjektů.

Výstupy společné pro všechny skupiny subjektů

Hodnoty a ukazatele:

- bez ohledu na právní formu tj. FO a PO
- **Hrubá přidaná hodnota** vypočtená podle metodiky ÚZEI v rámci šetření FADN
- Počet přepočtených pracovníků
- Celková výměra zemědělské půdy
- S respektováním rozdílnosti . FO a PO vycházíme z předpokladu, že FO – daňová evidence, PO - účetnictví
- Přehled následujících hodnot

Subjekty vedoucí účetnictví v plném i zjednodušeném rozsahu

Číslo	Ukazatel	Náplň ukazatele z výkazu
-------	----------	--------------------------

řádku		
Ekonomické údaje		
1.	Tržby za prodej zboží	Výkaz zisku a ztráty [01]
2.	Náklady vynaložené na prodané zboží	Výkaz zisku a ztráty [02]
3.	Obchodní marže	Výkaz zisku a ztráty [03]
4.	Výkony	Výkaz zisku a ztráty [04]
5.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	Součet řádků č. 6 až 13 v tab. 3
6.	z toho: Tržby za prodej vlastních výrobků z RV	Hlavní i vedlejší výrobky RV (účet 601)
7.	Tržby za prodej vlastních výrobků ze ŽV a vlastních zvířat	Výrobky ŽV (z účtu 601)
8.	Tržby za prodej ostatních vlastních výrobků	Výrobky ostatní (z účtu 601)
9.	Tržby za prodej vlastních služeb	(z účtu 602)
10.	Výkonová spotřeba	Výkaz zisku a ztráty [05]
11.	Přidaná hodnota	Výkaz zisku a ztráty [08]
12.	Provozní dotace a podpory	Všechny dotace kromě investičních, přiznané pro příslušný rok
13.	Placené daně a poplatky	Daně: silniční, darovací, dědická, z převodu, z nemovitosti
14.	Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	Výkaz zisku a ztráty [09]
15.	Osobní náklady	Výkaz zisku a ztráty [07]
16.	Pachtovné	Placený nájem za pronajatou cizí půdu včetně nájemného placeného v naturální formě; z účtu 518 – Ostatní služby
17.	Výnosové úroky	Výkaz zisku a ztráty [26]
18.	Nákladové úroky	Výkaz zisku a ztráty [27]

19.	Investiční dotace a podpory – na pořízení investic podle dotačních programů Mze, OP a PRV ČR	Z účtů skupiny 01 – 04, dotace a podpory přiznané za příslušný rok
-----	--	--

Subjekty vedoucí daňovou evidenci

Číslo řádku	Ukazatel	Náplň ukazatele
Ekonomické údaje		
1.	Příjmy z prodeje vlastních výrobků a služeb	Prodej všech vl. výrobků a služeb
2.	Z toho: příjmy z prodeje výrobků z RV	Prodej hlavních i vedlejších výrobků RV
3.	Příjmy z prodeje výrobků ze ŽV a zvířat	Prodej nezpracovaných výrobků ŽV, prodej zvířat ve výkrmu a prodej zvířat základního stáda
4.	Příjmy z prodeje ostatních výrobků a služeb	
5.	Výdaje na nákup materiálu a energie	Nakoupená osiva a sadba, hnojiva pro RV, prostředky ochrany rostlin pro RV, veterinární prostředky, vejce do líhni, krmiva, stavební materiál na opravy staveb, náhradní díly na opravu strojů, PHM, ostatní materiál, paliva, energie vč. vody
6.	Výdaje na nakoupená zvířata	
7.	Výdaje na nákup služeb a režijní náklady	Externě zajišťované opravy a údržba budov a strojů, agrotechnické a agrochemické služby, plemenářské a veterinární služby, ostatní služby (např. poradenské, servisní, komunikační atd.), nájemné strojů, pojištění zem. výroby, pojištění budov, strojů, ostatní (mimo soc. a zdr. poj.). <i>Nezahrnovat placené nájemné za najaté pozemky (pachtovné), budovy, kvóty a jiná práva.</i>

8.	Provozní dotace a podpory	Všechny dotace kromě investičních, přiznané pro příslušný rok
9.	Placené daně a poplatky	Daně: silniční, darovací, dědická, z převodu, z nemovitosti
10.	Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	Odpisy pro příslušný rok podle platných účetních předpisů týkajících se odepisování jednotlivých složek dlouhodobého majetku
11.	Osobní náklady	Mzdy včetně srážek z mezd ve prospěch třetích osob. Zahrnuje i mzdové výdaje na základě dohod konaných mimo hlavní pracovní poměr (dohoda o provedení práce apod.). platby pojistného na soc.zab., příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojištění na všeobecné zdravotní poj. Zam. Hrazené zaměstnancem a zaměstnavatelem. NEZAHRNUJÍ se platby pojistného za podnikatele a neplacené rodinné příslušníky.
12.	Pachtovné	Placený nájem za pronajatou cizí půdu včetně nájemného placeného v naturální formě;
13.	Nákladové úroky	Placené úroky z provozních a investičních úvěrů
14.	Investiční dotace a podpory	Investiční dotace a podpory – na pořízení investic podle dotačních programů Mze, OP a PRV ČR, přiznané za příslušný rok

Agregace za níže uvedené ukazatele zvláště za jednotlivé roky (2007,2008, 2009).

Představa o celkovém výstupu

Celkový výstup na nejvyšší úrovni

➤ Výstup bez ohledu na právní formu

Podniky	Ukončení projektu	Ukazatel	2007	2008	2009
S podporou bez dat	2008	HPH			
S podporou bez dat	2009	HPH			

S podporou bez dat	2010	HPH			
Bez ŽoP	tj. projekt v realizaci	HPH			
Bez podpory (kontrolní skupina)	2008	HPH			
S podporou bez dat	2008	Přepočtený počet zaměstnanců			
S podporou bez dat	2009	Přepočtený počet zaměstnanců			
S podporou bez dat	2010	Přepočtený počet zaměstnanců			
Bez ŽoP	tj. projekt v realizaci	Přepočtený počet zaměstnanců			
Bez podpory (kontrolní skupina)	2008	Přepočtený počet zaměstnanců			

- Výstup s ohledem na právní formu tj. výpočet pro PO i FO (dvojnásobek počtu skupin)

Porovnání podniků LFA a NON LFA

LFAx NON LFA	Podniky	Ukončení projektu	Hodnoty a ukazatel	2007	2008	2009			
LFA	S podporou bez dat	2008	Všechny výše uvedené hodnoty a ukazatele tj. včetně HPH, zaměstnanců a celkový počet ha zem. půdy)						
NE LFA	S podporou bez dat	2009							
	S podporou bez dat	2010							

	Bez ŽoP								
	Bez podpory (kontrolní skupina)	2008							

Porovnání podniků dle výrobního zaměření

Výrobní zaměření	Podniky	Ukončení projektu	Hodnoty a ukazatel	2007	2008	2009			
Chov prasat, drůbeže	S podporou bez dat	2008	Všechny výše uvedené hodnoty a ukazatele tj. včetně HPH, zaměstnanců a celkový počet ha zem. půdy)						
	S podporou bez dat	2009							
	S podporou bez dat	2010							
	Bez ŽoP								
	Bez podpory (kontrolní skupina)	2008							
Chov skotu	S podporou bez dat	2008							
	S podporou bez dat	2009							
	S podporou bez dat	2010							
	Bez ŽoP								
	Bez podpory (kontrolní skupina)	2008							
Polní výroba	atd	atd							

Produkce mléka										
Smíšená výroba										
Ostatní trvalé kultury										
Vinohradnictví										
Zahradnictví										

Porovnání podniků dle NUTS II

NUTS II	Podniky	Ukončení projektu	Hodnoty a ukazatel	2007	2008	2009			
100	S podporou bez dat	2008	Všechny výše uvedené hodnoty a ukazatele tj. včetně HPH, zaměstnanců a celkový počet ha zem. půdy)						
	S podporou bez dat	2009							
	S podporou bez dat	2010							
	Bez ŽoP								
	Bez podpory (kontrolní skupina)	2008							
200	atd	atd							
300									
400									
500									
600									
700									

Porovnání podniků dle velikosti

Označení velikostních tříd	Podniky	Ukončení projektu	Hodnoty a ukazatel	2007	2008	2009			
Malé	S podporou bez dat	2008	Všechny výše uvedené hodnoty a ukazatele tj. včetně HPH, zaměstnanců a celkový počet ha zem. půdy)						
	S podporou bez dat	2009							
	S podporou bez dat	2010							
	Bez ŽoP								
	Bez podpory (kontrolní skupina)	2008							
Pod středem	atd	atd							
Nad středem									
Velké									
Velmi velké									